

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-UT 21	Megjelenik minden hó 1-en és 15-en	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A minta.

Ha az őrsirodában, sajnos, bőségesen található könyvek, könyvecskék, előjegyzések, füzetek, áttekintések, naplók és névmutatók tömkelegében feltűnik egy különösebb bejegyzés és annak okát, vagy célját megkérdezzük, gyakran kapjuk azt a választ, hogy: „így van a mintában”. S ha pedig úgy van a mintában, menten elhallgat minden érv, tárgytalanná válik a gondolat, s a sajtóhiba előtt is vigyázzba áll a logika: döntött a Minta.

Nemcsak most van ez így, mindig így volt. Régebben még inkább. Jellemzőjévé, lényegévé, átöröklött természetévé lett az őrs ügyvitelének a mintához tapadás, főleg alakiakban. A mi mintánk azonban nem a művész modellje, amely százféle változatban visszaadva is tökéletes lehet, hanem a szobafestő sablonja, amelynek egy centiméternyire sem szabad félrecsúsznia, mert különben kusza ábrát ad.

Ismerve a természeti törvényt, hogy semmi sem történik ok nélkül a világban, nem nehéz okát találni ennek a csendőrségi mintauralomnak sem. Nemcsak nálunk, hanem az értelmiségi foglalkozások minden ágazatában kétféle a szellemi munka: gépies és koncepciós. Az utóbbihoz nemcsak szorosan vett szakismeret, hanem az általános tudásnak széles területeit felölelő látókör, a dolgok nagy összefüggéseit felismerő átlátás és tudatalatti intelligenciából fakadó szellemi biztonság szükséges, amit az egyéni képességek mellett, jobban mondván, azok kifejlesztésekként rendszerint az iskola ad meg. Világos, hogy a szellemi munkának ez a fejlettebbik ágazata nem tűr mintát, szellemi szériatermelést, mert felsőbbrendűsége nem a munka mennyiségében, hanem az egyéni alkotóképesség minőségi kiértékelésében rejlik.

Ennél sokkal nagyobb és az állami életben nem kevésbé fontosabb a szellemi munka másik területe, amely nem annyira önálló alkotásokból, mint inkább ismétlődő ténykedések végrehajtásából áll, s amelynek ezért mind lényegében, mind pedig alakításágokban pontosan előírt utakon kell haladnia. Ide sorolhatjuk azt a szellemi munkát, amit egy őrsiroda megkíván. Az őrs kül- és belszolgálatában, személyi és anyagi igazgatásában, a közbiztonság terén, sőt még a nyomozások túlnyomó részében is a tenniivalók nagy számbeli mennyiségük mellett, aránylag kis tartalmi körre szorúlnak s ezért nagyrészüket minden nehézség nélkül előre megszabott formákba, mintákba lehet illeszteni.

Ez az alaki megkötöttség csak látszólag terhes és felesleges, a városokban szükséges és könnyítést jelent, mert mentesíti az őrsparancsnokot az ügykezelés tormaonta öntésének gondjaitól. A követelmények, amelyeket az őrsparancsnokkal szemben minden téren, tenet szellemi munkájának terjedelme és önállósága terén is támasztunk, nem szabad, hogy tovább terjedjenek a megkívánt, vagy a csendőrség által nyújtott előképzettség határain. Sokkal jobb tehát, ha az őrsparancsnok jól bevált mintákat helyesen követ, mintna magát azoktól függetlenül, az önállóságnak arra a veszélyes területére kalandozik, amely egy alsóbbfokú szakképzettség egyoldalúsága mellett csak haszon nélkül való szabadosságra s az ügymenet egyöntetűségének és fegyelmeinek lazulására vezethet.

Mert nálunk ez sem lényegtelen szempont: az ügymenet fegyelme. Amint senki sem tekintheti a fegyelem szempontjából mellékesnek, hogy a csendőr gombjának vagy csillagjának merete és elhelyezése pontosan vagy csak körülbelül felel-e meg az előírásnak, úgy nem térhet napirendre az ügyvitel alaki szabálytalanságai felett sem, amelyeken — akár a gombon vagy a csillagon — szintén nem fordul meg ugyan a közbiztonság sorsa, de a fegyelmetlenségnek éppen olyan megnyilvánulásai, mint például az öltözködésbeli vagy magatartási szabálytalanságok. Nehéz eldönteni, mi fegyelmetlenebb: sáros csizmában vagy gyűrött papírra firkantva kérni szabadságot?

Ne bántsuk hát a mintát, mert ha valamire ráillett az, hogy: szükséges rossz, a mintára ráillik. A csendőrség híres a gyors és pontos adminisztrációjáról; ezt főképpen az előíráshoz részletekben is hajszálnyi ragaszkodásának köszönheti. Kis dolgok pedig rendszerint nagy eredményekké szoktak halmozódni. Még mindig kisebb baj hát az, ha néha talán az irodában is nagyítóval keressük a hibákat, mintha bevárjuk, míg azok annyira megnőnek, hogy messziről is meglátszanak, mert akkor már nemcsak mi látjuk meg, hanem mások is.

Mindez azonban, amit itt elmondottunk, egyedül és kizáróan az őrsre (szakaszra) érvényes. Minél inkább haladunk feljebb igazgatásunk ranglétráján, annál inkább kell, hogy háttérbe szoruljon a minta s előtérbe lépjen az egyéni koncepció. Nem, mintha bármiféle írásbeli munkánál nélkülözni lehetne az alaki szabályokat, hanem, mert a magasabb vezetés szempontjából az adminisztráció alárendelt jelentőségű. Az fogja fel tehát helyesen a dolgot, aki nem számúzi az őrsről a mintát, viszont belátja, hogy az őrsön felül már nem a Csász. a csendőrségi szolgálat tengelye, mert csak irodakezelésre képesít, de semmit sem tartalmaz abból a tudományból, amit vezetésnek nevezünk.

A csendőrtisztikar szerepe a nyomozásban.

írta: Dr. MISKOLCZY ÁGOST,
budapesti kir. főügyészhelyettes.

A Szut. 2. pontja megtiltja, hogy a m. kir. csendőrség tisztjei a nyomozásban személyesen és cselekvően résztvegyenek vagy bármiféle nyomozócselekményt teljesítsenek.

Meddő lenne a vita arról, hogy a Szut.-nak ez a tilalma elméleti és elvi szempontból okokkal és érvekkel támogatható-e, mert ennek a tilalomnak oka egyszerűen a törvény. A Bp. ugyanis a csendőrtisztikart sem rendőri hatóságnak, sem pedig rendőri közegnek nem minősíti, tehát a csendőrtiszt végezte nyomozó-cselekmények a bünvádi per nyomozó szakában a törvényesség jellegét nélkülöznék s így semmiséknek lennének tekintendők. Hiába vitatnók tehát, hogy elvi szempontból a csendőrtiszt nagyobb műveltsége, szélesebb látóköre, magasabb fokú szakképzettsége, a felügyelet körében kiszélesített áttekintőképessége és tapasztalati érzéke sokkal inkább képesé tenné sikeres nyomozásra, mint általában a csendőrlegénységet, mert ennek az elvi szempontnak gyakorlati érvényesítését kizárja a fennálló törvény.

A csendőrtiszt szerepe a nyomozásban azonban korántsem intézhető el ezzel a megállapítással és egyáltalában a kérdés nem olyan egyszerű, mint a fentiekből valaki első pillanatra gondolná.

A Szut. 600. pontja szerint ugyanis a szárnyparancsnok köteles az őrsök által felterjesztett bünyügi feljelentések fogalmazványait átvizsgálni, azok alapján ör-

seit útbaigazításokkal és oktató figyelmeztetéssel ellátni, a hiányos nyomozások kiegészítésére vagy a kiderítetlenül maradt bűnesetek pótnyomozására utasítani, a Szut.-ban elrendelt nyomozócselekmények köteleesség-szerű teljesítésének elmulasztása miatt alárendeltjeit felelősségre vonni stb. Ennek alapján — mondja tovább a Szut. idézett része — a szárnyparancsnoknak jogában áll minden olyan nyomozó cselekmény teljesítését saját felelősségére elrendelni, amelynek teljesítésére a csendőrség saját kezdeményezéséből is jogosult vagy köteles.

A szárnyparancsnoknak tehát a Szut. az őrsök végezte bünyügi nyomozások terén a legszélesebb körű felülvizsgálati hatáskört adja meg. Felülvizsgálati joga kiterjed a hatáskör és illetékesség kérdésére, annak elbírálására, hogy az őrs megfelelő helyre tette-e meg feljelentését, nem indult-e meg a nyomozás megokolatlan késedelemmel, kiderítették-e a tényállást világosan, a jelentést kellő részletességgel és tárgyilagossággal, azaz szakszerűséggel szerkesztették-e meg, milyen bizonyítékokat szereztek be, vagyis általában az őrs végezte nyomozás egész érdemére; belebocsátkozhatik annak bírálataiba, hogy a cselekményt kellőleg kiderítették-e s a végzett nyomozó-cselekmények a Szut.-ban foglalt szabályoknak megfelelők-e, a cselekmény törvényes minőségénél nem tévedett-e az őrs, stb., stb.

Valljuk meg, hogy a szárnyparancsnoknak adott ez a nagy hatáskör a nyomozások felülvizsgálása terén majdnem annyi, mintha a szárnyparancsnokot a nyomozásokban való személyes közreműködésre jogosította volna fel az utasítás. Azért használom a „majdnem” szót, mert a szárnyparancsnok intézkedő jogának csak egy korlátja van Szut. szerint. Oly ügyekbe ugyanis,

A béke kalmárai.

Sóvárgott Béke, te vagy a — halál.

Gyilkos golyó, mely — épp szíven talál,

Bárd, mely lecsapja két karunk, fejünk...

— Véres kendővel törlik a szemünk:

Igazságot ígérnek itt, amott,

Meg is kapja, de már csak a — halott!

Sirunkra jut tán egy-két szál virág:

„Lovag nép volt!” — majd mondja félvilág.

„Testével védett, mint a bástyafok...”

S ránk törtek mégis, mint — bélpoklosok!

Kifosztott magtár már a Tisza-köz!

Tág zsebet tömi a sok „örökös”:

„Utolsó falat? — Mindegy, csak ide!”

— Oláhnak, cseheknek — gyomor a — szíve...

S hogy ne lehessen senkiben se hit:

Az osztrák „bajtárs” testünkbe hasít...

Óh, Páris, London! Bús jajunk sikolt:

Mit akartok itt? Még nagyobb nyomort?!

Hisz éhezünk már, mint a kóbor eb,
Fázunk, akár a meztelen vereb,
Rongyos ruhánkra foltra folt se jut,
Meghalt az élet, áll a gyár, vasút...
A pénz — elgurult arany — kereken,
Gyujtót sem adtok — papírezresen,
S pénzt, pénzt! a — Béke mégis így kiált,
— Most számítyatják, hogy — hány milliárd?!
S kését feni már a kalmársereg,
Bosszút lihegve: Magyar, jaj neked!
... Pénzt, pénzt! — Kinek nincs, hát izzadja ki:
Vérrel és könnyel... Ez csak van — neki?
Van, van! — Vagy csak volt! — Ti, új Shylockok,
Lassan! — Szívünkbe kár kést vágnotok!
Könnyünk, — vércseppünk, ez nincs már nekünk:
Hisz ezer éve, hogy — ezzel fizetünk!

BODNAR ISTVAN.

Csendes tragédia.

írta: Axa Rolf.

Melyik a legkellemetlenebb nap? A hónap utolsó napja.

Az a nap ez, amelyen mindenki szokatlan gondossággal vizsgálja meg a pénztárcáját s forgatja ki az összes zsebeit, még azokat is, amelyekről biztosan tudja, hogy nincs bennük semmi. Az a nap ez, amelyen a húsfilléres értéke hihetetlen módon felszökik s amikor egy jó ebéd vagy vacsora szívárványszerű álmoként tűnik fel a szegény halandó szemében.

amelyekben az illetékes hatóság vagy bíróság már intézkedett, a szárnyparancsnoknak nem szabad többé beavatkozni. Ez természetes és magától értetődő dolog, hiszen ilyenkor az ügy elbírálására illetékes bírói fórum már működik, a szárnyparancsnok intézkedései pedig éppen ennek a működésnek előkészítésére valók.

Minthogy tehát a szárnyparancsnok pótnyomozásokat rendelhet el, új meg új nyomozó-cselekmények foganatosítására adhat utasítást, sőt az egész nyomozás újabb lefolytatását is elrendelheti (ha az előbbi nyomozás szabálytalan, hiányos vagy a tényállás megismerésére alkalmatlan volt), ez nem jelent mást, mint azt, hogy adott esetekben csak annyiban nem személyes műve a nyomozás a szárnyparancsnoknak, hogy a nyomozást nem maga végzi, hanem az őrsökkel végezteti, ez pedig a dolog lényege szempontjából nem jelent különbséget.

Igaz, hogy a Szut. a szárnyparancsnok átvizsgáló hatásköréről szól, tehát azt vethetné valaki a fentebb előadottak ellen, hogy a szárnyparancsnok hatásköre csak utólagos intézkedésekre ad jogot, de kezdeményező lépésekre sem a Szut. nem jogosítja fel a szárnyparancsnokot, sem ilyenre a dolog természete szerint nincs alkalma, mert az őrsöket a nyomozások megindításának a szárnyparancsnoksághoz való előzetes bejelentésére a Szut. általában nem kötelezi. Ez az érvelés azonban mindenképpen téves lenne, mert a Szut. semmiképpen sem tiltja el a szárnyparancsnokot attól, hogy felülvizsgáló, ellenőrző és utasító hatáskörét akkor is gyakorolja, ha a nyomozás még kezdeti szakban van, tehát már akkor is közbelépjen és intézkedéseket tegyen, amikor a nyomozott ügyben feljelentés még nem készülhetett. De e tilalom hiányára nem tekintve is, a dolog természetéből következik, hogy a hiva-

tása magaslatán álló szárnyparancsnok nemcsak egyes esetekre támaszkodó utólagos intézkedésekkel, utasításokkal és oktatásokkal fogja őrszeit szakszerű és szabályos nyomozásokra nevelni, hanem az őrsök részére a nyomozás menetének előzetes megfigyelését is feladatai közé fogja iktatni. Jól tudom, hogy ez nagyon sokszor nem lehetséges, de azért azt sem merném mondani, hogy mindig lehetetlen. Elesik tehát az az érv is, hogy a szárnyparancsnoknak csak utólagos intézkedésekre nyílik alkalma, ha nem is szólnak a szárnyparancsnoknak a Szut. 396. pontjában foglalt ama jogáról, hogy bonyolultabb vagy közfelfűtést keltő bűncselekmények nyomozására kiválóbb csendőröket bármely őrsre kirendelhesse, ami az ily bűncselekmények megindításáról szóló előzetes jelentéstétel kötelezettségét feltételezi.

Hangsúlyozottan kiemelem ezek után, hogy amint a szárnyparancsnoknak itt vázolt hatásköre a Szut. betűjén és szellemén alapszik, épúgy nincs semmi ellentétben a törvénnyel, a Bp.-sal sem. A Bp. azzal, hogy a csendőrlégénység egyéneit rendőri közegeknek minősítette s ezzel meghatározta hatáskörüket és törvényszerű jellegüket a Bp. jogintézményei között, nyitva hagyta az utat a csendőrség tisztjeinek, tehát a csendőrség előjáróinak, hogy a csendőrség nyomozó szolgálatát belátásuk szerint, a célszerűség és törvényszerűség keretei között a csendőrség különleges szervezetének megfelelőleg *magán a csendőrségen belül* végezzék, irányítsák és rendezzék. Kiemelem itt azt is, hogy a törvényhozó egyenesen számított a csendőrtisztikar irányító, vezető és szervező szerepére, hiszen enélkül el sem lehetne képzelni a csendőrlégénység nyomozó tevékenységét a Bp. sokféle alakísága és különféle megszorításai között, el sem lehetne képzelni, hogy a csendőrtisztikar befolyása és irányító szerepe nélkül a nyomozás modern kö-

Katonáéknál egy hónapban háromszor van ilyen nap, aminthogy háromszor köszönt be elsejének örömmünnepe is, lévén a zsoldfizetés elsején, tizedikén és huszadikán. A boldog békeidőkben ugyanez hatszor ismétlődött meg havonta, minden ötödik nap örömmünnepe volt tehát, — elseje.

De én most nem örömmünnepekről akarok írni. Sötét tragédia tolakszik tollam hegyére. Ilyesmi pedig csakis zsoldfizetés előtti napon játszódik le. Maradjunk tehát a gyászos eseményekhez méltó komor keretben.

Az a bizonyos tizenkilencedike, amelyről szó fog esni, többféle szempontból volt szomorú infanteriszt Balog Jósikára nézve. Először is: nem volt pénze. Igaz, hogy már tizenhetedikén se volt, de zsoldfizetés előtti napon kétszeresen érzi az ember az ilyesmit. Azonfelül vasárnapra is esett ez a tizenkilencedike, amikor mindenki, akinek csak egy peták is akadt a zsebében, a „Zöld Hordó”-ban igyekszik túladni rajta. És végül: éppen erre a napra vezényelte Balog Jósikát őrszolgálatba a régi löporraktárhoz őrmester úr Gajdacs. Ennél unalmasabb hely pedig alig van a világon.

Szóval volt baj, elég.

Aki azonban azt hiszi, hogy ez a három szomorú körülmény megtörte infanteriszt Balogot, az téved. Nem olyan fából volt ő faragva.

Az őrszolgálat ellen nem lehetett semmit tenni. A vasárnap ellen sem. De a pénzügyi apálynak már állott elébe. Mert hát mire való a szerelem?

Mikor szombaton, parancskiadásakor megtudta a vasárnapi őrszolgálatot, először megvakarta a fületövé, aztán káromkodott egyet s végül pedig felcsatolta a de-

rékszíját és elszántan indult el a főtörzsorvos úrék lakása felé, a balsorssal való megküzdés céljából.

A kapuban még rántott egyet a derékszíján, megpödrötte a bajuszakáját s aztán nagy magabizással egyenesen a konyhának tartott. Megtehetette, mert tudta, hogy a főtörzsorvos úrék ilyenkor soha sincsenek otthon.

A gömbölyded Julcsa éppen meggyulekvárt kavargatott egy nagy fakanállal a tűzhely mellett. Persze, hogy már messziről megismerte a Jóska lépését. De örömet nem volt szabad mutatni, mert ezúttal némi haragban voltak. Azaz, hogy pontosabban fejezzem ki magamat, Julcsa féltékeny volt. Hazudnék, ha azt állítanám, hogy Balog Jóska meg valami nagyon tisztá lelkiismerettel közeledett a folyosón. Már két vasárnapja hűtlenkedett az ügyvédék Mariskája körül, holmi gyomorfájással, meg kaszárnyaáristommal mentvén ki magát Julcsa előtt. Végül is azonban mégis csak visszatért Julcsához, mert úgy vette észre, hogy az ügyvédék Mariskája túlságosan a lelkiekre helyezi a súlyt, az anyagiak teljes kikapcsolása mellett, már pedig szép, szép a lelki érzemény, de hát olyan szerelemmel, amelyet néhanapján egy-egy libacomb is meg nem erősít, még sohasem lehetett baka-hűséget biztosítani.

— Adj' Isten, Julcsa! — köszönt be Jóska.

Julcsa éppen hogy hümmögött valamit s csak kavargatta tovább a lekvárt nagy egykedvűen. Jóska leült a ládára. Hallgatagon lóbálta a lábait egy darabig, aztán megszólalt:

— Rám se nézel Julcsa? Bezzeg két-három nap mulva szívesen kikaparnál a föld alól is . . .

vetelményeinek a többnyire szerény előképzettségű legénység önállóan megfelelhessen.

Vitán kívül állónak tartom tehát, hogy a csendőrtisztikar a bűnvádi nyomozások teljesítését a Szut.-ban előírtakon belül belátása szerint befolyásolhatja a siker elérése végett a célszerűség, szakszerűség és szabályszerűség szempontjainak mentől teljesebb érvényesítése végett. E befolyás korlátja, amint a fent előadottakból következik, egyrészt az, hogy semmiféle nyomozó-cselekmény nem lehet a csendőrtiszt személyes ténye, másrészt pedig, hogy az ügy eldöntésére illetékes hatóság vagy bíróság működésének megindulása után intézkednie, vagyis a nyomozást végző őrsöket nyomozó-cselekmények végzésére utasítani többé nem szabad.

A probléma tehát nem is abban van, hogy a csendőrtiszt egyáltalában jogosult-e irányító szerepet játszani a csendőr-végezte bűnvádi nyomozásban s ennek az irányító szerepnek mik a határai, mert ezek a kérdések, amint láttuk, feleletre nem szorulnak, hanem abban: miként, mily módszer alkalmazásával végezze a csendőrtiszt ezt az irányító szerepet?

Elegendő-e nevezetesen, ha a csendőrtiszt a végzett nyomozásokról készült fogalmazványokat utólagosan felülvizsgálja, azok felett bírálatot gyakorol és a jövőre vonatkozólag levont általános tanulságokat követendő elvül vagy módszerül kijelöli, avagy az utólagos átvizsgálás eredményéhez képest utasítja a nyomozást teljesítő őrsöt, hogy a tényállás tisztázása és a bizonyítékok teljesebb összegyűjtése végett újabb nyomozócselekményeket végezzen s minderről újabb jelentést küldjön oda, ahova feljelentését már megtette?

A jelenleg fennálló helyzet szerint a csendőrtisztikarnak a csendőrlegénység-végezte nyomozások irányítására

és a követett eljárás csiszolására és tökéletesítésére vonatkozó eme tevékenysége ketsegtelenül kedvező hatással volt általában a csendőrség intézményének belső szellemére és külső működésére, sőt habozás nélkül elismerhetjük, hogy a csendőrség kiválósága és megbízhatósága nyilvánvalóan a csendőrlegénység munkájának, magatartásának, szolgáti fegyelmének és buzgalmanak helyes és bevált felügyeletére és ellenőrzésére vall.

Amde az is nyilvánvaló, hogy semmiféle intézmény, tehát a csendőrség sem állhat meg fejlődésének bizonyos pontján azzal az önelégültséggel, hogy a tökéletességet elérte. Nemcsak azért nem, mert tökéletes emberi intézmény nincsen s mert minden emberi dolog törvénye a szakadatlan törekvés a tökéletesség felé, hanem egyszerűen azért, mert általában az élet folyton-folyvást új meg új feladatok elé állít minden élő intézményt s ezeknek az új meg új feladatoknak betöltésére sokszor nem elég már a régóta bevált módszer, hanem új módszerekről, vagy az eddigi módszerek alkalmasabbá tételéről kell gondoskodni, az élet megváltozott viszonyai miatt.

Nem annyira a csendőrségnek magának, mint testületnek a szempontjából, hanem a nyomozások eredménye és tökéletesítése végett s végeredményében tehát az ügyészségek és bíróságok érdekében nagyon időszerűnek látnám, hogy a csendőri nyomozó munka új lépést tegyen a haladás felé s ezt azzal lehetne elérni, hogy a csendőrtisztikarnak befolyása a nyomozások megejtésére és irányítására közvetlenebb, gyorsabb, élénkebb és behatóbb legyen. Fentebb kifejtettem, hogy ennek semmiféle törvényes akadálya nincsen. Arra pedig igenis szükség van, hogy a csendőrtisztikar vezető szerepe ezen a téren ne annyira csak irodai munka, mint inkább a gyakorlati életbe bekapcsolódó egyenes tevékenység legyen.

Julcsa, aki azért a szeme szögletéből mégis csak szemmel tartotta Jóska-t, a síri hangra feladta nehezen megőrzött zárkózottságát:

— Kaparja ám a rosseb, aki megette.

A szavak kemények voltak, de a hang nem illet hozzájuk. Balog Jóska azonnal észrevette ezt. A lehető leggyászosabb arccal folytatta:

— Hát hiszen így is jó . . . Nekem már minden jó . . . Csak hát nem ezt vártam tőled, amikor eljövök, hogy még egyszer lássalak.

Lassan felállt s úgy tett, mintha indulni akarna. Julcsa nem állta szó nélkül:

— De nagyon búcsúzkodik. Talán már a temetését is megrendelte?

Jóska csak legyintett:

— Megrendelték azt már mások! Na, Isten veled. — Egy lépést tett az ajtó felé.

Ez már több volt annál, amit a Julcsa érzékeny szíve kibírt:

— Hát mi történt az Istenért?

Jóska ismét leült a székre. Lehorgasztotta a fejét és komoran felelt:

— Őrségen leszek holnap a régi löportoronynál . . .

— Hát csak ennyi az egész baj?

— Csak ennyi. Csak ennyi. Neked ez persze semmi. Neked nem kell pont éjfélkor ott állani, húsz lépésre a temetőtől. Te nem látod, hogy hordozzák a halottak a koponyájukat a hónuk alatt.

— Az Istenért! . . .

— Terád nem néznek akkora tüzes szemekkel, mint egy taligakerék. Osztán, ha nagyon közel jönnek, neked

nem kell rájuk kiabálni, hogy halt wer da! És a nyakadat se tekerik ki, mint szegény Duftingnak most harmadéve.

— Teremtő uram! És magának ott kell posztot állni?

— Ott. Holnap. Ennyi az egész. Hát csak ennyi.

Julcsa a szeméhez emelte a kötenyét. Jóska most elérkezettnek látta a pillanatot újabb támadásra:

— Gondoltam, eljövök, hogy elbúcsúzzam. Mer sose lehet tudni, mi történhetik az emberrel. Igaz, nem gondoltam, hogy így fogadsz. Mehettek volna máshoz is, ami azt illeti . . .

— Ahhoz a ronda Mariskához, mi?

— Ahhoz is, meg máshoz is. Ő bizonyosan adna egy-két koronát ilyenkor, amikor ilyen nagy bajba kerül az ember.

Julcsa nem felelt, csak elkezdett csomagolni. Két darab marhasült, egy sonkacsont, két uborka, három túrósrétes. Jóska éber szemekkel figyelte:

— Azt a darab sajtot ne sajnáld még hozzányomni, — jegyezte meg, szakértő pillantást vetve a csomagra.

— Pénzem most nincsen — súgta Julcsa. — Majd jövő vasárnap.

Jóska hóna alá csapta a csomagot. Kettőt cuppanzott a Julcsa szájára és iparkodott kifelé a konyhaajtón. Tudta, hogy a főtörzsorvos úrék minden pillanatban ha-zárkezhetnek.

*

Bár a zsákmányoló hadjárat csak féleredménnyel járt, Balog Jóska mégis egészen meg volt a világgal elégedve, amikor a régi löporraktár őrszobájában lerakta a bornyúját. Őrségelosztás előtt az utolsó percben sike-

A nyomozás nem olyan tudomány, amelynek törvényei vannak s amelyeket pusztán könyvekből lehetne elsajátítani. A nyomozás sok ismeretet és tanultságot feltételez, de amint minden gyakorlati nyomozó tudja, inkább mondható művészetnek és sok gyakorlati ismeretből leszűrődő technikai készségnek. A nyomozáshoz elsősorban és kiváltképpen megfigyelőképesség, képzelőtehetség, tapasztalati érzék és következtető képesség szükséges.

Messze eltérnék a tárgyaitól, ha a jó nyomozó eme tulajdonságainak fontosságát itt fejtegetném és gyakorlati példákkal megvilágítanám. Csak annak megállapítására szorítkozom, hogy e tulajdonságok általában Isten adományai ugyan, de fejlesztésük és helyes irányba terelésük már nevelés, öntudatosság, önfegyelmezés és általában tanulás dolga. Ami már most e tulajdonságoknak a gyakorlati nyomozás terén való érvényesítését illeti, azt is tudja mindenki, hogy a nyomozások sikere rendszerint azon mulik, miként születnek meg a nyomozó első megállapításai. A legtöbbször meghiúsul vagy téves irányba jut az olyan nyomozás, amelynek kezdete olyan nyomozó kezébe került, aki a fent elősorolt tulajdonságnak ki nem elégítő módon van birtokában.

Mennyi hibát követnek el a nyomozók a megfigyelőképesség érvényesülésének keretében! Ismeretes, hogy sokszor a legjelentéktelenebbnek látszó nyomok rejtik magukban a nyomozó feladatának megoldását. Mennyi hibát követnek el felületes szemléletre semmitmondónak látszó részletek elhanyagolásával, ha a megfigyelő egyrészt elmulasztja az észlelt tények pontos megállapítását, másrészt az összefüggő apróbb részletjelenségekre ügyet sem vet. Hány nyomozó van, aki figyelmen kívül hagyja, hogy „csak azt látjuk, amit meg is nézünk s csak akkor nézünk meg valamit, ha értelmünkben a megnézett tárgyról, jelenségről,

kép, fogalom is keletkezik”. Sok nyomozó kitűnő szakembernek hiszi magát azért, mert a mindennapi, típusos bűncselekmények terén általában szinte gépies munkával fölleli a bizonyítékokat és nem is gondol arra, hogy egy rendkívüli, szokatlan, bonyolultnak és első pillanatra kikutathatatlannak látszó bűncselekmény tettesét a nyomozónak fent elősorolt tulajdonságai révén sokszor könnyebb kideríteni, mint egy falusi tyúklopását. A típusos tünetek viszik a nyomozót sokszor arra a térre, hogy elveszti kételkedő és okoskodó képességét, már pedig sok igaz gyakorlati igazság van abban a régi mondásban, hogy minden tudomány végső célja a kételkedőképesség felébrésztése.

A csendőr-tisztikarnak a nyomozásban való közvetlenebb szerepével azt a kettős célt lehetne szolgálni, hogy ily módon egyrészt a lehetőség határain belül még jobban védekezzünk a nyomozásoknak helytelen irányba való terelődésétől, másrészt még inkább biztosítsuk a helyes nyomozás elméleti alapjainak a gyakorlatban való érvényesülését és a csendőr-legénységnek kiképzését jó nyomozókká. Mindez könnyebben elérhető, ha a tiszt a nyomozás legelején megjelenik a helyszínén és személyesen irányítja és utasítja az őrsöt, mintha utólagosan gyakorol bírálatot. Nincs szó tehát ezzel valamely különleges szabályozást igénylő újításról, nincs szó kényes kérdésekbe bekapcsolódó új módszerről, hanem az eddigi szolgálati szabályok és fennálló törvényes rendelkezések minden érintése nélkül megvalósítható belső igazgatási eljárásról.

A csendőrtiszt szerepe és jogi helyzete ezzel semmiféle változást nem szenved, ellenben a csendőri nyomozás elismert megbízhatósága és szakszerűsége nagy lépést tenne a haladás és tökéletesedés felé.

A magam részéről különösen azért üdvözlém na-

rult Czepe Feritől egy hatost kölcsönkapnia, aminek következtében cigarettakészletét is ki tudta egészíteni s így bizvást tekintette magát az őrség legtehetősebb tagjának. A többieknek együttvéve sem volt egy hatosa.

Mindjárt az első órallás Jóskára esett és miután becsületesen végigunatkozta az időt kettőtől négyig, lehasalt a pricesen és jóízű horkolásba fogott. Csak akkor pillantott fel, amikor a vacsorát hozták. Grenadirmarsot és feketekávé.

— Nem kell — legyintett fölényesen, amikor vacsorázni hívták.

— No? Tán megfeküdte a gyomrodat a déli zupa? — csodálkozott infanteriszt Kovács.

— Nem mondom, — mondta Balog Jóska foghegyről — csak éppen, hogy egy kis külön vacsoráról gondoskodtam. Megehetitek az én porciómat is.

Kétszer se kellett mondani a többinek, hogy a Jóska porciója is az övék. Eltűnt egy perc alatt a többivel együtt.

Mikor aztán szabad lett az asztal, Balog Jóska az őrség irigy bámulata közben ünnepélyesen kipakkolt. Lassan, tempósan rakta ki a bornyúból a sokféle jót, amit Julcsa adott útravalónak a másvilágra. A marhasült a sonkacsont, a túrósrétes és a sajt katonás rendben feküdtek egymás mellett. Jóska mindenekelőtt eresztett egyet a nadrágszóján, aztán elővette a bicskáját és leült az asztalhoz. Hatalmasat kanyarított a marhasültbe.

— Gever heraaaaaus! — üvöltötte ebben a pillanatban künn az őrszem.

Tudjuk, milyen hatása szokott lenni ezeknek a varázsigeeknek egy őrszobában. Mindenki vad sietséggel

kapkodta magára a rüsztungot és rohant kifelé. Balog Jóskának alig volt annyi ideje, hogy bornyúját a helyére tegye s mégis utolsónak érkezett a sorba.

A garnizonsinspekciós százados úr volt. Káplár úr Keresztes, az őrparancsnok fővetést vezényelt.

— Wache rechts schaut!

A kezek lecsúsztak a tusáig, a fejek jobbra repültek. A Balog Jóska feje is. De a szeme nem. A szeme aggódva meredt az őrszoba ablakára, amelyen át pontosan odalátott, az asztalon hagyott vacsorájára. Attól pedig, amit látott, meghült benne a vér. A temetőőr nagy házőrző kutyája, amelyik különben is mindig az őrszoba körül szokott ólalkodni, ebben a pillanatban surrant be a nyitva hagyott ajtón az őrszobába.

— Mindenki rám néz! — szólt a kapitány úr Balog Jóskára.

Balog Jóska összerezzen és elkapta a szemét az ablakról, de lelkében az izgalom nőttön-nőtt. A kapitány úr végigment az őrség előtt. Balog gépiesen fordította utána a fejét, de a szeme megint csak odatapadt az ablakra. A kutya mindkét lábával az asztalra támaszkodva, buzgón nyalta a cukrot a túrósrétesekről, bevezetőül a finom étkezéshez.

Balog Jóska ujjai majdnem kettéroppantották a tusa nyakát. Bent az őrszobában folytatódott a tragédia. A kutya második fogásul némi válogatás után a marhasült mellett döntött.

Jóska a fogait csikorgatta:

— Megállj, beste kuvasza, letöröm a derekadat!

A derékletörést persze nem mondta Jóska, csak gon-

gyon melegen ezt az újítást, mert a III. internacionale részéről az egész keresztény civilizációt fenyegető bűncselekményáradat fokozatosan nehéz feladat elé állítja a csendőrséget. Nálunk, Magyarországon a mult keserű tapasztalatai ellenére sem szentelnek elég figyelmet arra a döbbenetes tényre, hogy a bolsevista rémuralom összeomlása óta a bolsevista agitáció és szervezkedés mindegyre jobban terjed és ma már el lehet mondani, hogy behálózta csaknem az egész ország területét. E ténnyel szemben, sajnos, meg kell mondanunk őszintén, keveset jelent, hogy időnkint letartóztatnak Budapesten egy-két moszkvai ügynököt és ezt a sajtó úgy tünteti fel, mintha ezzel az egész bolsevista agitáció és szervezkedés máris el volna intézve. A bolsevista propaganda sokszor dolgozik a törvényesség látszatával, „a társadalmi igazságosság” vonzó (egyebekben tartalmatlan) jelszavával, szervezkedésének technikája pedig sokszor annyira finom és furfangos, hogy magasabb szakismeretek nélkül ezekbe az üzemekbe belelátni nem is lehet.

Ha a csendőrtisztek szerepe a nyomozások irányításában ezen a téren is közvetlenebb és behatóbb lesz, egyfelől több okunk lesz bizalommal tekinteni a m. kir. csendőrség nagyszabású és odaadó szolgálataira, nemcsak a szorosan vett közbiztonsági szolgálatban, hanem hazánk társadalmi és erkölcsi rendjének megvédelmezésében is.

Eddigi fejtegetéseim általában a csendőrörsöknek a Szut. alapján végzett nyomozási tevékenységeivel és hatáskörével voltak kapcsolatban, tehát ami a tisztikar idevágó befolyását illeti, elsősorban a szárnyparancsnokról volt szó.

A csendőrtisztikarnak szerepe a nyomozás közvetlen és előzetes irányításában igazi jelentőséggel azonban a nyomozó alakulatoknál domborodik ki.

dolta, mert egyelőre haptákban kellett végignéznie, hogyan falja fel az egyáltalán nem gyomorbeteg kuvasz az ő finom vacsoráját.

— Patrontaschen öffnen! — vezényelte káplár úr Keresztes.

Jóska gépiesen nyitotta ki a tölténytáskáit. Most már mindegy minden. Csak egy tőrősrétes van meg az egész vacsorából.

Még sohasem tartott ilyen sokáig az őrség vizsgálata. Talán negyedóra is elmúlt, amíg elhangzott a vezényszó:

— Abtreten!

A kutya ebben a pillanatban futott ki az őrszoba ajtaján, szájában a sonkacsonttal. Félrecammogott vele, gödröt kapart és elásta. Mire Jóska husángot keresett, már nem volt sehhol.

A tragédia befejeződött. Jósának majd kiszökött a szeme az éhségtől. Elkeseredett, mikor a reggeli fekete-kávára, meg arra gondolt, hogy holnap délután két óra előtt nem lesz ebéd sem. Az őrség azonban harsogó derűtségre fakadt, mikor megtudta a dolgok állását. Infanteriszt Kovács megkérdezte:

— Jóska komám, te gyerekkorodtól fogva nem szereted a grenadarmarsot?

Ha nincs ott káplár úr Keresztes, bizony — hogy is szokták csak mondani — „tettelegesség” lett volna a dologból. Így mindössze az lett a tragédia következménye, hogy Balog Jóska nagyot sóhajtott, megszorította a nadrágszíját három lyukkal beljebb s kiült az őrszoba elé — a csillagokat nézni.

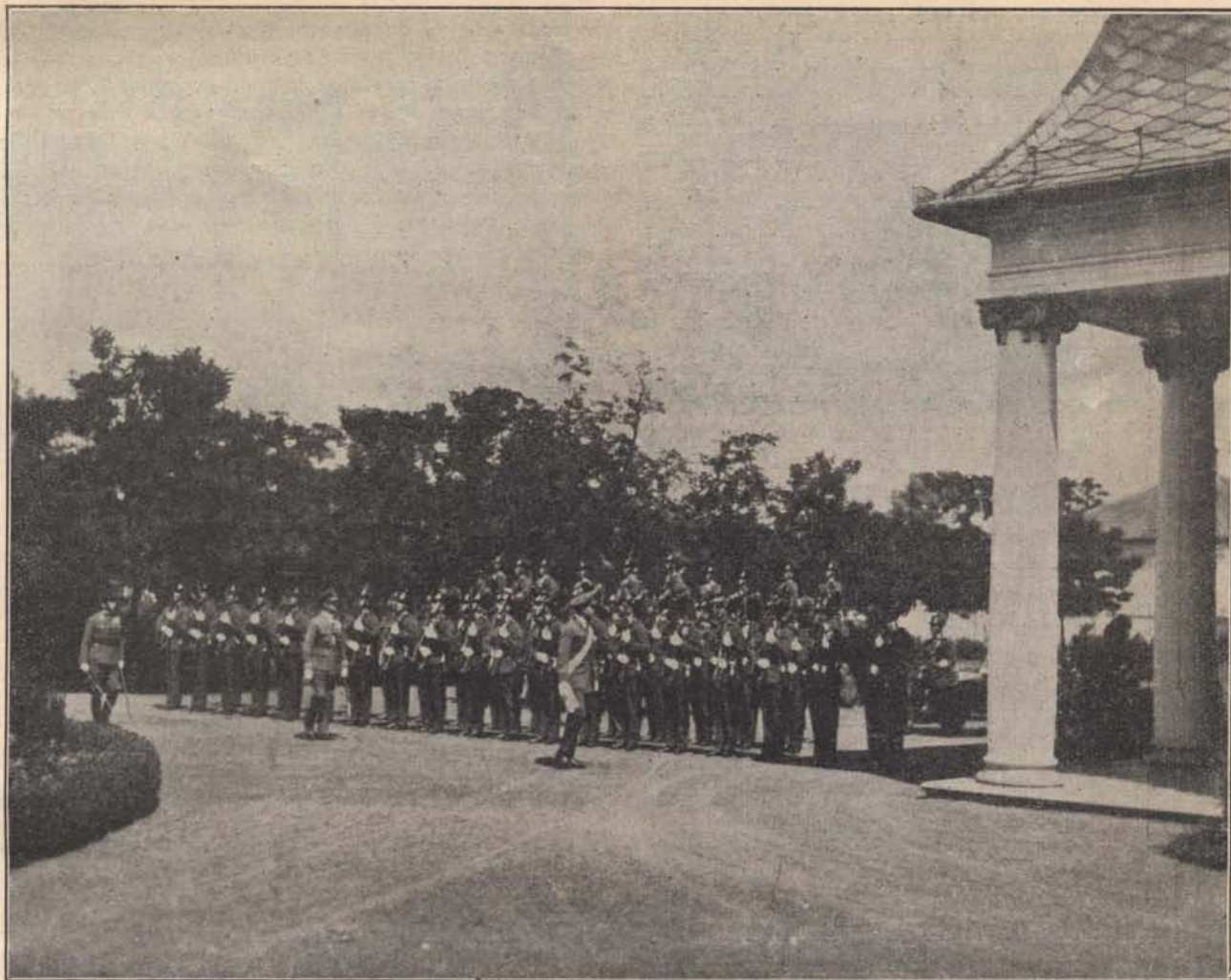
A Nyut. híven a fennálló rendelkezésekhez szintén megtiltja, hogy a tisztek személyesen végezzenek nyomozó cselekményeket, de jogot ad nekik, hogy a nyomozás érdekében személyesen érinthetnek az összes hatóságokkal és bíróságokkal. Megadja nekik a jogot a nyomozás munkájának teljes irányítására, utasítások kiadására a Szut. keretében, ezenkívül pedig jogukban áll továbbá a nyomozó járőröket és a nyomozó alakulatoktól kiküldött nyomozókat a helyszínén ellenőrizni.

Azt mondhatjuk, hogy a tisztikarnak így megadott hatáskör szinte teljes a nyomozások irányítása és ellenőrzése, valamint a közvetlen felügyelet szempontjából. A csendőri munka tökéletesítésének útján, mint ügyész is a legnagyobb örömmel üdvözlöm ezt az intézkedést, mert így a csendőrtisztnak a nyomozott bűncselekmények elbírálására illetékes, valamint a nyomozás ügyébe egyéb szempontból ((jogsegély adása) bekapcsolódó hatóságokkal való érintkezési szabadsága szinte korlátlan. Ezzel az utóbbi intézkedéssel biztosítottak látszik az a követelmény, hogy a nyomozás egyrészt ne tévesse szem elől az érdekelt hatóságokkal való teljes összhangot, azaz a nyomozás ne váljék csak önmagáért és önmagában végzett elszigetelt tevékenységgé, másrészt biztosítottak látszik az is, hogy a csendőr sem több, sem kevesebb nyomozó cselekményt nem fog végezni, mint amennyit a nyomozás szakszerűsége, illetőleg az igazságszolgáltatás érdeke megkíván.

Bizonyára lesznek olyanok, akik a csendőrtiszt iránító tevékenysége, illetőleg a nyomozásokba való közvetlen bekapcsolódása ellen esetleg azzal fognak érvelni, hogy a csendőrtisztikarnak ez a kétségtelenül nemcsak több munkát, de nagy felelősséget is jelentő megterhelhetése, ha elvi szempontból nem is kifogásolható, de feleslegesnek látszik, hiszen a Bp. tételes intézkedései értelmében a nyomozás ura a kir. ügyész, következésképpen ennek joga és kötelessége a nyomozás irányítása, utasítások kiadása annyiival is inkább, mert eme feladatkörének megvalósítására a törvény neki szinte korlátlan rendelkező jogot adott.

Ezt az érvelést azonban merőben üresnek és alaptalannak tartom, mert két körülményt teljesen figyelmen kívül hagy, illetőleg félreismer.

Az egyik figyelmen kívül hagyott körülmény az, hogy a kir. ügyészeknek rendszerint nincs elegendő idejük a nyomozások irányítására és figyelemmel kísérésére. Igaz, hogy a törvény ezt tette a kir. ügyész kötelességévé és abból is indult ki, hogy a kir. ügyész tudta és haldéktalan ellenőrzése nélkül nem fog megindulni és folytatódni a nyomozás. A törvénynek ez a célzata azonban nagyjában papiroson maradt, mert még a székesfővárosban is az a helyzet, hogy a kir. ügyészség tudta nélkül indulnak meg sokszor nagyszabású és jelentőség dolgában is fontos nyomozások, sőt nem egyszer országos érdeklődés mellett folynak le ilyenek, anélkül, hogy a kir. ügyészség a nyomozások irányításába befolyt volna. Sajnos, csak kivétel lett a törvényalkotta szabályból, mert a nyomozás ura, a kir. ügyészség iránító szerepét ebben a vonatkozásban csak elvétve gyakorolja, leginkább talán csak oly esetben, amikor a rendőrhatalóság letartóztató hatáskörét kívánja gyakorolni, de sietve megjegyzem, hogy a székesfővárosi rendőrség foganatosította letartóztatások túlnyomó többsége is a kir. ügyészség előzetes tudta és iránító hatáskörének kikérése nélkül történik. Ha pedig ez még a fővárosban is így van, elképzelhetjük, hogy ennél sokkal nehezebb a helyzet vidéken.

Kormányzó Úr Ö Főméltósága kenderesi nyaralása végén szemlével tüntette ki a Kossuth József százados parancsnoksága alatt állott csendőr örkülönítményt, Ö Főméltósága az örkülönítmény mintaszerű magatartásáért legmagasabb megelégedésének és dícséretének adott kifejezést.

Ez természetesen nem az ügyészség hibája. A törvényhozó megalkotta a törvényben a kívánatos alapelvet, de arról nem gondoskodott, hogy annak az alapelvnek megvalósítására a kir. ügyészségnek megfelelő idő és személyzet álljon rendelkezésre. A kir. ügyészség tennivalóinak halmozottsága miatt nem rendelkezik elég idővel még a nem sablonos nyomozások rendszeres figyelemmel kísérésére és irányítására sem. Hogy erre elegendő idő álljon rendelkezésére, nagyobb létszámra lett volna szükség, de olyan szervezeti intézkedésekre is, amelyek a rendőrhatóságokkal és rendőrközegekkel való érintkezést könnyen lebonyolíthatóvá teszik. Ebből a célból azonban a kir. ügyészségnek sem megfelelő létszáma nincsen, sem nem alkottak szabályokat a rendőrhatósági szervekkel való érintkezés olyan lebonyolítására, amely a célt szolgálja anélkül, hogy az érintkezés nehézkessé válnék és egyik hatóságnál sem vezetne idő- és munkapazarlásra.

A helyzet a vidéki kir. ügyészségeknél még rosszabb, mint a székesfővárosban. A vidéki kir. ügyészségek elfoglaltsága ugyanis egyrészt oly módon köti őket székhelyükhöz (főtárgyalások ellátása, stb.), hogy székhelyükről való huzamosabb vagy gyakori eltávozás megbéníthatná ügymenetüket, másrészt hivatali elfoglaltságuk halmozottsága még sokszor jobban megfosztja őket a „nyomozás ura” szerepének betöltésétől, mint a székesfővárosi ügyészeket.

Igy végső eredményben a kir. ügyészségek irányító

szerepe is éppen olyan utólagos, mint nagyjában-egészében a szárnyparancsnoké.

A másik körülmény, amit az említett érvelés figyelmen kívül hagy, a nyomozás fogalmi tartalmának kettősége. A bünvádi nyomozás ugyanis akkor szakszerű, ha egyrészt helyes jogi mederben folyik, vagyis ha a nyomozás tárgyává tett bűncselekményt nem minősítették tévesen és a nyomozás műve a bünvádi perrend intézkedéseinek szorgos követése mellett épül fel, másrészt, ha eme jogi kereteken belül a nyomozó tisztában van a nyomozás technikájával, vagyis helyes érzékkel tudja megválasztani a kiderítendő tényállásra vonatkozó eszközöket, eljáró módokat, szóval ismeri a nyomozás művészelete cím alatt összefoglalható ama szokásokat, szabályokat, irányelveket és sokszor fortélyokat, amelyek összefüggéseiről és mibenlétéről fentebb már vázlatosan megemlékeztem.

A kir. ügyésztől senki sem várja, hogy a nyomozás technikusa vagy művésze legyen. Ezt a törvény sem várja tőle, mert a kir. ügyész hivatali hatásköre és egyáltalában az egész kir. ügyészi intézmény lényegileg más természetű. A kir. ügyészség irányító szerepe tehát nem egyéb, mint a nyomozás jogi medrének kijelölése; ellenőrző szerepe pedig lényegileg a törvény ama követelményén való örökös, hogy nyomozást csak az ellen szabad indítani, akit bűncselekmény alapos gyanuja terhel.

Ily körülmények között tehát éppen nem válik feleslegessé a csendőrtisztikar fent vázolt szerepe, hiszen a

nyomozás technikájának szakembereként fog a nyomozás irányításában és ellenőrzésében tevékenykedni, erre pedig, amint láttuk, szaktudásánál és tapasztalatainál fogva nincs is illetékesebb szerv, mert a kir. ügyész szerepe, amint mondtam, erre egyáltalában nem vonatkozik, sőt nem is alkalmas, lévén a kir. ügyész a jog szakértője, nem a nyomozás technikájáé.

Eme megfontolás alapján nagyfontosságúnak tartom a nyomozó alakulatok szervezésével meghonosodott újítást. Ezeknek az alakulatoknak révén gyümölcsözővé válhatik a tisztikar nagyobb szaktudásának, nagyobb műveltségének, nagy tapasztalati körének felhasználása a csendőri nyomozás terén. Minthogy a nyomozó alakulatok felállításával kibocsátott utasítások szabad mozgást biztosítanak a tisztikarnak a nyomozás megindításában akként, hogy jelen lehet a nyomozás színterén, minthogy a csendőrtisztnek a hatóságokkal való közvetlen érintkezése megadja a könnyű lehetőségét annak, hogy a jogi vágányokról a nyomozás le ne térjen, a nagyobb fontosságú, nagyobb terjedelmű, kényesebb megfontolást igénylő és bonyolultabb ügyek nyomozása terén az őrsök munkája minden bírálatot megbíró szakmunkává fog átalakulni.

A szakszerűség színvonalának emelkedését várja tehát az igazságszolgáltatás a csendőrtisztikának a nyomozásba való közvetlen bekapcsolódásától és a nyomozó alakulatoktól, amely utóbbiak elgondolását annyival is inkább szerencsének tartom, mert anélkül, hogy a csendőrség bevált szervezetét megbontotta volna, biztosította az őrsök önállóságának megővése mellett, hatáskörük gyakorlásának nemcsak hathatós ellenőrzését, hanem e hatáskör gyakorlásának kellő szakszerűségét is, még pedig, ami a legfontosabb, nem az utólagos bírálat eszközével, hanem teljes közvetlenséggel és alkalomszerű gyorsasággal, vagyis a gyakorlati élet követelményeinek megfelelő módon.

Nyomozóink.

írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

(Nyolcadik közlemény.)

A nyomozólevelek, elfogatóparancsok stb. a Bűnügyi Körözesek Lapjában jelennek meg. Ezeknek e lapban való közzétételével az illetékes hatóság vagy bíróság eleget tett ugyan a perrendtartás követelményeinek, de hogy ez a közzététel a kriminalisztika követelményeinek is mennyire nem felel meg, annak illusztrálására álljanak itt az alábbiak:

A Bűnügyi Körözesek Lapjának folyó év augusztus 20-án kelt 34. számában megjelent körözesekből kiírtam néhány olyat, amelyből meg lehet állapítani, hogy a körözött egyén mikor követte el a bűncselekményt, ami miatt körözik, vagyis, hogy a bűncselekmény elkövetése után mennyi időre jelent meg a körözés a Bűnügyi Körözesek Lapjában. Tehát: (a név előtti szám a tételezszámot, a dátum a bűncselekmény elkövetésének napját, az utána írt napok száma pedig azt jelzi, hogy attól kezdve folyó év augusztus 20-áig hány nap telt el):

- 5388. Bódi Barnabás 1932 március 14. = 160 nap;
- 5390. Petrovics Róza 1932 május 15. = 97 nap;
- 5391. Oláh Luca 1931 november 20. = 275 nap;
- 5393. Reha István 1932 május 15. = 97 nap;
- 5394. Petrovics Rozália 1932 január 1. = 233 nap;
- 5398. Tóth Sándor 1932 június 29. = 53 nap;
- 5402. Bernáth Róza 1931 május 11. = 466 nap;
- 5404. Gombai Ernő 1932 február 2. = 201 nap;
- 5406. Holczer Simon 1932 január eleje = kb. 230 nap;

Hogy készül a Nyomozati Értesítő? A beérkezett anyagot szétosztják, osztályozzák és feldolgozzák.

- 5408. Kotsis Lajos 1932 március 31. = 142 nap;
- 5410. Mészáros Ferenc 1931 szeptember 1. = 355 nap;
- 5412. Rácz Elemér 1932 február 6. = 197 nap;
- 5414. Klein Ignác 1932 június 18. = 73 nap;
- 5415. Fejes András 1931 március = kb. 1 és fél év;
- 5417. Magi Erzsébet 1932 június 18. = 73 nap;
- 5419. Schwartz Lajos 1932 március = 120 nap;
- 5422. Id. Kolompár Gyula 1932 június 11. = 70 nap;
- 5423. Lakatos József 1932 június 28. = 54 nap;
- 5424. Özv. Gerbics Ferencné 1931 év eleje = kb. 1 és fél év;
- 5425. Jelity József 1932 június 6. = 75 nap;
- 5426. Mihálovics Julianna 1931 szeptember 26. = 320 nap;
- 5428. Csajág Julianna 1932 június 28. = 54 nap;
- 5429. Szipli Antal 1932 június 25. = 57 nap;
- 5432. Mészáros István 1932 június 19. = 63 nap.

Láthatjuk tehát, hogy a Bűnügyi Körözesek lapjában a „leggyorsabb” körözés is átlag két és fél hónap mulatán jelenik meg. Nem akarok banális lenni és mindjárt a rádió, meg a repülőgép korszakával előhozakodni, de annyit, azt hiszem, nyugodtan megállapíthatok, hogy az Úr 1932-ik esztendejének technikája által nyújtott lehetőségek közepette talán mégsem lehet, de nem is szabad a büntetéseket ilyen félévszázadelőtti ráérő kényelemmel „üldözni.” Belátom, hogy a hatvan- és hetvennapos késedelmeknek megvan a maguk oka, először a személyzet-hiányban s másodsorban pedig a törvényes alakításokban, de ezzel szemben viszont mindenki másnak be kell látnia, hogy a csendőrség, ha kötelességét nemcsak formailag, de lényegileg, gyakorlatilag is tökéletesen akarja teljesíteni, nem bízhatja magát teljesen és kizáróan a Bűnügyi Körözesek Lapjára, amely elsősorban a jogi szempontokat s nem pedig a gyakorlati kriminalisztika szempontjait van hivatva szem előtt tartani.

A bíróság vagy az ügyészség szempontjából nem számít, hogy a nyomozólevél vagy az elfogatóparancs hány nap múlva jelenik meg a bűncselekmény elkövetése után. A csendőrségnek azonban nem mindegy, hogy a tettest közvetlenül cselekményének elkövetése után, még menekülése közben üldözheti-e, vagy pedig csak hetek múlva, amikor már letelepedett, a bűnjeleket elrejtette, értékesítette, alibiről, védekezésről nyugodtan gondoskodott stb. Minden kriminalisztikai ábécé a gyorsaságot tekintti az eredményes nyomozás egyik legfőbb feltételének; dicséret illeti hát a csendőrséget, hogy ezt a gyorsaságot az ügy érdekében a saját eszközeivel úgy biztosí-

totta, hogy megszervezte a maga közbiztonsági hírszolgálatát.

A hírszolgálat a csendőrörsök között a háború előtt is megvolt, de olyan tökéletlen formában, hogy kuriózum kedvéért is le kell írnom.

Ha a háború előtt egy örskörletben bűncselekmény történt és a gyanúsított ismeretlen volt, vagy ismert volt, de megszökött, akkor az őrsparancsnok az esetről jelentést tett a szakasparancsnokságnak (megfelelt kb. a mostani szárnyparancsnokságnak) és kérte a körözés elrendelését. Tehát: az őrs jelentése beérkezett a járásparancsnoksághoz: egy nap; a járás továbbította: két nap; a szakasparancsnok sokszorosította és az illetékes járásparancsnokságoknak kiküldötte: három nap; a járásparancsnokságok továbbították az örsöknek: négy nap. Ez volt azonban a legideálisabb eset, amikor t. i. az őrs azonnal jelentett, a járás azonnal továbbította, a szakasz azonnal intézkedett, a kézisajtós csendőr otthon volt, kézisajtó rendelkezésre állott s nem kellett a sokszorosítani valót a szárnyparancsnoksághoz fejtérjeszteni, a posta jól működött stb., stb., egyszóval minden téren ideális állapotokat feltételezve négy napba telt, amíg egyetlen szakasznak 10–15 őrs a körözésről tudomást szerzett. Miután azonban a büntetések nem igen alkalmazkodtak a csendőr szakasparancsnokságok működési területének határaihoz, nem volt ritka eset, hogy a tettes a szomszéd szakasz területéről, esetleg a szomszéd vármegyéből való volt s bizonyára jóízűen mosolygott volna magában, ha megtudta volna, hogy a csendőrök a bürokrácia ólomlábai milyen nehézkesen cammognak utána.

Nagyon súlyos esetben, de a szűkre szabott iroda-átalányra való tekintettel, lehetőleg minél ritkábban előfordult az is, hogy a szakasparancsnok a körözést a szomszéd szakasparancsnokságoknak is megküldötte. Azok azt újra leiratták, sokszorosították és őrsüknek kiküldötték (újabb négy nap); valóban országos jelentőségű eseteket a kerületi parancsnokságnak is be kellett jelenteni; a kerületek a körözésről egymást értesítették, alárendelt parancsnokságaiknak pedig azt a havonként egyszer-kétszer megjelenő kerületi parancsban kiadták. Ilyen módon négy-öt hét is eltelt, amíg a bűncselekménnyel vagy az elmenekült gyanúsított személyleírásáról a legutolsó őrs is tudomást szerzett. Az eredmény is ennek megfelelően sovány volt.

Ennek az állapotnak a hátrányát a csendőrség és a közbiztonság is nagyon megérezte. Mindenki meg volt győződve róla, hogy a dolgon segíteni kell, de senki sem talált módot rá, hogy miként. A nyomozó-alakulatok fel-

Sokszorosítás után a címzés következik. Ezt is géppel végzik.

állításával azután szinte önként kínálkozott a megoldás: a csendőrségi hírszolgálat központosítása. Az örsök ne előjáró szárnyparancsnokságaikhoz intézzék a jelentéseiket, hanem közvetlenül valamelyik nyomozó alakulathoz, amelyet olyan technikai felszereléssel kell ellátni, hogy ezeket a jelentéseket naponta egy kiadványba foglalva, az ország minden őrsének még aznap továbbíthassa. Így született meg a budapesti nyomozó alosztály kiadásában naponta megjelenő *Nyomozati Értesítő*.

Mielőtt a *Nyomozati Értesítő* ismertetésében továbbmennék, tisztáznom kell egy körülményt. Vannak, akik a csendőrségnek ezt a közbiztonsági hírszolgálatát, amelyet a *Nyomozati Értesítő* megvalósít, összetévesztik a nyomozólevél vagy elfogatóparancs perrendi fogalmaival. Kétségtelen, hogy a csendőrségnek sem nyomozólevelet, sem pedig elfogatóparancsot nem áll jogában kiadni. Lehetetlen tehát, hogy egy csendőrös valakinek a letartóztatását elrendelje és ezt a hivatalos *Bűnügyi Körözések Lapjában* közlétegye. Az azonban minden őrsnek nemcsak joga, de kötelessége, hogy olyan nyomozó cselekmények foganatosítására (tehát valakinek az elfogására is), aminek felhívás nélkül, hivatalból való végzésére a csendőrséget a Szut. felhatalmazza, a többi csendőrösöket, sőt rendőrhatalóságokat is közvetlenül megkeresse. Mindegy, hogy ezt a megkeresést csak egyes őrsökhöz vagy az ország valamennyi őrséhez intézi-e s az is mellékes, hogy azt maga sokszorosítja-e vagy pedig a csendőrségnek egy olyan másik, központi szerve, amelyik erre külön be van rendezve.

Nagyon elhibázott dolog lett volna a csendőrségnek ezt a nagyszerűen működő és kiváló eredményeket produkáló hírszolgálatát túlzott aggodalmaskodásból mellőzni, mert ennek csak utolsó sorban látná kárát a csendőrség, annál nagyobb azonban az ügyészség és végeredményben a közbiztonság. A kiderítetlen bűncselekmények, megszökött gyanúsítottak, stb. körözésének ugyanis sokkal frissebben, fürgébben kell történie, mint amilyen fürgeségre a perrendtartás sokféle megkötöttségével működő ügyészség képes; ha most még a mozgékonyabbá vált csendőrség lábaira is bilincseket rakunk, akkor bele kell törödnünk abba, hogy a nagyobbszabású és valóban nyomozást igénylő esetek túlnyomó része kiderítetlenül, a megszökött gyanúsítottaknak mindig nagyobb és nagyobb százaléka pedig büntetlenül marad. Mert a helyzet ez: Az örskörletben bűncselekmény történik. Az őrs X. Y.-t gyanúsítja, aki szökésben van. Ha az őrsnek nem áll módjában a szökevényt azonnal, még aznap üldöztetni, akkor az ügyészséghez kell fordulnia s kérnie a nyomozólevél kiadásának kieszközölését. Miután azonban az illető meg-

Ez a két villanymotorral hajtott sokszorosítógép óránként 2400 példányban sokszorosítja.

A fűzőgépeknek is igyekezniük kell, hogy idejére készen legyenek.

szökött, az őr nem tudja a nyomozást lefolytatni, tehát bizonyítékot sem tud ellene szerezni. Ha azonban nincs bizonyíték, az ügyészség nem tudja megindokolni a nyomozólevél kibocsátására vonatkozó indítványát ha a bíróság nem adja ki a nyomozólevelet, a gyanúsított nem kerül kézre, nem lehet tehát vele szemben a nyomozást lefolytatni s ellene bizonyítékot szereni s így tovább körbe-körbe, az ok és okozat mindig visszatér egymásba, a gyanúsított pedig a markába nevet.

Egy szóval: a *Nyomozati Értesítő* nem egyéb, mint a csendőrség központosított, belső, házi hírszolgálatának gyors eszköze, amelyet mint ötven esztendő hiányának és hátrányos tapasztalatainak praktikus megoldását az élet és a gyakorlat hozott létre. Mint egyszerű közigazgatási házi-értesítőnek, nincs köze a bűnvádi perrendtartáshoz és szerepe is csak a nyomozásnak abban a szakában van és lehet, amelyet a csendőrség szokott végezni. Nem pótolja, de nem is pótolhatja a nyomozólevelet vagy elfogatóparancsot, amit egyébként az is mutat, hogy a *Nyomozati Értesítőben* perrendszerű közleményeket nem is szabad közölni. Az egész értesítőt a legtisztább praktikum szülte s ez az oka annak, hogy a két év alatt, amióta életben van, olyan nagyszerűen bevált, hogy ma már el sem lehetne a csendőrséget nélküle képzelni.

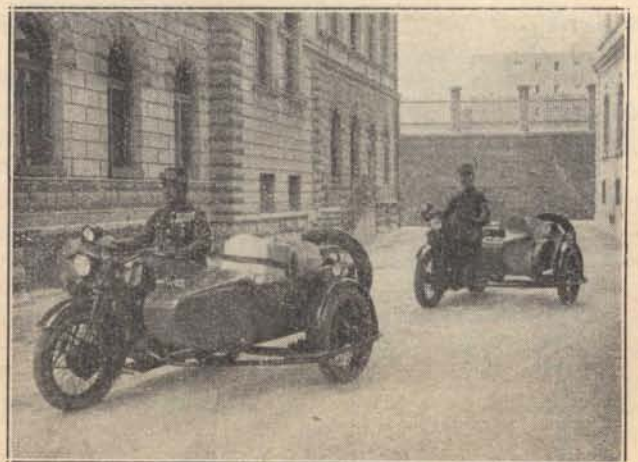
A *Nyomozati Értesítő*, természetesen, nemcsak az elfogandó egyének neveit tartalmazza, sőt ezek az Értesítőnek csak meglehetősen kis hányadát foglalják el. Az Értesítő rovataiban helyet talál minden néven nevezendő közlemény, értesítés, puhatolózás, kérdezősködés, közhírtetés stb., ami a közbiztonsági szolgálatban csak adódhatik vagy amire egy őrnek vagy csendőrnek csak szüksége lehet. Az Értesítő tartalmáról különben teljes tájékoztatást nyújtanak a fejezetei, amelyek a következők: 1. Elfogandók, 2. Keresett személyek, 3. Személyazonosság megállapítások, 4. Kiderítetlen bűncselekmények, 5. Talált hullák, 6. Keresett bűnjelek, 7. Elveszett tárgyak, 8. Talált tárgyak, 9. Elkobzott és kitiltott sajtótermékek, 10. Kiegészítések, 11. Visszavonások, 12. Értesítések. Aki ezeket a fejezeteket naponta átnézi, pontosan tájékozva van arról, hogy milyen közbiztonságilag lényegesebb esemény történt a csendőrség működési területén az elmúlt 24 óra alatt s hogy a szolgálat nagy összefüggéseibe beleilleszkedve, a maga részéről milyen intézkedéseket kell tennie.

A nyomozó alakulatok felállítására és megszervezésére vonatkozó eredeti tervezet szerint a *Nyomozati Értesítő* és a nyomozókulcsot a budapesti nyomozó-osztály pa-

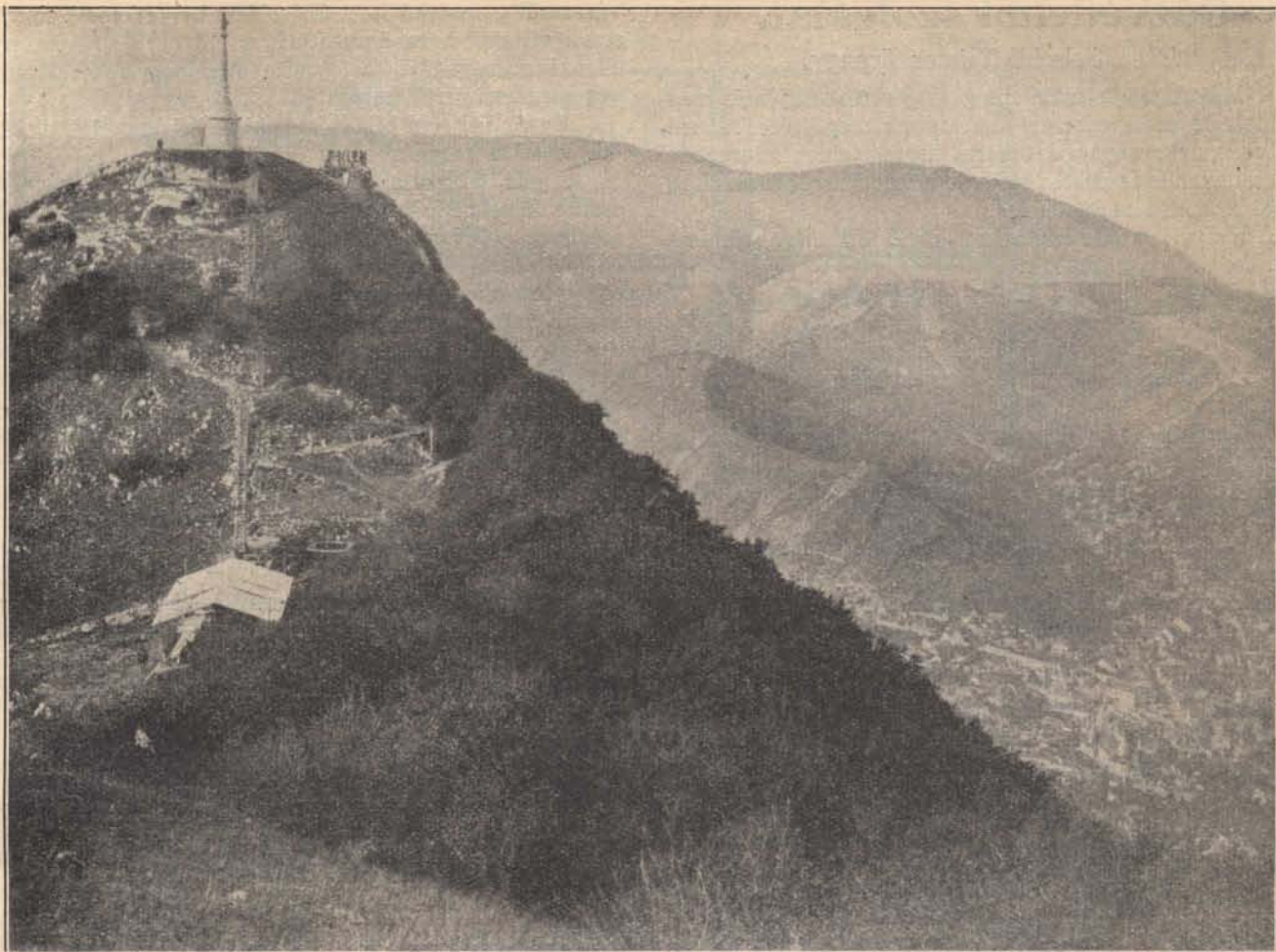
rancsnokságnak, mint az egész ország központi csendőrségi nyomozó szervének kellett volna kiadnia. A csendőrség vezetőiből állott bizottság azonban, amely a nyomozó-utasítást tárgyalta és szövegét jóváhagyta, úgy döntött, hogy ezeket ne a nyomozó-osztály, hanem a budapesti alosztály adja ki. E döntésnek az volt az indoka, hogy a bizottság a kerületi parancsnokságok aggályai folytán a nyomozó osztályparancsnokságnak, mint a nyomozó szervek országos központjának a szükségességét nem látta teljesen bebizonyítotttnak s ezért nem akart olyan funkciót reábizni, amelynek később egy másik szervhez való áttulalása nehézségeket okozott volna. Ma már természetesen másként áll a helyzet: a rendelkezésre álló bőséges gyakorlati tapasztalatok nemcsak a nyomozó osztályparancsnokság létjogosultságát, sőt további kiépítésének a szükségességét bizonyították be, hanem a *Nyomozati Értesítőre* és a nyomozókulcsra vonatkozó eredeti javaslat helyességét is százszázalékig igazolták s így most már valószínűleg nem lesz akadálya annak, hogy a *Nyomozati Értesítő* és a nyomozókulcs országos rendeltetésének megfelelően az amúgyis aránytalanul túlterhelt budapesti nyomozó alosztály feladatai közül a nyomozó osztályparancsnokság feladatkörébe átadassék. Ennek persze csak a nyomozóalakulatok belső, adminisztratív szempontjából van jelentősége, a csendőrség és a közbiztonság szempontjából mindegy, hogy az értesítőt és a kulcsot Budapesten az alosztály vagy az osztályparancsnokság adja-e ki.

No, de kísérjük végig a *Nyomozati Értesítő* útját, keletkezésétől kezdve addig, amíg az őr irattárába kerül. Így ismerkedünk meg vele legjobban.

Az Értesítő túlnyomó részben az őröktől beérkező jelentések alapján készül. A gyorsaság követelményeinek tehát csak úgy tud megfelelni, ha az őrök is gyorsan dolgoznak akkor, amikor az eseményjelentéseiket és nyomozati bejelentéseiket a budapesti nyomozó alosztályhoz beküldik. Az ideális állapot az lenne, ha az Értesítőben mindent huszonnégy órán belül lehetne közölni, de hát ez nem mindig lehetséges. Először is a bűncselekmény nem jut azonnal az őr tudomására. Kisebb jelentőségű bűncselekmény feljelentése végett a falusi ember, főként munkaidőben, nem megy mindjárt az őrre, pláne, ha az még nincs is helyben, hanem csak alkalmilag tesz feljelentést, amikor csendőrökkel találkozik. Sok helyütt a távolságok is nagyok, posta nincs helyben, vagy az őrön nincs senki otthon akkor, amikor a bejelentést meg kellene tenni, egy szóval a bűncselekmények bejelentésénél egy bizonyos természetes késedelemmel mindig számolnunk

A reggel beérkezett adatok halmazából kora délutánra már megszületik és postára indul a fürge *Nyomozati Értesítő*.

Amit vissza kell szerezniünk: Brassó.

kell. Az őr azonban arra törekedjék, hogy ez a késedelem az elkerülhetetlen mértéket egy pillanattal se haladja meg.

A nyomozás első órájában rendszerint még azt sem igen lehet tudni, hogy mi történt, még kevésbé lehet tehát arra vonatkozóan következtetéseket vonni, hogy vajon az eset ki fog-e derülni, vagy sem. Mindegy: a budapesti nyomozó alosztálynak azonnal jelentést kell tenni, hogy a szükséges adatokat a Nyomozati Értesítő legközelebbi kiadványában közölhesse. Ha még aznap kiderül a bűncselekmény, az sem baj, legfeljebb másnap be kell szüntetni a nyomozatot. Az elv tehát az legyen: inkább három felesleges nyomozatot tegyünk közzé, minthogy egyet, amelyre valóban szükség volna, elmulasszunk.

A mai takarékosági intézkedések mellett meglehetősen nehezen lehet táviratozni s még nehezebben telefonálni. Sok esetben nincs is szükség táviratra vagy telefonra, mert ha a nyomozati bejelentést úgy, amint a Nyut. elrendeli, közvetlenül a vasútállomáson, mozgópostán adjuk fel, az néhány óra alatt az ország bármelyik részéből Budapestre ér. Fontos tehát, hogy a bejelentést sohasem a helyi postán adjuk fel, hanem mindig — éjjel is — küldjük ki a napossal közvetlenül az állomásra a legközelebbi Budapest felé menő vonathoz. A mozgópostákat a kereskedelemügyi miniszter úr kötelezte, hogy a csendőrség ilyen küldeményeit minden időben és minden állomáson elfogadják.

Lehet azért olyan eset is, amikor a nyomozati bejelentést költségre való tekintet nélkül távirattal vagy távbeszélőn kell megtenni. Így például, ha a bejelentés rend-

kívül fontos és sürgős, vagy ha főbenjáró bűncselekményre, például gyilkosságra, nagyösszegű lopásra, betörésre stb. vonatkozik és ha azt akarjuk, hogy még az aznapi értesítőben megjelenjék, akkor feltétlenül távirattal vagy távbeszélőn kell azt továbbítanunk. Távbeszélésnél fogalmazzuk meg előre a bejelentést, hogy azt csak le kelljen diktálni s ne kelljen a szöveg felett beszélgetés közben gondolkoznunk. Az eddig megjelent Értesítők bármelyikében mindenre találunk mintát a bejelentés megszövegezése tekintetében.

Személyleírás céljára ma már a csendőrségnek tökéletes űrlap áll rendelkezésére. Tárgyak, bűnjelek leírása azonban még kissé nehezen megy, mert bizonyos szakismeretet is feltételez, amit nem lehet minden csendőrtől megkövetelni. Egyes tárgyak jellegzetességeinek, tulajdonságainak, különös ismertetőjelének stb. a leírásához ezenkívül olyan nagy szó- és fogalombőség is kell, amivel nem minden csendőr rendelkezhetik. A nyomozati bejelentésnek ezen a nehézségein kíván segíteni az úgynevezett ábrafüzet, amely minden közhasználati cikknek, ruházatnak, ékszernek, járóműnek stb. az ismertebb típusait ábrában tartalmazza s ezenkívül útmutatást is ad, miként kell az egyes bűnjeleket röviden s amellett mégis részletesen és érthetően leírni. De sokszor nemcsak a csendőrnek okoz nehézséget, hogy az elveszett tárgyat leírja, hanem maga a tulajdonosa sem emlékszik vissza az elveszett dolognak apróbb jellegzetességeire, amiket az ember még mindennap használt dolgain sem szokott figyelemre méltatni, de amelyekről viszont mindent a legkönnyebb felismerni.

(Folytatjuk.)

Gázvédelmi szolgálat.

írta: Schrédli Vilmos őrnagy.

A háború célja az ellenség fegyveres erejének megsemmisítése és az ellenség akaratának megtörése. Az ember tudásának, anyag- és műszaki ismereteinek gyarapodásával változnak és tökéletesednek a háború céljának elérésére felhasznált eszközök is.

A mai viszonyok között a hadicél elérésére alkalmazásba kerülő harceszközök:

1. Romboló: fizikai hatás.
2. Kémiai: élettani hatás.
3. Szellemi: propaganda az ellenség önbizalmának, harci vágyának megtörésére, befekettítése semleges államok előtt.
4. Gazdasági: az ellenség külső anyagpótlástól való elzárása.
5. Mikroorganikus: fertőzés ragályos betegségekkel, baktériumokkal és gombákkal.

A gázháborút kezdetleges formákban már régebben is alkalmazták.

Sertorius római hadvezér a teutonokat úgy tette harc képtelenné, hogy egy hamúszerű anyagnak felkavart po-

várszerűleg megerősített állásokban helyezkedett el, a korszerű védelmi berendezések a mögéje és alája rejtőző ellenséget megvédték a legrettenetesebben romboló tűzgépek megsemmisítő hatásától.

Egyik fél sem birt a másikkal. Új harceszközt kerestek és ezt a harcgázban találták meg.

A gáz hatásos alkalmazása nem a világháborúval egyszerre, hanem később, 1915. évi április havában kezdődött, mégis az angol, amerikai, francia és német csapatok háborús gázvesztése összesen 1/2 millió embert tesz ki. Ha ehhez hozzávesszük, hogy kezdetben a gázszérülések 35%-a halálos volt, fogalmat alkothatunk ennek az új harceszköznek rendkívül hatásos voltáról. Meg lehetünk győződve arról, hogy egyik fél sem fog ennek az immár nélkülözhetlenné vált harceszköznek alkalmazásáról lemondani, dacára annak, hogy a hatalmak a háború után újból kötelezték magukat a mérges gázok használatának mellőzésére és ettől minket el is tiltottak.

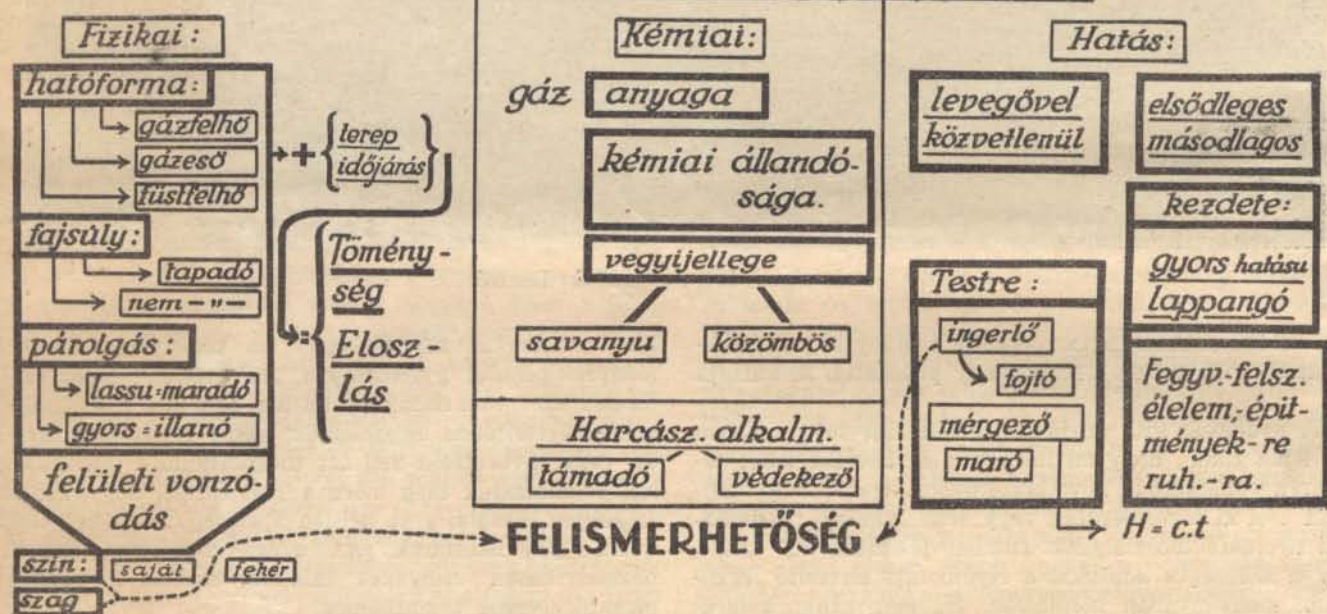
Éppen ezért feltétlenül ismernünk kell a gáz alkalmazásának és a gázvédelemnek alapelveit, hogy meglepetéseknek elejét vegyük.

A csendőrséget 3 szempontból is érdekli a gázharc:

1. A csendőrségnek a hadrakelt seregben küzdő és

HARGÁZOK TULAJDONSÁGAI:

1. ábra

rát szélnek eresztette s ily módon azokat látásuktól megfosztotta és köhögésre ingerelte.

A középkorban a várakba menekült rablólovagokat különböző anyagok elégetése útján keletkezett füsttel ki-füstölték.

A kínaiak harcban bűzterjesztő fazekakat is használtak.

Sebastopol ostrománál 1855-ben egy arzénvegyülettel (kakodyl) töltött bombát használtak. A bombákból a robbanás után folyadék ömlött ki, mely meggyulladva a környezetet lángbaborította és azonkívül erősen mérgező hatású, igen bűzös gázokat fejlesztett.

A kiterjedten és korszerű módon alkalmazott gázharc a világháborúban keletkezett. Bár a civilizált hatalmak már 1899-ben megegyeztek Hágában arra nézve, hogy a mérges gázok használata háború esetén megengedhetetlen, a világháborúban a siker érdekében mégis gázzal is küzdöttek egymás ellen.

A világháború első hónapjaiban ide-oda hullámozó mozgóharc csakhamar állásharcra merevedett, mindkét fél

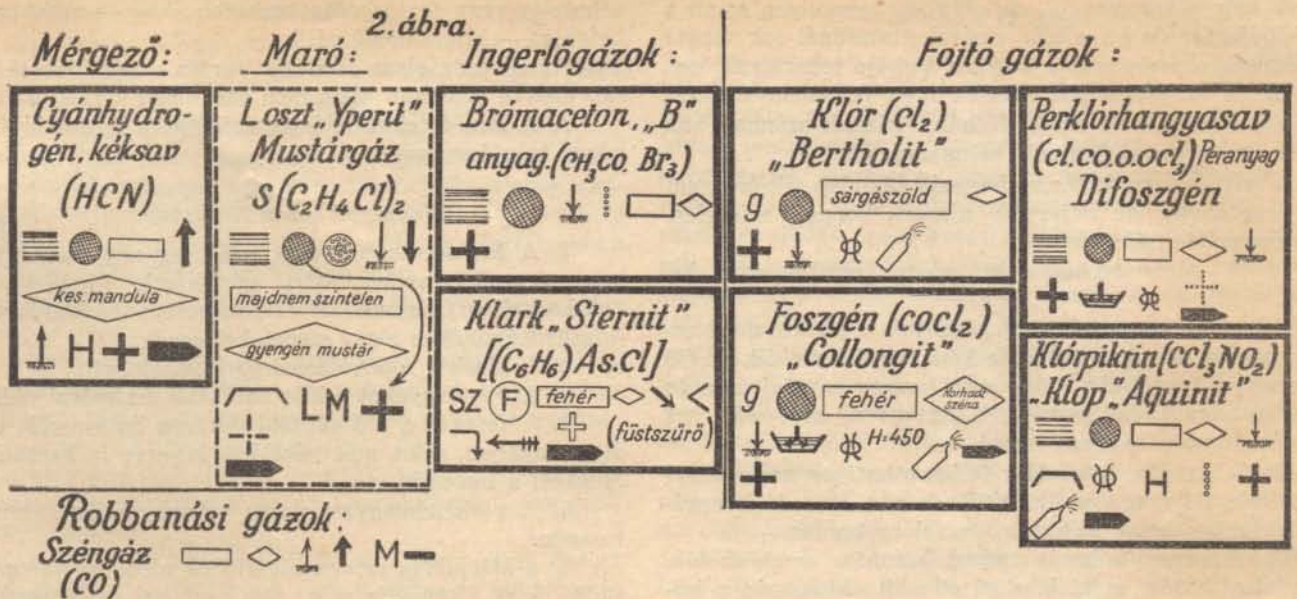
tábori csendőri szolgálatot teljesítő részei épúgy közvetlen gázvesztélybe jutnak, mint a hadrakelt sereg bármely része vagy egyéne.

2. A repülőgépről, azok nagy működési sugara folytán, megcsónkított Hazánk bármely pontját érheti repülőgáztámadás, amikor a közbiztonsági szolgálatot teljesítő csendőrség a lakossággal együtt gázvesztélybe jut. Ebben az esetben a csendőrnek nemcsak azt kell tudnia, hogy miként védekezzék önmaga a gáz ellen, hanem a lakosság gázvédelmében is hathatósan közre kell működnie.

3. Végül belső harcokban úgy mi, mint az ellenség is sikeresen használhatjuk a gázt.

Ebből következik, hogy a gázharc és gázvédelem szabályait a csendőrségnek ismernie kell.

A harcgáznak egyik legfontosabb tulajdonsága a legvégül nagyobb fajsúlya, melynek következtében a harcgáz a terepet megfekszi, a terep mélyedéseibe, az ellenség által beton földemekkel védett óvóhelyekre is behatol s eléri azt az ellenséget is, amely a romboló hatású lövedékek ellen biztonságban érezte magát.

Kémiai harc eszközei a következők:

- harcgáz;
- füst (mesterséges köd);
- gyújtóanyagok.

Harcgáz alatt olyan anyagot értünk, mely ha az élő szervezettel érintkezésbe jut, ott káros elváltozásokat idéz elő. Eme képessége folytán főként élő erők megsemmisítésére vagy harc képtelenné tételére igen nagy hatással alkalmazható harc eszköz.

A mesterséges ködöt rejtés, álcázás vagy megtévesztés céljából használják, rendszerint élettanilag hatástalan anyag.

Az élettanilag hatásos harc gáz és élettanilag hatástalan (álcázó, rejtő) füst között átmenetet képez a mérgező füst.

Gyújtóanyagokkal a tűz pusztító erejét harcászati célokra kihasználhatjuk.

A felsorolt kémiai harc eszközök közül a gáz az, amely meglepetés céljaira igen alkalmas, mert igen sok gáz jelenlétét csak a hatás bekövetkezése után vehetjük észre, továbbá, mert az ellenség új, eddig ismeretlen gázt használhat, mely ellen a gáz harc nem véd. Védtelen élő erővel szemben a gáz harc megsemmisítő hatású lehet.

Gáz harc alatt a harc gáz használatát, gáz védelem alatt pedig a gázvesztély elhárítására alkalmazott rendszabályokat értjük.

A harc gáz csak bizonyos körülmények között fejti ki hatását. A hatást kifejtő körülmények és tényezők ismerete alapfeltétele a sikeres gáz védelemnek.

A gázok tulajdonságai. (1. ábra.)

Megjegyzések az 1. ábrához:

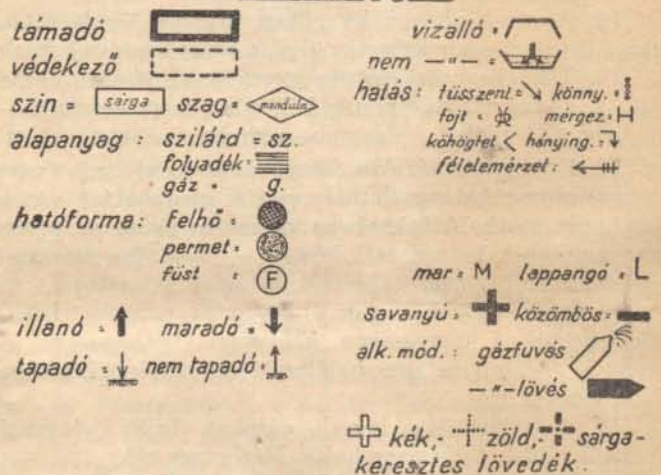
1. Gázfelhő képződik az alkalmazás színhelyére összehajlítva szállított légnemű halmazállapotú harc gázokból, mielőtt azok a nagy nyomás alól felszabadulnak és nem légnemű halmazállapotú harc gáz anyagokból elpárolgottak után.

2. Gáz, gázpermet, folyékony halmazállapotban ható anyagok cseppjeinek összessége.

3. Mérgező füst vagy porfelhő szilárd halmazállapotú, élettanilag hatásos anyagok szétporlasztása folytán keletkezik.

4. Tapadó gáz nagyobb fajsúlyú, mint a levegő, ezért minden terepmélyedésbe behatol, a terepet megfekszi (megfertőzi), a nagy fajsúlyú gázfelhőt a szél kevésbé

Jelmagy:

Jelmagyarázat a 2. ábrához.

tudja szétszaggatni, felhigítani. Földi célok ellen — zárt helyiséget kivéve — csupán tapadó gázzal érhetünk el ki-elégítő hatást.

A nem tapadó gáz könnyebb fajsúlyú a levegőnél.

5. Illanó harc gáz rendes hőmérsékleten, külső erő hatása nélkül, nagy mennyiségben, gyorsan elpárolog.

6. A maradó harc gáz kis mértékben lassan párolog, ezért hatása az illanóénál hosszabb ideig tart.

7. Felületi vonzódás főleg maró hatású gázoknak az élő szervezet felületéhez (bőrhöz) való tapadása.

8. A harc gáz eddig említett fizikai tulajdonságai, valamint az időjárás és terepviszonyok befolyásolják a gáz töménységét és a levegőben való eloszlását.

Töménységnek nevezzük a levegő térfogategységében foglalt harc gáz mennyiségét. Annál nagyobb a töménység, minél több harc gáz van a levegő köbméterében. Minél nagyobb a töménység, annál nagyobb a harc gáz hatása.

Minél egyenletesebb a harc gáz eloszlása levegőben, annál több levegőt lehet vele rövid idő alatt megmérgezni s nem maradnak gázüres helyek, ahol az élő célok sérülést nem szenvednek.

9. A szintelen gáz igen veszedelmes, mert nem lehet észrevenni. A színes gázfelhő színe vagy az alapanyagával egyezik vagy a levegőnek a gáz párolgásával előidézett lehűlése folytán kicsapódott vízgőzök színét (fehér) veszi fel.

A klór alapanyag pl. sárgászöld, ugyanilyen színű a gázfelhője is; de ha a klór elpárologtatásánál sok vízgőz csapódik le a levegőből, a klórgáz felhője fehérszínű lesz.

10. A szagtalan gáz szintén igen veszedelmes, mert jelenléte nem vehető észre. Néhány gáznak azonban van szaga: mustárszag, korhadt szénaszag stb.

A szín és szag jelzésére használt téglalap (illetve rombusz) az ábrán, ha bejegyzés nincsen benne, szintelen, illetve szagtalan gázt jelent.

11. A gázok anyaga lehet elem, vegyület vagy keverék.

A legtöbb harcágazban megtaláljuk a szenet, mert ezzel együtt a mérgező anyag is könnyen felszívódik az élő szervezetbe, továbbá a klórt, mert nagy a fajsúlya és könnyen vegyül más elemekkel. Az arzén, kén, cián sok harcágazban szintén megtalálható.

12. A harcágaz csak addig teljesen hatásos, amíg vegyi összetétele fel nem bomlik. Különösen a maradék harcágazoknál fontos, hogy azokat a víz fel ne bontsa.

13. A savanyú hatású gázok könnyen megköthetők, hatástalaníthatók, ezért könnyű ellenük védekezni; a különleges eszközökkel lehet védekezni, ezért ezek a legveszedelmesebbek.

14. A gázok vagy a levegőben való belélegzés útján, azaz közvetve, vagy közvetlenül pl. a bőrre tapadva hatnak.

15. Több harcágaz először gyengéb, *elsődleges* hatást fejt ki (könnyezés, tüsszentés, köhögés), mert hosszabb — rövidebb idő múlva súlyosabb *másodlagos* hatás követi.

16. Egyes harcágazok a célon való megjelenés után azonnal vagy rövidesen hatnak, ezek a gyors hatású gázok.

Lappangó hatásúaknak az olyan harcágazokat nevezük, melyeknek hatása csak később — 2—6 óra múlva — következik be.

17. Ingerlő gázok a szem és légzőutak nyálkahártyájának izgatásával könnyezésre, köhögésre, tüsszentésre ingerelnek. Többnyire nem halálosak, csupán harc képtelenséget idéznek elő.

18. A tüdőre ható ingerlő gázokat fojtó gázoknak nevezzük. Ezek fulladásos halált idézhetnek elő.

19. Mérgező gázok megbénítják a vérkeringést.

A harcágaz halálosan mérgező hatását „H”-val jelölik és „c. t” szorattal fejezik ki, (H = c. t), melyben „c” = a belélegzett levegőben lévő gáz mennyisége milligrammokban, „t” = a belélegzés ideje percekben. Minél kisebb ez a szorzat, annál mérgezőbb a gáz. A foszgénnel $H = 450 = 15$ milligramm foszgén 10 perc alatt belélegezve halállal végződő mérgezést okoz. A klórnál $H = 7500 = 750$ mg klór 10 percen át belélegezve okoz halállal végződő megbetegedést.

20. Maró hatású gázok a test egész felületét megtámadják és azon súlyos, nehezen gyógyuló sebeket okoznak. Légnemű halmazállapotban belélegezve, mérgeznek.

21. A harcágaz jelenlétének ismertetőjelei a szín-, szag- és ingerlőhatás. Ha ezek észlelhetők, módunkban van a gázvédelmi eszközöket használni, mielőtt a harcágazok nagyobb bajt okozhatnának.

Legveszedelmesebbek az olyan szintelen, szagtalan harcágazok, amelyeknek ingerlő hatásuk kicsi, ellenben mérgező — maró — hatásuk nagy.

23. A támadó gáz az élettani hatás gyors kifejtése után elillan, úgyhogy alkalmazása után rövid idő múlva (legfeljebb egy-két óra) a terep veszély nélkül járható. Támadó gázzal olyan terepet áraszt el az ellenség, melyre ő maga is hamarosan el akar jutni.

24. Védekezőgáz, maradógáz, mely sokáig megfekszi (megfertőzi) a terepet, úgyhogy a fertőzött terepen való

áthatalás vagy tartózkodás hosszabb ideig — napokig, sőt hetekig — lehetetlenné válik.

Az ellenség olyan területet fertőz meg védekező gázzal, melyre hosszabb ideig nem szándékozik rálépni.

A 2. ábra áttekinthetően szemlélteti a fontosabb harcágazok tulajdonságait.

Megjegyzések a 2. ábrához:

1. A brómacetonnak csak aránylag nagy töménységben mérgező a hatása, ezért gázálarok kipróbálásánál (gázkamrában) használják. Lekötésére a gázálarokbetéte és szűrőkészülékbe aktív szén helyeznek.

2. A klarkot robbantással porlasztják szét.

3. A vastárgyakat a klór hatásától fixírsóval védik.

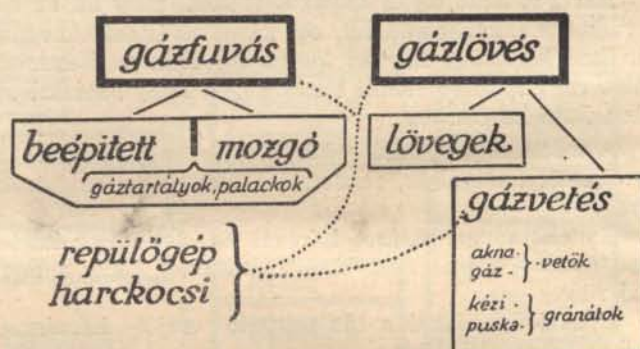
4. A foszgén a klórnál többszörösen hatásosabb, ezért úgy magában, mint más gázokkal keverve is használták. Megköti a hexamin.

5. A perklórhangyasav nem olyan hatásos, mint a foszgén.

6. a klórpikrin erősen ingerlő és mérgező harcágaz, a tüdőt és vért támadja meg. Aktiv szénnel megköthető.

3. ábra

Gáztámadás módoszatai:

7. A ciánhidrogén rendkívül gyorsan öl. A légző idegközpontot megbénítja és a vér oxigénfelvevőképességét megszünteti. Nem tapadó gáz. (Fajsúlya: 0.95). Ez volt az oka annak, hogy a világháborúban elhasznált ciánhidrogénnel, melynek mennyisége állítólag 20 milliárd ember megölésére (zárt helyen) legendó lett volna, alig érték el eredményt. Nehezítő anyagokkal keverik, hogy tapadó legyen. Megköti az ammóniákoldat.

8. A loszt veszedelmes védekező gáz. A loszt gomolyagok (losztfelhő) majdnem szintelenek, csak gyengén mustárszagúak s így meglepetésre igen alkalmas harcágaz. Lappangógáz, mert a fertőzés után 2—6 óra múlva hat. Szélmentes mélyedésekben, erdőkben több hétig hatásos állapotban megmarad. A losztfelhő ellen a gázálar teljes védelmet nyújt.

A losztfelhőknél sokkal veszedelmesebb a losztcsepp vagy losztpermet, mely az élő bőrre vagy szembe jutva, súlyos, nehezen gyógyuló szövetgyulladás okoz. A losztos ellen csak a teljes gázvédő ruházat véd. A losztos belélegezve mérgező hatású.

Az ismertett harcágazok közül az ellenséges ország egész területén fontosabb pontoknak repülőgépről való megfertőzésére a loszt a legalkalmasabb.

9. A robbanási gázok robbanóanyagok, lőpor tökéletlen elégetésénél keletkeznek. Nem tartoznak a tulajdonképeni harcágazok közé.

A széngáz illanógáz, ezért nyílt terepen nem hat, zárt

helyen (óvóhelyekben, harcokcsikban, fedett tüzelő állásokban) lévő erőket mérgez meg. Hatása hasonlít a ciánhidrogénéhez, de nem öl olyan gyorsan. Közömbös gáz, ezért veszedelmes.

A gáztámadás módozatait a 3. ábra tünteti fel.

Gázfúvással való támadásra a világháborúban leginkább klórt alkalmaztak, mely normális hőmérsékletnél gáznemű, könnyen összesűrűsíthető, a levegőnél 2—5-szörte nehezebb gázanyag, melytől a vasat (vastartályokban szállították) megóvni igen könnyű volt.

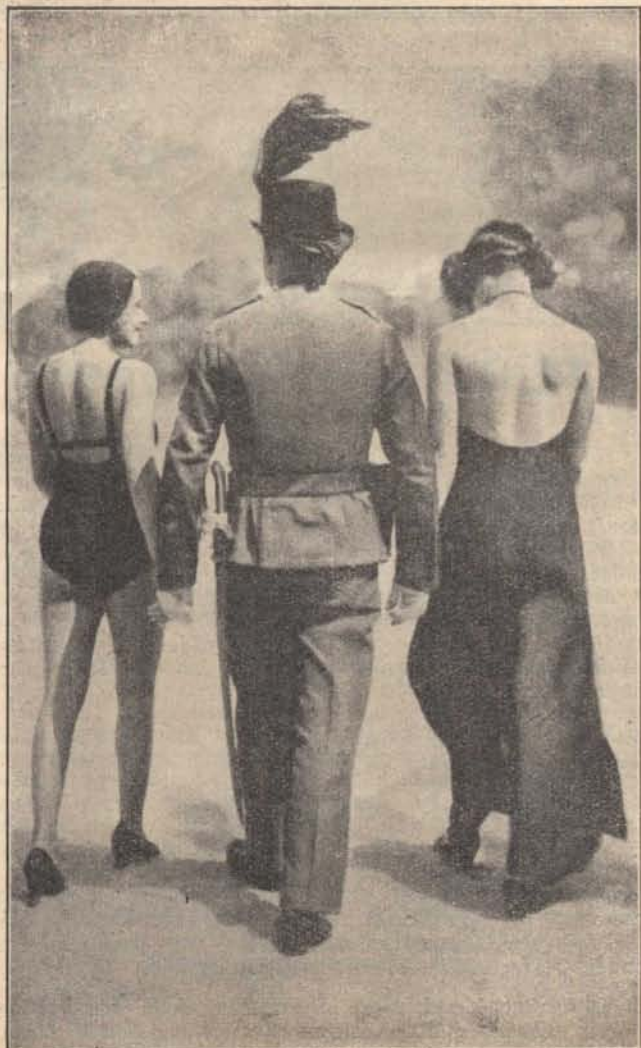
A vastartályokba préselt klórt az állásokba előreszállították.

A gáztámadást 6—12 kilométer széles vonalban indították meg. Azért kellett az arcvonalnak ilyen szélesnek lennie, hogy a betörési helyeket szomszédos géppuskák és aknavetők ne oldalazhassák.

Mesterséges köd (füst) igen alkalmas arra, hogy a gázkibocsátás időtartama és az arcvonal szélessége felől megtéveessen.

A gázt kb. 40 kg súlyú és 20 liter űrtartalmú öntött vaspalackokban szállítják az első vonalba az alkalmazás helyére, ott beássák az árok előlő részébe úgy, hogy ellenséges tűzhatás ellen lehetőleg védve legyenek.

(Folytatjuk.)

Ezt a képet Londonban a következő aláírással tették közzé: „A világhírű, bátor magyar csendőr bekíséri azokat a nőket a síófoki sétányokról, akiknek az öltözködését túl liberálisnak találja.” Kérjük azt a csendőrt, akiről a felvétel készült, vagy azokat a bajtársait, akik őt felismerik, jelentkezzenek levélben a szerkesztőségénél.

Pályázat.

Az orrvadászat elleni küzdelem a közbiztonsági szervek közül majdnem kizárólag a csendőrség vállaira nehezedik. Alig van örskörlet, amelyben az orrvadászok nem adnak minduntalan tennivalót a járőröknek, olyan vidékeken pedig, amelyeken nagy és bőséges vadászterületek vannak, az orrvadászat meggátolása és kiderítése a leg-sűrűbben adódó csendőrségi feladatok közé tartozik. Növeli e feladataink nehézségét az orrvadászok ravaszsága, amellyel a törvényt kijátszani, a csendőrt pedig félrevezetni igyekeznek, veszélyes voltukat pedig eléggé bizonyítják a, sajnos, nem ritka esetek, amikor a csendőr-járőröknek löfegyverrel is ellenszegülnek.

Jóllehet a törvény az orrvadászatot csak kihágásnak minősíti, az mégis, főleg, ha az országban vagy akár csak egyes vidékeken is, nagyobb méreteket ölt, igen káros következményekkel járhat; nemcsak a vadászterület tulajdonosának vagy bérlőjének a magánérdekeit sérti, hanem az ország közérdekeit is, mert a vadnak tervszerűtlen és kiméletlen irtásával a vadállományt megriktíthatja, sőt egyes vidékeken teljesen ki is pusztíthatja.

A csendőr tehát, aki az orrvadászat üldözése terén különös tevékenységet fejt ki, fontos közgazdasági és közbiztonsági missziót teljesít. Az orrvadászat üldözésének erre a fontosságára és arra való tekintettel, hogy ezen a téren számos örsünk és bajtársunk szép eredményeket ért el, pályázatot hirdetünk olyan esetek leírására, amelyek orrvadászoknak csendőrök által való tettenérését, leleplezését, elfogását, fegyvereik felkutatását és őrizetbevételét vagy pedig elkövetett orrvadászati esetek kinyomozását tárgyalják.

Természetes, hogy az eseteknek megtörténteknek kell lenniök, a leírásnak pedig az eseményeket teljesen hűen kell visszaadnia. A megírandó esetek vagy érdekesek vagy pedig olyanok legyenek, amelyekből tanulságot lehet meríteni, de résztvehetnek a pályázatban olyan leírások is, amelyek az eljáró vagy nyomozó csendőr leleménységét, lelkiismeretességét, kitartását írják le vagy pedig az orrvadászok agyafurtságát, veszélyességét, elszántságát stb. jellemzik.

A pályamunkák terjedelme nincs korlátozva; azokat félhasábosan, a papírnak csak egyik oldalára, gépirással vagy jól olvasható kézírással kell írni. A pályázatot a pályázó jelenlegi vagy volt őrsparancsnoka, akinek a leírt esetről tudomása van, szintén írja alá annak bizonyosságul, hogy az eset valóban a leírt módon történt. Ha az őrsparancsnok vagy volt őrsparancsnok aláírását bármi okból nem lehet beszerezni, ezt és indokát a pályázat végén meg kell említeni, a pályázatot pedig a járőrvezetővel vagy járőrtárral kell aláíratni.

Természetes, hogy az eset leírásával nemcsak a járőrvezető, hanem a járőrtárs is pályázhatik, de ha a leírást mind a ketten beküldik, csak a járőrvezető pályázatát vesszük figyelembe.

A pályamunkák jutalmazására három pályadíjat tűzünk ki. És pedig:

I. díj: ezüst cigarettatárca;

II. díj: ezüst zsebóra;

III. díj: szépen bekeretezett csendőrségi tárgyú művészi tusrajz.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. A pályamunkák beküldésének határideje: november 1. Az eredményt a folyó évi karácsonyi számunkban fogjuk közölni.

Honvédség és csendőrség.

írta: CAMERLE RAJMOND százados.

(A Ludovikás Levente folyó évi augusztusi számából.)

A honvédség és csendőrség testvérintézmény. Békében a feladatuk is találkozik: az ország belső rendjének és békéjének a fenntartásában, legfeljebb azzal a különbséggel, hogy a csendőrség ezt a feladatát hivattasszerűen tölti be, amíg a honvédség csak akkor, ha szükség van rá, vagyis, ha a csendőrség számban vagy anyagi erőben nem elegendő.

A Ludovika Akadémiához különösen sok és szeretetteljes emlék fűzi a csendőrséget. A csendőrség felállítása idején az első csendőrtiszteket a Ludovika Akadémián képezték ki s ha közben, az idők folyamán változott is a kiképzés rendszere, most újra visszatértünk ahhoz a rendszerhez, hogy a csendőrség tisztikara a Ludovika Akadémia neveltjeiből fog kikerülni. A csendőrtisztikar nagy része ma is volt ludovikás. A nézetek eltérhetnek abban a kérdésben, hogy mi a célszerűbb: hogy a leendő csendőrtisztek már az akadémián részesüljenek csendőrségi kiképzésben is, vagy hogy ez csak utólag, a csapattól a csendőrséghez történt átlépés után történjék-e, de abban nem lehet vita, hogy a Ludovika Akadémiát magát, mint a tisztképzés nagyszerű főiskoláját a csendőrség sem nélkülözheti.

Békében a honvédség tulajdonképpen a csendőrség hátvédje, mert ott, ahol a csendőrség a közrend fenntartására számban vagy anyagilag nem elegendő, bizton számíthat hatalmas testvéreinek: a honvédségnek bajtársi támogatására. Háborúban megfordul a szerep: a csendőrség válik a honvédség hátvédjévé. Az elmúlt háború eléggé bizonyította, hogy a hátulról támadó ellenség veszélyesebb, mint a nyíltan, elülről támadó, mert nem lehet ellene védekezni. Abban pedig, hogy az elmúlt háborúban a hadrakelt sereget, amely az egész világgal szemben, mindenütt mélyen ellenséges területen verte ellenségeit, olyan könnyen és olyan eredménnyel hátbatámadhaták, nem kis része volt annak, hogy a magyar csendőrséget (szándékosan-e vagy sem, ki tudja?) a háború kezdete óta állandóan gyengítették s a nagyszerűen kiképzett csendőrség legénységet közbiztonsági szolgálatra már ki sem képezhető népfelkelő legénységgel pótolták. Míg a csendőrség tagjai a különféle harctereken elszóródva vettek részt a gigászi küzdelemben, addig hátul a forradalom már olyan csendőrséggel találta magát szemben, amelynek voltaképpen csak a neve volt az, a valóságban népfelkelő alakulat volt, amelyben csendőrök is akadtak.

Reméljük, hogy a háború elég szomorú tanulságot szolgáltatott ahhoz, hogy a csendőrség jelentőségét jobban felismerjék.

Ma még csak látszólag van béke. A valóságban háború van, csak talán kevésbé nyílt és becsületes fegyverekkel vívják, mint a nyílt, fegyveres háborút. A küzdelem távolról sem fejeződött be s e küzdelemben felemelő feladatok várnak a honvédségre s mellette a csendőrségre. Ha valaha, úgy ma igazán életbevágó követelménye hazánk sorsának, hogy az eddig mindig hagyományos bajtársiasságot a honvédség és a csendőrség ezután is hiánytalanul megőrizze. Amikor a körülöttünk recsegő-ropogó zajra felhallgatódunk és benne előfutárját látjuk azoknak a sorsdöntő és válságos időknek, amelyekben egy elszánt és egységes nép mindent nyerhet, akkor a szent elszántságon kívül az a felséges és nyugodt érzés tölthet el, hogy az erőt és sikert jelentő egység és bajtársiasság meg is van.

Az utóbbi években a magyar csendőrség hatalmas lépésekkel haladt, fejlődött és modernizálódott, úgy hogy eddigi, Európa többi csendőrségeinek körében is elismert jó hírét most még azzal is tetézheti, hogy Európa egyik legkorszerűbb csendőrségévé vált, amelynek intézményei Nyugaton is mintául szolgálhatnak. Az erkölcsiekben való féltő konzervativizmust, a testület régi erényeinek háborún és forradalmon keresztül is hiánytalanul történt átmentését és nem utolsósorban a többi katonai erényekhez, a vasfegyelemhez való ragaszkodást szerencsésen egyesíti a magyar csendőrség a modern haladás technikai vívmányai és módszerei iránt való fogékonysággal. Ez biztosítja, hogy az újabb félszázad, amelynek kapujába tavaly érkezett, újabb emelkedést fog jelenteni számára.

A honvédség fejlődését és korszerű kiépítését Trianon sokkal nagyobb mértékben akadályozza, mint a csendőrségét. Bizva bízunk azonban benne, hogy közel az idő, amikor a honvédség is lerázza magáról a reárakott bilincseket — hiszen a leszerelési konferencia első időszakának eredménye is feljogosít e reménységre — s akkor nemcsak érzésben, hanem tettekben is újra a régi közös erővel, kéz a kézben munkálkodhatunk majd mindnyájunk közös, nagy és szent céljának elérésén: Nagymagyarország új megeremtésén.

CSENDŐR LEKSZIKON.

157. kérdés. A járőr rendes szolgálat alkalmával a cséplőgépeknél használt mérlegsúlyokat ellenőrizte. Több egyénnél különböző fajta hitelesítetlen mérlegsúlyt talált, amelyeket külön-külön jegyzékbe foglalva, megőrzés végett a község elöljáróságának átadott. Miután valamennyien ugyanazt a kihágást követték el s az ügyet ugyanaz a járőr, egy szolgálati lappal intézte el, valamennyi gyanúsítottról egy fogalmazványban készített feljelentést. Helyes volt-e a járőr eljárása? Egyáltalán, mikor lehet több kihágást egy jelentéssel feljelenteni és mikor kell minden gyanúsítottól külön-külön feljelentést készíteni?

Válasz. Annak a kérdésnek az eldöntésénél, hogy mikor lehet több kihágást egy jelentésben feljelenteni és mikor kell mindenik gyanúsítottól külön-külön feljelentést szerkeszteni, sohasem a csendőrség szempontjait kell mérlegelni, hanem mindig a hatóságét (bíróságét), ahova a feljelentést teszik. Figyelmén kívül kell tehát hagyni azt a körülményt, hogy a feljelentés tárgyát képező kihágások azonosak-e s hogy azokat ugyanaz a járőr ugyanazzal a szolgálattal intézte-e el, hanem csak azt kell nézni, hogy azokat a hatóság (bíróság) egy tárgyaláson elintézheti-e, vagy pedig több — minden ügyben külön — ítéletet kell-e hoznia.

Egy ítélettel csak azt a kihágást intézheti el a hatóság, amelyet többen együtt, közösen követtek el, vagyis, ahol a feljelentésben szereplő összes egyének egymásnak mind testtársai, részesei, orgazdái, stb. Ilyenkor a hatóság (bíróság) együttes tárgyalást tart, valamennyi feljelentett egyén büntességét — miután azok között összefüggés van — egy-egy, együttesen megvizsgálja és végül az ügyet egy ítélettel befejezi. Így van ez akkor is, ha ugyanazok a terheltek nem egy, hanem több bűncselekményt követtek el, de valamenny-

nyit közösen együttesen. Például: Öt legény átöllekezve éjjel 11 órakor hangosan dalol az utcán és ezáltal közcsend elleni kihágást követ el. A járőr tettenéri őket. Az öt legényt nem külön-külön feljelentésben, hanem együttesen jelenti fel, mert hiszen ugyanazt a kihágást közösen, együttesen követték el. Vagy: Péter István és Kiss János szeptember 2-án Hosszú Ferencről ellopott két, összesen 4 pengő értékű kacsát, szeptember 6-án pedig özv. Ponigli Frigyesnéől egy 5 pengő értékű ludat. A járőr a két tulajdon elleni kihágásról — jóllehet, azok külön-külön és két különböző sértett ellen lettek elkövetve —, a két gyanúsítottról egy feljelentést szerkeszt, kádár a járásbíróhoz mind a két ügyet egy tárgyaláson fogja letárgyalni és a gyanúsítottakat egy ítélettel elítéli.

Vegyünk most egy másik példát. Hosszúaszkó községben András Mihály panasolja a járőrnek, hogy a mult hét folyamán záratlan udvaráról ismeretlen tettes egy boronát ellopott. Ugyanekkor Pál Imre azt panasolja, hogy ismeretlen tettes a száradni kitétt fehérméből két inget és öt párnahuzatot, Kádár Miklóstól pedig ugyancsak ismeretlen tettes egy ezüstórát ellopott. A járőr bevezeti a nyomozást és megállapítja, hogy András Mihály kárára a lopást Szatmári Béla, Pál Imre kárára Szabó József és Kádár Miklós kárára pedig Nagy Antal követte el. A cselekményt mind a három gyanúsított külön-külön, előzetes egytérítés vagy bármiféle együttműködés nélkül követte el. Lehet-e a három esetet egy feljelentésben tárgyalni? Nem, mert három külön-külön elkövetett, önálló bűncselekményről van szó, amelynek a gyanúsítottjai is mások. Pedig mind a három büntetendő cselekmény minősítése azonos (lopás), ugyanaz a járőr, ugyanannak a szolgálatnak a keretében nyomozta. Igen, de a bíróságnak mind a három ügyben külön-külön tárgyalást kell tartania és külön ítéletet kell hoznia, már pedig ebben az esetben minden ügy külön iratot, iratsomagot képez s mindenki iratsomagban ott kell lennie a csendőrség feljelentésének, ami nem volna lehetséges, ha az őrs csak egy feljelentést tett volna.

A kérdésben említett esetben igaz, hogy ugyanaz a járőr érte tetten az illető gazdákat a tulajdon elleni kihágáson, az is igaz, hogy egy szolgálat alkalmával intézte el az ügyet, a főszolgabírónak azonban minden egyes feljelentett egyén ügyében mégis külön tárgyalást kell tartania és külön ítéletet hoznia. Mert pl. X. gyanúsított fellebbez a büntetőparancs ellen, az írástait tehát fel kell terjeszteni a másodfokú kihágási bírósághoz; Y. nem fellebbez, megnyugszik, ennek az írástai, ha a bíróságot lefizette, irattárba kerülnek; Z. tagadja a kihágás elkövetését, ennek az ügyében tárgyalást kell tartani a tényállás tisztázása végett, stb., stb. Ezért van a főszolgabírónak minden egyes ügy elintézéséhez külön-külön csendőrségi feljelentésre szüksége.

Községek ellenőrzése alkalmával sokszor előfordul, hogy a járőr több egyénről ugyanazt a kihágást észleli, pl. az eb nincsen megkötve, a tüzoltáshoz szükséges eszközök nincsenek készenlében, a trágyalé kifolyik az utcára, stb. Az ilyen ügyeket sohasem szabad egy feljelentésben tárgyalni, hanem minden egyes gyanúsított ellen külön-külön feljelentést kell tenni.

Tekintsük szabályként: ha több gyanúsított közösen követ el több (habár azonos minősítésű) büntetendő cselekményt, egy feljelentést kell tenni, míg ha több gyanúsított külön-külön és egymással való egytérítés vagy együttműködés nélkül követ el több (habár azonos minősítésű) büntetendő cselekményt, akkor mindenik ügyben külön feljelentést kell tenni, tekintet nélkül arra, hogy a nyomozást ugyanaz a járőr ugyanazon szolgálat keretében folytatta-e le.

158. kérdés. Mi a különbség az ideiglenes nyugállományba helyezés és a várakozási illetményekkel szabadságolás között?

Válasz. Az ideiglenes nyugállományba helyezés (nyugdíjazás) nem egyéb, mint valakinek az áthelyezése a tényleges állományból a nyugállományba. Ezzel az áthelyezéssel az illető megszűnik tényleges állományú csendőregénynek lenni, mint polgári egyén nem tartozik többé a katonai fegyelmi szabályok és a katonai büntetőbíráskodás alá, választó és választható, tényleges illetményei helyett pedig azokat az ellátási díjakat kapja, amelyeket a törvény nyugállományú egyének számára előír.

Kétféle nyugállományba helyezést ismerünk: az ideiglenest és a véglegeset. Végleges a nyugállományba helyezés, ha az illető csendőregény a beszámítható javadalmazással egyenlő összegű nyugdíjra igényt adó szolgálati idejét (össze-

szesen 39 év 6 hó és 1 nap) betöltötte, vagy a 60. életévét betöltötte. Minden más esetben a nyugállományba helyezés ideiglenes. Az ideiglenes nyugállományú csendőr legénységi egyén orvosi vizsgálatra, illetve felülvizsgálatra bármikor berendelhető és amennyiben „szolgálatképes”-nek találják, tényleges szolgálatra visszavehető. Ezzel szemben a végleges nyugállományba helyezett egyén tényleges csendőrségi szolgálatra be nem hívható. Aki 60. életévét, vagy a 40 tényleges szolgálati évét még nem töltötte be, annak akár az ideiglenes, akár a végleges nyugállományba helyezése csakis szabályszerű felülvizsgálat útján történhetik, mert különben a csendőrségi pótdíjat nyugdíjba nem lehet beszámítani. Azt az ideiglenes nyugállományba helyezett csendőr legénységi egyént, akit az ideiglenes nyugállományba helyezés napjától számított öt éven belül sem a tényleges szolgálatba vissza nem vettek, sem ideiglenes szolgálatállásra be nem rendelték, saját kérelmére a végleges nyugállományba kell helyezni.

Ha valaki a felülvizsgálaton „rokkant” osztályozást nyer s ezt a miniszter határozatban megerősíti, nyugállományba (ideiglenes vagy végleges) kerül. Ezzel szemben a várakozási illetményekkel való szabadságolás — mint a neve mutatja — nem egyéb, mint felülvizsgálat útján egészségi okokból engedélyezett hosszabb szabadság, mely csak abban különbözik a rendes szabadságtól, hogy a szabadságolt egyén a szabadság tartama alatt „várakozási illetmény”-eket élvez, melyeknek kiszabata azzal az összeggel egyenlő, mely nyugdíj fejében járna, ha nyugállományba helyezték volna. Összehasonlítva tehát: az, akit nyugállományba helyeznek, polgári egyénné válik, míg a várakozási illetményekkel szabadságolt egyén a tényleges állományban marad s ugyanúgy alá van rendelve a katonai fegyelmi és büntetőbírói szabályoknak, mint a tényleges szolgálatban lévő egyének. A várakozási illetményekkel való szabadságolás hat vagy tizenkét óra történik, melynek elteltével az illető újból felülvizsgálat alá kerül, amikor is vagy mint „szolgálatképes” (csendőrségi szolgálatra alkalmas) a tényleges szolgálati állományba kerül vissza, vagy mint „jelenleg szolgálatképtelen”-t („csendőrségi szolgálatra jelenleg alkalmatlan”-t) további hat vagy tizenkét óra várakozási illetményekkel szabadságolják, vagy mint „rokkant”-at a nyugállományba helyezik. A várakozási illetményekkel való szabadságolást összesen 2 éven túl terjedő időre meghosszabbítani nem lehet.

A nyugállományú egyéneknek nyugdíjuk után — mint polgári egyéneknek — adót kell fizetniük, míg a várakozási illetményeket adók nem terhelik.

Nincs még rendelkezés arra nézve, hogy a várakozási illetményekkel szabadságolt legénységi állományú csendőregények e szabadságuk tartama alatt egyenruhát vagy polgári ruhát kötelesek-e viselni. A jelenlegi helyzet az, hogy az ilyen egyének a gazdasági hivatal éppen úgy leszereli, mint a nyugállományba helyezetteket, a leszámolást is megejti velük, de tömegvagyonukat esetleges nyugállományba helyezésükig nem fizeti ki nekik. A várakozási illetményekkel szabadságolt legénységi egyéneknek tehát — éppen úgy mint a nyugállományba helyezettnek — polgári ruhát kell viselniük.

Ez felel meg egyébként a szolgálat érdekeinek is, mert nem kívánatos, hogy a várakozási illetménnyel szabadságolt egyén, aki szabadságának tartama alatt esetleg állást vállal vagy az előbbi polgári foglalkozását űzi s akinek magatartása ellenőrzés alatt sem tartható, egyenruhát viseljen.

A felülvizsgálat alkalmával mindenkinek jogában áll kérelmet előterjeszteni s a felülvizsgáló bizottság pedig köteles ezt a kérelmet a felülvizsgálati táblázat megfelelő rovatába bejegyezni. Ha tehát pl. a felülvizsgáló bizottság valakit várakozási illetmények mellett hat hónapra javasol szabadságolni, akkor az illetőnek jogában áll kérni, hogy ne hat hónapra, hanem egy évre szabadságolják, viszont, ha pl. a felülvizsgáló bizottság egy évet javasol, az érdekelt kérheti annak hat hónapra való rövidítését. A minisztériumtól függ aztán, hogy a

KI TUDTA?

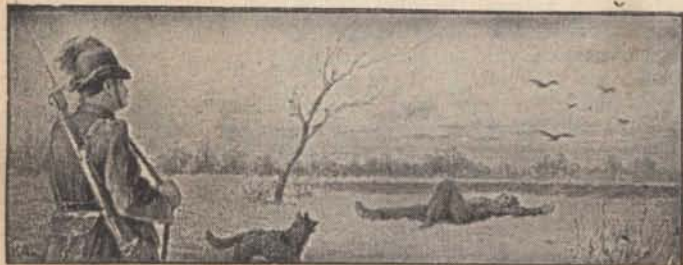
AZ OKKULTIZMUS a természet és az emberi szellem titokzatos, eddig ismeretlen, rejtélyes jelenségeiről szóló tan.

felülvizsgáló bizottság javaslatát vagy érdekelt kérelmét veszi-e figyelembe.

Természetes, hogy a várakozási illetményekkel szabadságolt egyénre nősülés tekintetében is ugyanazok a szabályok mértékadók, mint a többi tényleges csendőrökre, a várakozási illetmények mellett szabadságon töltött idő pedig a nyugdíjba nem számít be, de megszakításnak sem tekintik.

159. kérdés. *Milyen jogszabály vonatkozik az ebtartó-gazda kötelességeire? Megengedett dolog-e, hogy faluhelyen egyes gazdák kutyáit az utcán kóborolnak vagy a gyalogjárón heverésznek s ezzel a forgalmat akadályozzák, esetleg a járókelők testi biztonságát veszélyeztetik?*

Válasz. Az ebtartó-gazdákra vonatkozó jogszabályokról a törvényhatósági szabályrendeletek intézkednek. Nem tekintve egyes állategészségügyi intézkedéseket, amikor a kutyák szabadon hagyása, mint kihágás, törvényes tilalomba ütközik, az ebtartó gazda elég súlyos felelősséget visel, ha kutyáját szabadon engedi, hiszen, ha állatja valakinek kárt okoz, kártalanítással tartozik, ha pedig valakit az eb megmar, a kártérítésen felül büntetőjogi felelősségrevonást is kockáztat. A csendőr lehetőleg tartózkodjék fontos ok nélkül az ilyen kérdésekbe való beavatkozástól, mert az ilyesmit az emberek túlnyomó többsége, még a magasabb műveltségű rétegek is, zaklatásnak szökták minősíteni. Ha a csendőr megtudja, hogy valamely kutya harapós s mégis kiengedik az utcára, fellépése és figyelmeztetése megokolt, de más-különbben ne vegye észre a futkározó vagy a falusi házak küszöbén szunyókáló ebeket.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy öt év előtti gyilkosság kiderítése.

Írta: Dóczy István őrmester (Szombathely).

(Nyomozták HORVÁTH JÓZSEF I. tiszthelyettes őrsparancsnok, CSARMASZ DEZSŐ és TALABÉR JÓZSEF őrmesterek a kemendollári ősről, továbbá MÉSZÁROS LAJOS tiszthelyettes és DÓCZI ISTVÁN őrmester a szombathelyi 3. nyomozó alosztálytól.)

1931. évben új őrsparancsnokot helyeztek a kemendollári őrsre. Az őrs irattárát átvizsgálva látta, hogy a kiderítetlen esetek között egy 1927. évben elkövetett, kiderítetlen gyilkossági eset is nyilván van tartva. Elhatározta, hogy az ügy felderítése érdekében pótnyomozásra vezényli ki magát s érdeklődni fog az eset előzményei iránt annál inkább, mert az irattárban fekvő fogalmazványból csak annyit tudott megállapítani, hogy 1927 február 6-án özv. Nagy Antalnét petőhenyei lakost, Petőhenye szőlőhegyi lakásán pusztá kézzel megfojtva találták. A nyakára kék konyhakötény volt csavarva.

Annak idején, 1927-ben az első nyomozás során a gyilkosság elkövetésével a meggyilkolt nő vejét és leányát gyanúsították. Azt azonban, hogy miért gyanúsították a vőt és az áldozat leányát, a fogalmazványból nem lehetett megállapítani, azok közül pedig, akik a nyomozásban részt vettek, már senki sem szolgált az őrsön.

Horváth tiszthelyettes őrsparancsnok úr ezért iskola keretében az őrsön szolgálatot teljesítő alárendeltjeit megkérdezte, hogy ki mit tud, mit hallott a gyilkossági eset előzményeiről? Németh törzsőrmester jelentette, hogy ő a gyilkosság utáni időben került a kemendollári őrsre. Bár a nyomozásban részt nem vett, úgy tudja, hogy a meggyilkolt nő vejével, Nemes* Józseffel és leányával, Nagy Margittal körülbelül 2 évig együtt lakott. A meggyilkolt nő akkor még elég fiatal volt (40 éves) és szintén szerelmes volt a vejéhez, de mert ő az anyósa szerelmét nem viszonozta, hanem megmondta a nejének, a fiatalok és az anyós között napirenden voltak a civakodások. Végül is az anyós, jobban mondva az anya elhatározta, hogy a leányát lugkövel megmérgezi és így szerzi meg magának a veje szerelmét. Ezért egyik este a konyhában tartott vizesdésza mellé egy pohárba lugköldatott tett, azzal az elgondolással, hogy azt az éj folyamán megszomjazó leánya a sötétben meg fogja inni és így lehetséges lesz az esetet, mint szerencsétlenséget feltüntetni. A kitett mérget azonban nem a leánya, hanem a vő itta meg, illetve csak akarta meginni, mert mielőtt az egész poharat felhajtotta volna, megérezte, hogy nem vizet iszik s így a lugkö egy részét nem itta ki. A gyors orvosi segély megmentette ugyan, de a lúgkőokozta belső marások évek múlva is súlyos nyomokat hagytak a torkában és gyomrában. Az anyós bűnös szándékát bizonyítani nem lehetett s így özv. Nagyné büntetlen maradt.

Az eset után Nemes József, a vő és neje elköltöztek Csepelre, az anyós pedig egyedül maradt petőhenyei lakásán. Nyugtalan vére azonban nem hagyta nyugodni. Mint jómódú nő, szívesen látott férfitvendégeket a hegyi lakásán s velük a késő éjjeli órákig sajáttermésű borából mulatozásokat rendezett. Köztudomású volt, hogy az özvegynek tekintélyes összegű készpénze van a lakásán.

Már mindenki elfeledte a lúgköves esetet, mikor másfél év múlva, 1927 február 7-én a községi bíró azzal a hírrel futott az őrsre, hogy özv. Nagy Antalnét a szomszédai meggyilkolva találták szőlőhegyi lakásán. A jelentés vételekor az akkori őrsparancsnok kórházban volt, a nyomozást egy fiatal őrmester vezette.

Ismerve a lúgköves merényletet, és az anyós meg a vő közötti haragos viszonyt, a gyilkosság elkövetésével az őrs a vőt, Nemes Józsefet gyanúsította. Megerősítette a gyanút, hogy Nemes József, aki addig Csepelen dolgozott, február 3-án megbetegedett, orvosnál volt, 4-én pedig a gyártól 8 napi szabadságot kapott. Ugyanaznap az esti vónattal Budapestről szüleinek vindornyalaki lakására utazott, míg a neje Csepelen maradt.

Nemes február 5-én reggel Keszthelyre érkezett, majd Keszthelyen a városban töltötte az időt, állítása szerint Vindornyalakon kocsit keresett, de nem talált s ezért gyalog indult haza. Mire Keszthelyről gyalog Vindornyalakra ért, este lett. Február 7-én éjjel a kemendollári őrs járőre, mint a gyilkosság gyanúsítottját őrizetbe vette és Vindornyalakról Petőhenyére, a gyilkosság színhelyére kísérte. Kikérdezése során a gyilkosság elkövetését tagadta. Alibijét csak a Budapesten Keszthelyre váltott és véletlenül le nem adott (4-én esti kelettel lebélyegzett) III. oszt. vasúti menetjeggyel tudta igazolni. A későbbi nyomozás során február 3-ára Csepelen az orvos, 4-ére a gyárigazgató, 5-ére pedig több keszthelyi vendéglős igazolta. Ezzel szemben a törvényszéki hullaboncolás azt állapította

* A szereplők neveit megváltoztattuk. (Szerk.)

meg, hogy a sértett nő halála február 4-én 8—9 órakor következett be.

Az első nyomozás során kikérdezett tanúk a kiderítetlen esetek között talált fogalmazvány szerint az alábbiakat adták elő:

Özv. Tóth Istvánné a meggyilkolt nő szomszédja február 4-én reggel 8 óra tájban látta utoljára Nagynét. 5-én egész napon át nem látta, 6-án reggel a Nagyné tyúkjai éhesen káráltak az udvaron, ezért az udvarán körülnézett s a konyha ajtaját is megnyitotta, de az zárva volt. Arra gondolt, hogy Nagyné bizonyára valamelyik rokonához ment. 7-én reggel ismét látta, hogy a tyúkok éhesen állanak az ajtóban. Közben éppen arra jött szomszédja, Méhes Máté, aki a templomba igyekezett. Elmondotta neki, hogy Nagynét már három napja nem látta. Méhessel együtt Nagyné lakásához mentek. A konyhaajtót zárva találták, ezért Méhes az ablakon át benézett a szobába s azt mondta, hogy Róza a földön fekszik és úgy látszik, meg van halva.

Méhes azonnal a bíróhoz, a bíró pedig az örsre ment az esetet jelenteni. Közben Méhes a templombamenőknek elmondotta, hogy mi az ujság. A templombamenők a gyilkosság színhelyére futottak és a bezárt ajtót feltörték. Mire a járőr és a bizottság a helyszínére érkezett, a kíváncsiak tömege már ellepte a helyszínt s mindent összetaposott és össze-vissza fogdosott.

Méhes Máté tanu előadta, hogy február 4-én, reggel 9 h. tájban Nagyné házától kb. 500 méternyire, egy dombon fekvő lakása udvaráról látta, hogy egy kb. 172—175 cm. magas, hosszú, fekete télikabátot viselő ember valami csomaggal a kezében eltávozott a Nagyné udvarából, majd a szőlők között lement a völgybe és a völgyben levő erdőben eltűnt. Ő a termetéről és a ruházatáról azt hitte, hogy az illető Nemes József, a meggyilkolt veje. Nemes ugyanis jól ismerte és még csodálkozott is rajta, hogy Csepelről idejött és nem ment el hozzá, pedig igen jó barátok voltak.

A gyanúkok alapján az örs akkor Nemes Józsefet elfogta és átadta a zalaegerszegi kir. ügyészségnek, a vizsgálóbíró azonban egyhónapi vizsgálati fogság után szabadlábra helyezte, a zalaegerszegi szárnyparancsnokság pedig elrendelte a gyilkossági esetnek, mint kiderítetlennek a nyilvántartását.

Az ügyben azután még 16 esetben volt pótnyomozás, de mind eredménytelen maradt. A lakosság azonban továbbra is a vőt és annak nejét, vagyis a sértett leányát gyanúsította a gyilkosság elkövetésével.

Az ügy előzményeinek megbeszélése után Horváth József I. tiszthelyettes úr, a kemendollári örs új parancsnoka 1932 január 11-én Németh törzsörmmesterrel kivezényelte magát pótnyomozásra.

Horváth tiszthelyettes úr, ismerve a lakosságnak a tanuskodástól és törvénybejárástól való félelmét, eleinte nem nyílt nyomozás útján, hanem beszélgetések során, kerülő utakon igyekezett adatokat gyűjteni. Tudta, hogy a hivatalos, tanúk előtti kikérdezés még korai lenne és nem tudna eredményre jutni, mert akkor a tanúk nem nyilatkoznának.

E beszélgetések során jutottak el özv. Bába Jánosné, született: Büki Ágneshez is. Mikor Horváth th. a beszélgetést a gyilkosságra terelte, Bábané közlékeny lett. Elmondotta, hogy Nemes József 1924. évben a zalaegerszegi internálótáborban katonai szolgálatot teljesített. Mint rokonfiú többször felkereste Nagy Antalékát. Ezen látogatások során Nemes József és Nagy Margit megszerették egymást, de csak nagy utánjárással sikerült kieszközölni, hogy

mint rokonok házasságot köthessenek. A fiatalok az esküvő után az özvegyen maradt Nagyné házában laktak mindaddig, amíg a marólúgos eset meg nem történt. Mikor a marólúgos eset megtörtént, Nagy József megfenyegette anyósát, hogy ezért akkor fog rajta bosszút állani, amikor nem is gondolja. Ezután a fiatalok elmentek Csepelre lakni, míg özv. Nagyné, — aki különben neki, Bábanénak huga volt — egyedül élt a szőlőhegyi lakásán. Huga meggyilkolása után a fiatalok Csepelről visszajöttek Petőhenyére, a reájuk maradt házba lakni. Elmondotta még, hogy huga meggyilkolásakor annak több ruhája és pénze is elveszett. Bár Nemes Józsefet a bíróság elengedte, ő mégis tudja, hogy ő a gyilkos, mert a huga halála előtt pár nappal Somogyi Nusi varrónővel egy bécsi piros blúzt varratott s a gyilkosság alkalmával ez a piros blúz is elveszett a többi ellopott ruhaneművel együtt. Most ezt a piros blúzt Nemes Józsefné hordja. Ez is azt mutatja, hogy a gyilkos csak Nemes József volt, mert különben nem lehetne náluk a piros blúz. Elmondta azt is, hogy mikor az első nyomozás folyt, ő annak a piros blúznak a mintáját több elveszett ruhanemű mintájával együtt átadta az örsnek. (Horváth th. a régi fogalmazványt átnézte, de abban Bába Jánosné, mint tanu, nem szerepelt. A ruha és pénz ellopása nem is volt megemlítve és a ruhaminta sem volt csatolva.)

Horváth th. kikérdezte Somogyi Anna varrónőt, aki elmondotta, hogy a bécsi piros blúzt tényleg ő varrta özv. Nagy Antalénak a gyilkosság előtt pár nappal. Horváth th. kérésére elment beszélgetni Nemes Józsefnéhez s a beszélgetés során alaposan megnézegette a bécsi piros blúzt. Mikor visszajött, megerősítette, hogy a Nemes Józsefné birtokában levő piros blúz azonos azzal, melyet ő özv. Nagy Antalénak varrt, a halála előtt pár nappal. Ezt azért állította határozottan, mert a blúzt az alsó belső és a derék szegélyén mintegy 10 cm. hosszú, rózsaszínű szegéllyel pótolta; ez a rózsaszínű pótlás most is megvan a blúzban.

Ezek a puhatolások természetesen nem maradtak titokban, hanem — amint ez falun szokás — szájról-szájra szállt a pletyka. Horváth th. hiába kérte meg a varrónőt, hogy ne szóljon a dolgról senkinek. Másnap már a szomszéd községben is beszéltek az emberek, hogy a csendőrök megint a Büki Róza gyilkosát keresik.

Horváth tiszthelyettes január 15-én reggel éppen az íróasztalához ült, hogy az özv. Nagy Antalné gyilkossági ügyében nyert újabb adatokat bejelentse a szombathelyi nyomozó alosztálynak, mikor Kondor Imre petőhenyei községi bíró nyitott be hozzá s kezében egy zárt levelezőlapot szorongatott. A községi bíró előadta, hogy a zárt levelezőlapot az aznapi postával kapta; s a postabélyegző kelte szerint 1932 január 14-én 11 órakor adták fel Zalaegerszegen.

KI TUDTA?

1 ATMOSZFÉRA a gőzzel vagy gázzal dolgozó gépek erő kifejtésének (nyomásának) a mértékegysége. A levegő nyomása 1 cm^2 -re 1033.6 gramm, vagyis egy 76 cm magas higanyoszlop súlyával egyenlő. ($1\text{ cm}^2 \times 76 \times 13.6 = 1033.6\text{ gr}$; 13.6 a higany fajszálya.) Ezt a több, mint 1 kg nyomást 1 cm^2 -re 1 légköri nyomásnak, vagy 1 atmoszférának nevezzük. Ha tehát 2.3 vagy 5 atmoszférás gépről van szó, akkor ezalatt azt értjük, hogy a gőz vagy gáz 2067.6, 3100.8, 5168 gramm, illetve 2.0676, 3.1008, 5.168 kg nyomást gyakorol 1 cm^2 -re. Az 1 és 2 atmoszférás gépeket alacsony-, a 3 és 4 atmoszférásakat közép-, a többieket magasnyomású gépeknek nevezzük.

Jönnek a csendőrök! — Mezzől Mihály th. (Tarján) felv.

A lap külső címe: *T. c. Kondár Imre úrnak, Petőhenye község bírájának. Utolsó posta Zalaszentiván. A lap tartalma az alábbi volt:*

„Imre, jelentem neked, mint bírónak, hogy az ollári csöndérek megint a Büki Reza gyilkosát keresik. Én tudom, hogy ki gyilkolta meg a Büki Reza és most már a lelkiismeretem nem engedi meg, hogy tovább hallgassak. Jelen-csed meg a csöndéreknek, hogy a Büki Reza a csillaghegyi Odór Pista gyilkolta meg. Csak jó szoricsák meg, meg fogja mondani. Én láttam, mikor új vót a hold, hogy az Odór Pista egy lajterját támasztott egy ház tetejéhez és kezdte bontani a zsuppót. Én rászóltam, hogy látlak, Pista, hogy mit csinálsz. A Pista meg azt kiabálta vissza, hogy én is látlak, de ha elárulsz, meggyújtom a házat. Már 6-szor láttam lopni. Imre, ha nem jelented be a csöndéreknek, bosszút állok rajtad. Ne azt keressék, hogy ki írta a levelet, hanem fogják meg a gyilkost. Az igazságos Isten adja meg, hogy meglegyen.”

Az őr előtt ismeretes volt az Odor István neve. Több-szor volt lopással gyanúsítva, de sohasem lehetett bebizonyítani a tettességét, így tehát büntetlen előéletű volt. Horváth tiszthelyettes a levelet is felterjesztette a nyomozó alosztálynak.

A nyomozó alosztályparancsnok úr a jelentés vétele után a kemendollári őr támogatására Mészáros Lajos I. tiszthelyettes urat és engem vezényelt ki január 30-án, egyenruhában.

Az őrre történt megérkezésünk után Horváth tiszthelyettes őrparancsnok úrral együttesen a nyomozás lefolytatására tervet készítettünk. A terv egyelőre az volt, hogy — miután az őrön telefon nincsen, másnap pedig vasárnap volt — Horváth tiszthelyettes kerékpáron bemegy Zalaegerszegre s a piros blúzzal kapcsolatban az ügyészségtől felhívást kér Nemes József és neje ellen a nyomozás újra való megindításához és egyben házkutatási engedélyt is, a névtelen levél ügyében pedig szóbeli jelentést tesz a kir. ügyészségen.

Január 31-én (vasárnap), ebéd után Mészáros Lajos I. tiszthelyettes, Csarmasz Dezső őrmester, Talabér József őrmester és én Horváth tiszthelyettes irányítása mellett megjelentünk Nemes József és neje gyanúsítottak szőlő-hegyi lakásán. Nemesék két vindornyalaki lakos rokonuk társaságában bor mellett beszélgettek. Minekutána Horváth tiszthelyettes a vendégeket igazoltatta és a szomszédba eltávolította, közölte Nemes Józseffel és nejével a megjelenésünk okát és az ellenük szóló újabb gyanuokat. Ne-

mesné előadta a kérdéses blúzt, de a gyilkosság elkövetését mindketten tagadták. Külön-külön történt kikérdezésük során egybehangzóan azt adták elő, hogy a piros blúzt any-juk halála után a többi ruhaneművel együtt örökölték. A legalaposabban megtartott házkutatás során sem sikerült újabb bizonyítékot, vagy gyanuokat találni. Mintegy 5 ki-lóra menő levelezésük, amit beleegyezésükkel átolvastunk, sem tartalmazott semmit, amelyből a gyilkosságra lehetett volna következtetni. Mindketten nagyfokú felindultságot tanúsítottak és öngyilkosságot hangoztattak, azért saját ér-dekükben őrizetbe vettük és éjjel-nappal őriztük őket. Köz-ségháza nem volt s ez az őrzést és nyomozást nagyon meg-nehezítette.

A községi elöljáróság által a sértett nő hagyatékáról felvett hagyatéki leltárból homályosan meg lehetett állapi-tani, hogy nincs kizárva azon körülmény, hogy a kérdéses bécsi piros blúzt Nemes és neje tényleg jogos úton örököl-ték. Amennyire ez öt év múltán lehetséges volt, Nemes és neje újra alibit igazoltak. Nem tudtunk ellenük semmi bizonyítékot produkálni s a nyomozásunk ezen iránya holt-pontra jutott. De miután a gyanúsított Nemesnek az anyósa iránt érzett ellenszenv és a mérgezéskor elhangzott fenyegetése folytán nem volt kizárva, hogy Nemes mást bujtott fel a gyilkosság elkövetésére, ezért őt egyelőre nem bocsátottuk szabadon, hanem továbbra is őrizetben tartot-tuk. Ennél a feltevésnél számításba jöhetett Nemes József bátyja, Nemes Gábor vindornyalaki lakos is, annál inkább, mert akkor, amikor a meggyilkolt özv. Nagy Antalné veje ellen a lúgköves merényletet elkövette, ő — Nemes Gábor — is megfenyegette, hogy ő fog rajta bosszút állani, amiért öccsét megmérgezte; akkor fogja alóla a lepedőt ki-rántani, amikor nem is gondolja. Horváth tiszthelyettes ezen új elgondolás és irány tisztázása végett Dóczi István és Talabér József őrmestereket Vindornyalakra indította, azzal a paranccsal, hogy Nemes Gábor alibijét is igazol-tassák.

Vindornyalakon Nemes Gábor — már amennyire öt év után lehetséges volt — elfogadható alibit igazolt. Elmon-dotta, hogy 1927. évben, az első nyomozás során, az öccsé-vel együtt őt is elfogták a csendőrök és átadták az ügyész-ségnek, de őt az ügyészség már másnap szabadon bocsá-totta. Mivel az ő és az öccse előadása között több részlet-körülményt illetően lényeges eltérés volt, őt a járőr szintén

Bevonulóban. — Őrsz György g. szds. felv.

Petőhenyére kísérté. Petőhenyén az ellentmondások tisztázódtak s miután így a gyanúsítottak további fogvatartására már nem volt többé törvényes ok, Horváth tiszthelyettes, őrsparancsnok úr mindhármukat szabadon bocsátotta és a piros blúzt is visszaadta.

Ezen idő alatt Mészáros tiszthelyettes és Csarmasz őrmester Kondor Imre községi bíróval a névtelen levélíró után kutatott. E kutatás során száznolcvanhárom egyéntől vett próbairást. Ez nehéz munka volt, mert többnyire olyanoktól kellett próbairást venni, akik szívesebben kapálnának két napig, minthogy tíz sort írjanak. Azonban úgy látszott, hogy minden fáradság kárbavész, mert laikus szemmel is meg lehetett állapítani, hogy a névtelen levélíró nem volt a 183 között.

Közben a falubeliek suttogtak egymás között, folyt a pletyka és a találgatás. Akadt, aki azt beszélte, hogy ő tudja, ki volt a gyilkos, de nem mondja meg, csak száz pengőért. Mikor kikérdeztük és a száz pengőt is azonnal megígértük neki, mindent tagadott. Ezért elhatároztuk, hogy kérünk a nyomozó alosztályparancsnokságtól egy polgári ruhás nyomozót is. A nyomozó alosztályparancsnok úr Tuba Ferenc tiszthelyettes polgári ruhás nyomozót még aznap ki is vezényelte.

Közben úgy látszott, hogy a névtelen levélíró kiderítése is holtpontra jut, mikor Kondor bíró figyelmeztette Mészáros tiszthelyettest, hogy még egy nő van hátra, kit már többször megidézték, de eddig nem jött el. Ekkor Mészáros tiszthelyettes Kondor bíróval elment a nő lakására. Szegedi Imréné a járőr megjelenésére nagyon meglepődött. A próbairás alatt egyre remegett, az írását pedig szemmel láthatóan el akarta ferdíteni, ami azonban nem sikerült neki. Mikor Mészáros tiszthelyettes a névtelen levelet megmutatta neki, Szegediné tagadta, hogy azt ő írta volna. A községhezán szerzett régebbi írásaival való összehasonlítás alapján azonban könnyen meg lehetett állapítani, hogy a névtelen levél Szegediné írása. Tagadásával szemben a járőr megállapította, hogy január 14-én Zalaegerszegen járt a piacon és ott egy trafikban zárt levelezőlapot vett. Hogy a zárt levelezőlapot kinek írta meg, nem tudta megmondani, de tagadását továbbra is fenntartotta. Végre másnap belátta, hogy a tagadása hiábavaló s egy papírszeletet küldött Mészáros tiszthelyettesnek azzal, hogy szeretne vele négy szemközt beszélni.

Szegedinét Mészáros tiszthelyettes felkereste, aki beismerte, hogy a névtelen levelet tényleg ő írta, annak a tartalma azonban nem igaz, csak ő találta ki. Elmondta, hogy 1930 nyarán csillaghegyi Odor Pistával együtt gyűjtötték a szénát, mikor Odor szerelmi ajánlatokkal üldözte. Ő tilta-

Hóban-fagyban. — Szajkó Győző th. (Zselickisfalud) felv.

kozott, hogy ő már férjes asszony és megtudja az ura. Odor erre azt mondta, hogy ne féljen, nem tudja meg senki, mert ő már 3 évig jóban volt egy özvegyasszonnyal a hegyben és azt sem tudta meg senki. Odor itt a meggyilkolt Nagynéra gondolt. Közben ő — Szegediné — arra gondolt, hogy akkor bizonyára Odor gyilkolhatta meg Nagynét és mivel ő most Odorral összeveszett, azért írta azt a bírónak, hogy Odor a gyilkos. Soha nem látta Odort lopni, ezt is csak azért írta, hogy a csendőrök verjék meg. Így akart rajta bosszút állni.

Ezzel aztán a névtelen levélhez fűzött reményeink is rombadöttek és az egész nyomozás megint holtpontra jutott.

Ezután összeültünk ismét, hogy a további lehetőségeket megbeszéljük. Elhatároztuk, hogy másnap a környékbeli összes büntetett előéletű egyéneket igazoltatni fogjuk. Horváth és Mészáros tiszthelyettesek, Csarmasz őrmester Petőhenyén, míg Dóczi és Talabér őrmesterek Ördöghenyén fogják végezni az igazoltatásokat.

Másnap az igazoltatások a terv szerint tényleg kezdetüket is vették. Dóczi és Talabér őrmesterek Kovács Károly lakásán is megjelentek. Kovácsné közölte, hogy a férje nincs otthon, mert az éjjel ittas állapotban elvesztette a pincekulcsot és most elment keresni, de várjunk, mert mindjárt itthon kell neki lenni. Várakozás közben Dóczi őrmester beszélgetni kezdett Kovácsnéval és annak atyjával. A beszélgetés során a már 70 éves öreg elmondta, hogy abban az időben, mikor a gyilkosság történt, sok rossz-májú ember volt itt a faluban. Az Imre fia, aki azóta kiment Kanadába, a gyilkosság idején azt mondta neki, hogy a gyilkosság napján, 1927 február 4-én délután Olasz Imrét látta Csácsbozsok községben, karján egy gyékényszattyorral, hóna alatt pedig egy batyú ruhával Zalaegerszeg irányába menni. Ezt jelentette is akkor a nyomozó csendőröknek, de a bejelentését nem vették figyelembe, illetve Olaszt, mint tanút kikérdezték, de mert tagadott, anélkül, hogy a csomagra nézve igazoltatták volna, elbocsátották. A járőr kérdéseire azután elmondotta még az öreg Torma bácsi, hogy Olasz már több ízben volt büntetve lopás, csalás, okirat-hamisítás stb. miatt. Tudomása szerint most is be van zárva, de hogy hol, azt nem tudja.

Dóczi őrmester ezután Petőhenyére visszatért és a nyomozást vezető Horváth tiszthelyettesnek jelentette Tormának Olaszra vonatkozó elbeszélését. Miután Horváth tiszthelyettes eddig még nem tudott Olaszról, Dóczi őrmesterrel

Gépápolás. — Szabó József IX. őrm. (Budapest) felv.

Igy gyarapszik a közgazdálkodás. — *Bártfai András örm.*
(Gyöng) felv.

elindultak Petőhenyére, az Olasz ott lakó anyjának lakására.

Olaszné elmondotta a járőrnek, hogy fia 1927 február 20-án megnősült. Egy vasboldogasszonyfai özvegyet vett feleségül, de 1928-ban elhagyta a feleségét, mert nem tudtak megegyezni. Azután csavargott. Tudomása szerint jelenleg a sopronkőhidai fegyházban tölti valami büntetését. Elmondta még, hogy a fia legénykorában is sokat csavargott. Többször volt lopásért büntetve s mikor megnősült, csak a rajta levő ruhája volt. Felsőruhája egy fekete, hosszú télikabát, barna ruha, fekete kalap, fekete bakancs és még egy rövid, sárga télikabát volt.

Olasz Imréné, vasboldogasszonyfai lakos, az itt szóbanforgó Olasz Imre különváltan élő felesége elmondotta, hogy első férje a harctéren meghalt. Másodszor 1927 február 20-án ment férjhez Olasz Imréhez. Ismerősei ajánlására ment hozzá Olaszhoz, de később, a házasság után megtudta, hogy a férje büntetett előéletű, amin azután összevesztek. Férje jelenleg is a sopronkőhidai fegyházban tölti büntetését. A járőr kérdéseire elmondta, hogy férje a házasság után 4 darab új vászon alsónadrágot, 4 ugyanolyan inget, egy barna és egy fekete, hosszú télikabátot vitt hozzá. A 4 vászoning és a 4 alsónadrág már rég elszakadt, a barna ruhát és fekete télikabátot előadta. Elmondta még, hogy mikor férjével 1928. évben összevesztek, az őt elhagyta és álnéven, mint nőtlen ember Keszthelyen beállott huszárnak. Ott azután a bajtársait meglopta és megszökött. Bujdosásai közben még több lopást követett el s elfogatása után ezekért össz büntetésül 4 évi fegyházat kapott, azt tölti most Kőhidán.

Ezen adatok birtokában Horváth tiszthelyettes és Dóczi őrmesterből állott járőr Szombathelyre utazott s a kir. ügyészségtől, amely nevezett ellen a vádat képviselte, Olasz Imrét kikérte s még aznap a fegyház igazgatóságától átvéve, Petőhenyére kísérté.

Másnap 12 óráig nem szólt hozzá senki. A járőr gondoskodott róla, hogy jó ételmezt kapjon, de nem közölte vele, hogy miért hozta el a fegyházból. Ezt Olasz sem kérdezte.

Február 4-én, ebéd után Horváth tiszthelyettes megkezdte Olasz kikérdezését. Első kérdése az volt: „Mit gondol, Olasz, miért hoztuk magát ide?” Olasz mesével állott elő: 1920. évben Ostffiaasszonyfán volt béres s ekkor a gazdájától ellopott egy métermázsa zabot. Horváth tiszthelyettes csak annyit mondott neki: „Imre, ez nem igaz!” Ezzel a kikérdezése véget is ért.

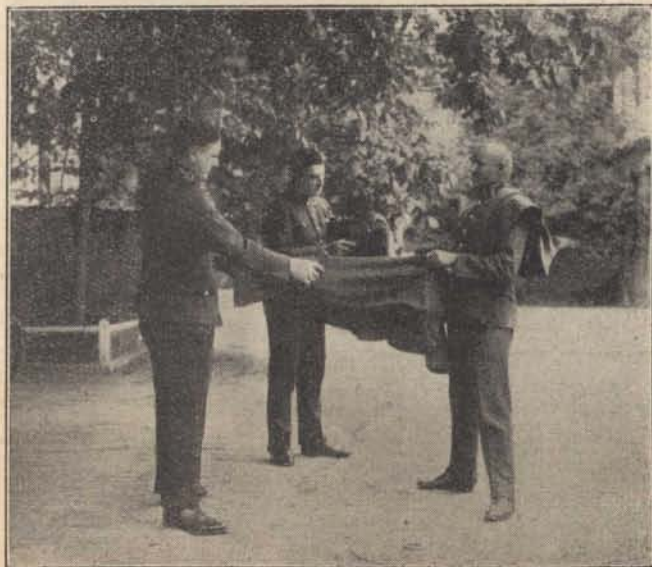
Ezután a helyszínére kísértük. Útközben több szőlőt és pincét megkérdeztem tőle, hogy kié s ő mindegyiknek a tulajdonosát meg tudta nevezni. Mikor az áldozat házához értünk, a házra mutatva, megkérdeztem: „Hát ez a ház kié?” Olasz a fejét elfordította s a szomszédos domboldalra mutatva, azt mondotta, nem tudja, kié az a ház, amelyik a dombon van. „Nem az a ház, amelyik a dombon van, hanem ez itt kié?” — kérdeztem. Olasz fejét elfordítva, nem bírt a házra nézni, kezével legyintett és gyorsan felelt: „Valami Büki Rezáé volt, de már rég meghalt.” „Na, ide kissé bemegyünk” — feleltem.

Horváth tiszthelyettes a belső szobában pontosan arra a helyre, ahol valamikor az áldozat feküdt, egy széket tett és Olasz leültette. Ezután megkérdezte tőle: „Olasz, mikor járt maga ebben a házban?” Olasz erre azt felelte, hogy nem hogy bent, de még a közelében sem járt soha. Erre Horváth tiszthelyettes hirtelen azt kérdezte: „Hát Büki Rezáé miért fojtotta meg?” Erre Olasz ülőhelyzetéből felállt és szótlanul nézett Horváth tiszthelyettesre és Dóczi őrmesterre. Majd alig hallhatóan nyögte: „Én nem fojtottam meg.” A válasz tagadó, de mégis inkább beismeréshez hasonló volt s látszott, hogy a lélek már megtört, csak a szája tagad még önkéntelenül. A lelkiismeretével küzdő ember utolsó vergődése volt ez.

Ezt az állapotot Horváth tiszthelyettes azonnal felismerte s ezért igyekezett a tettes lelkére beszélni. Olasz mélyen felsóhajtott és szinte megkönnyebbülve mondta: „Tiszthelyettes úr, adjon egy ital vizet.” Miután a félliter vizet megitta, Horváth tiszthelyetteshez fordulva, azt mondta: „Tiszthelyettes úr, üljön le, vegyen papírt és írjon. Köszönöm, hogy ilyen szépen bántak velem. Tudom, hogy én erre méltatlan vagyok, mert a gyilkosságot én követtem el.”

Azután így adta elő a történeteket:

1926. évben, télen szabadult a szombathelyi törvényszék fogházából, hol lopás és sikkasztás miatt két évet töltött. Mikor kiszabadult, elhatározta, hogy most már jó útra tér, megnősül. Hazament a szüleihez Petőhenyére. Ott dolgoztatott, majd egyik ismerőse ajánlására megismerkedett egy vasboldogasszonyfai özvegyasszonnyal. Meg is egyeztek, hogy február 20-án megesküsznek. Az idő lassan eltelt, de sem ruhája, sem pénze nem volt az esküvőre. Február 3-án a községben hallotta beszélni, hogy „Büki Reza” mindig mulat és vendégeket lát magánál s mégis van pénze. Azt mondta valaki, hogy 2 millió koronája van.

Szombaton délután. — *Bodó Antal th.* (Szeged) felv.

Ennek hallatára éjjel nem tudott aludni; bántotta, hogy már közel van az esküvő napja és se ruhája, se pénze nincsen. Töprengésében elhatározta, hogy most még egyetlenegyszer és utoljára ellopja az özvegy pénzét, azon vesz ruhát, pénze is lesz az esküvőre, azután pedig tisztességben fog élni és dolgozni.

Másnap, 1927 február 4-én, 8 óra tájban elment özv. Nagyné hegyi lakásától kb. 100 lépésnyire levő pincéhez azzal, hogy meglesi, mikor Nagyné eltávozik valahova és az alatt végrehajtja a lopást. Nem sokáig kellett várnia, mert félóra múlva Nagyné két vizesvederrel a kezében a völgy felé távozott. Tudta, hogy a völgyi forráshoz megy vizért, tehát amíg visszatér, végrehajthatja a lopást.

Midőn Nagyné eltűnt, Olasz gyorsan besurrant a nyitva hagyott konyha és szoba ajtaján. Egyenesen a fal melletti fiókos szekrényhez ment és annak nyitott fiókját kihúzva, pénz után kutatott. A fiók fenekén, a jobbsarokban papír alatt egy 50.000 koronás (4 pengő) bankjegyet talált. De azon hiszemben, hogy özv. Nagynének tényleg kétmillió koronája van, tovább kutatott az alsóbb fiókokban is. Itt ugyan pénzt nem talált, de volt ott 4 tiszta új házi-vászon lábravaló és 4 ugyanolyan ing. Tudva, hogy erre is szüksége van, a ruhadarabokat az asztalra tette azzal, hogy azokat is elviszi. Közben azonban megfedkezett magáról és addig kutatott, míg ijedten hallotta, hogy nyílik a konyhaajtó és valaki két vedret tesz le a konyhában. Nyílt a szoba ajtaja is és egy rémült arc bámult reá: Büki Róza.

Szabadságon. — Kiss Károly törm. (Budapest) felv.

Amint meglátta, önkéntelenül kiabálni kezdett: „Jaj, Istenem! Rablók!” Mint a villám cikázott át Olasz agyán, hogy tettenérték. El van veszve. Vége az esküvőnek. Nekiugrott a sikoltozó nőnek. Két kezével elkapta a nyakát és rémületében addig szorította, amíg csak érezte, hogy mozog. Egyszer érezte, hogy elgyengült és lerogyott a földre. Még a földön is tovább szorította, az áldozat haláltusáját rugdosva, a fal mellett levő 7—8 cserép virágot felborította. Mikor érezte, hogy már nem mozog, az előtte levő kék konyhakötényt leoldva, a hullát hasra fektette s a kötényt a nyakára kötötte. Ezután már nem kutatott pénz után, hanem az 50.000 koronát, a 4 inget, 4 alsónadrágot, 2 szoknyát, 2 női blúzt, egy barnarajtos téli vállkendőt, az ágy végénél volt gyékényszatyorba gyűrve, a szatyorban volt 42 darab tojással együtt magához vette, a konyha ajtaját a zárban levő kulccsal bezárta, a kulcsot is magához véve, a községgel ellenkező irányban vezető völgy felé távozott.

Ezután Petőhenyére, a szülei lakására ment, ahol az istálló padlásán a 4 inget és 4 alsónadrágot elrejtette.

Érdekesnek és tanulságosnak tartom a gyanúsítottnak arra vonatkozó vallomását, hogy mit csinált, illetve mi történt a bűncselekmény elkövetése után, szó szerint ismertetni:

„Másnap kerültem az embereket, de lopva, titokban hallgattam a beszédjüket és folyton vártam, hogy mikor fedezik fel a gyilkosságot. Már február 6-a (vasárnap) volt, de még senki sem beszélt a gyilkosságról. Elhatároztam, hogy elmegyek a templomba. A templomban egyszerre csak észrevettem, hogy az emberek izgatottan suttognak, keresztet vetnek és indulnak egymásután kifelé, mintha tűz volna.

Keresztet vetettem én is és a templom előtt értesültem, hogy felfedezték a gyilkosságot. Először úgy éreztem, hogy elhagy az erőm és lerogyok. Hullott a verejték rólam, de egyszer hallottam, hogy valaki mondta: „Ki lehet a gyilkos?” Erre erőmhez jutottam és a tömeggel a gyilkosság színhelyére mentem. Ellenállhatatlan erővel vágytam a hullát és a helyszínt látni. Mikor a csendőrök a helyszínére értek, úgy éreztem, hogy rögtön a vállamra teszik a kezüket. Az volt az érzésem: az arcomra van írva, hogy én vagyok a gyilkos, csak le kell onnan olvasni. Ha a csendőrök a többi bámszokódó tömeggel el nem kergetnek, talán még most is ott állnék megkövülten.

Mikor hazaértem, mindig vártam, hogy értem jönnek a csendőrök, de már akkor elhatároztam, ha bármi lesz is,

Tejecske. — Tániczos Ferenc kprj. őrm. (Nagykörös) felv.

tagadok. Harmadnap tényleg értem jött a kisbíró azzal, hogy menjek a csendőrökhöz. Halálsápadtra válva, elmentem. Útközben bíztattam magamat: „Ne félj, tagadj!”

A csendőrök mint tanut kérdeztek ki. Hol voltam a gyilkosság napján és miféle csomagot vittem Csácsbozsokra? Elhatározásom mellett maradva, mindent tagadtam. Hamarosan megúnták a kikérdezést és elküldtek haza. Alig tartott öt percig az egész kikérdezés. Mikor kívül voltam megint, örültem, hogy ilyen könnyen megszabadultam. Többé nem kerestek, hallottam, hogy Nemes Józsefet és az elhalt leányát gyanúsították, majd elfogták.

A járőr látva, hogy kevés tárgyi bizonyíték áll rendelkezésre, Olaszt jegyzőkönyvi kihallgatása végett a kir. ügyészségre, onnan pedig a vizsgálóbíróhoz kísérte. Olasz a gyilkosságot úgy az ügyészségen, mint a vizsgálóbíró előtt ugyanúgy ismerte be jegyzőkönyvileg is aláírva, mint ahogy a járőrnek beismerte.

Ezután a járőr Olaszt a köhida fegyintézetnek adta vissza büntetése hátralévő részének letöltése végett.

A zalaegerszegi kir. törvényszék 1932 április 20-án szándékos emberöléssel párosult rablásban mondotta ki bűnösnek s 15 évi fegyházra és 10 évi jogvesztésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Láthatjuk, mennyi fáradságot és haszontalan munkát okozott e kiderítetlen esetnek „csak röviden” leírt fogalmazványa. Hiba volt, hogy a fogalmazványból kihagyták azt a körülményt, hogy a tettes pénzt és ruhaneműket is elvitt a gyilkosság színhelyéről. Másirányú a nyomozás, ha rablás is történt és másirányú, ha csak gyilkosságról van szó. Hiba volt az is, hogy járőr az ellopott ruhák mintáit nem őrizte meg a fogalmazvány mellett, de nem őrizték meg a gyanúsított Nemes József alibijét igazoló vasúti jegyet sem.

Mindenesetre nagyon megnehezítette az első nyomozást végzett járőr helyzetét és munkáját, hogy mire a helyszínére ért, a templomból kitóduló lakosság a helyszínt összejárta, mindent összefogdosott és eltaposott. Igyekezünk a községi előjárókat olyan irányban befolyásolni, hogy midőn egy bűncselekmény tudomásukra jut, mindenekelőtt a helyszínt biztosítsák a kíváncsiak távoltartásával, a járőr megérkezéséig. Ha pedig a nyomozó alosztály helyszínelő alcsoportját kértük, magunk se fogdosunk össze semmit. (Megtörtént, hogy egy malomtűznél az egyik örs a nyomozó alosztály helyszínelőinek kiszállását kérte s mikor a helyszínelők a helyszínre értek, a lakosság már mindent széthordott, ami csak megmozdítható volt, a hengerszékre állított 50 cm hosszú gyertyát pedig, amely a tüzet okozó gyertya párja volt, teljesen összefogdoszták, úgy, hogy azon a helyszínelők csak a járőr és segédjegyző ujjnyomatait találták.)

Amint az Olasz beismeréséből kitűnik, a tettes a bűncselekmény elkövetése után mindig visszavágyik a helyszínére. Hajtja a vágy, hogy lássa, tudja, mit fedeztek fel a cselekményből és milyen irányban kell a védekezéséről és az alibijéről gondoskodnia. A járőrnek, mikor a helyszínére megérkezett, és a kíváncsiskodóktól a helyszínt megtisztította, csak körül kellett volna néznie, alig hiszem, hogy észre ne vette volna a halálsápadtra dermedt Olaszt a tömegben. Csak a kezét kellett volna kinyújtania, Olasz mindent beismert volna. Ez a járőrtárs kötelessége, hogy az ily jelenségeket éles szemmel megkeresse, felfedje, észrevegye. De a legnagyobb hiba az volt, hogy mikor az egyik tanu elmondta, hogy Olaszt a gyilkosság napján ruhane-

műekkel Csácsbozsokra látta távozni, Olaszt még mint tanut is csak immel-ámmal, felületesen kérdezte ki a járőr. Ha alaposan igazoltatja és utánajár az útjainak, az első 24 órában elfoghatta volna.

A járőr a lakosság véleménye által is befolyásoltatta magát. A lúgkőves merényleten, a vő és anyós közötti rossz viszonyon elindulva, a vő tettességén kívül minden lehetőséget kizártak s csak az ő bűnössége, illetve a járőr feltevésének helyessége mellett szóló bizonyítékokat igyekeztek gyűjteni.

Mindenki elismeri, hogy a vő ellen valóban súlyos gyanúkok szóltak. De már maga az egyetlen körülmény is, hogy a gyilkosság idején Budapesten volt, kizárták a tettességét.

Nem szándékom az akkor nyomozó bajtársaim felett pálcát törni és róluk vagy munkájukról ítéletet mondani, mert hiszen az életben mindenki tévedhet. Csupán az volt a célom, hogy tanuljunk az esetből.

Irjunk le minden kiderítetlen esetet részletesen. Az ügyészségnek tett jelentés fogalmazványa nem elég, mert a magunk számára, illetve később pótnyomozó bajtársaink számára sok minden olyan apró-cseprő részletet is meg kell őriznünk, amire az ügyészségnek nincs szüksége. Készítsünk az ilyen részletekről egy ív papíron „Feljegyzés”-t s csatoljuk azt is az iratokhoz. Ne sajnáljuk a munkánkat, mert a mi egyórási munkatöbbletünk lehetővé teszi, hogy az a bajtársunk, aki azt 5–10 év múlva elolvassa, mindent megért, úgy, mintha a moziban játszották volna le előtte. Ez a bajtársunk évek múlva hálás lesz nekünk, mert rengeteg időpazarlástól óvjuk meg. Ha valamit meg tudunk mondani, ne szégyeljünk. Másnak — néha kevesebb tudással is — talán több szerencséje lesz. Sokszor a próbacsendőrnek van igaza. Nem az a fontos, hogy a csendőrségnek melyik tagja érte el az eredményt, hanem, hogy az eredmény a testület érdemét és dicsőségét szaporítsa.

ŐSZ.

A szeptemberi nap még bőkezűen ontja forró sugárait a földre, a hőmérő még mindig harminc körül jár, naptár szerint már nincs kánikula, a valóságban még igen: átmenet a nyár kimúlása és az őszi megszületése között. Ha falud utcáit járod, a nyár illúziójában élhetsz, de ha kimégy a határba, ott már az őszi táj pompája terül eléd: rozsdavörös tarló, zöldelő ugarok, sárguló tengeriszárak.

Holnapra itt is lesz már a lombot sárgító, virágot hervasztó, dérről csillogó hűvös ősz.

A lemenő nap tűzpiros sugarát nézem az őszi alkonyatban. S amíg nézem, messze száll a gondolatom, oda, ahol a nap a földet érintette: a Mátra csúcsai felé, az én hazámba, a Tiedbe, a Mindnyájunkéba. Lelkem messze túljár a horizonton, ott vagyok Kassa főterén, ahol a nagy

Rákóczi szelleme kísért, Kolozsvárt, ahol a Mátyás bölcseje ringott, Szabadkán, ahol szerb szóra fogják a kis magyarokat; körülrepülök a vérző határokon s szememet előnti a könny: Mivé lettünk?!

Nem csüggedéssel kértem ezt, hanem mérhetetlen daccal és elszántsággal. Kezem a puskámon van, ahogy portyázom s úgy érzem, a puska új hitet önt belém s új erőt a karjaimba. Hiába: ez a magyar sorsa, hogy a puska sohase essék ki a kezéből.

Megyek tovább. Egyelőre csak belül a határon. De hittel hiszem: eljön az idő, amikor átlépek a korlátokon. Lehet, hogy akkor is ősz lesz, mint most. A tarlók s a tengeriszárak újra sárgulni fognak. Mégis tavasz lesz: egy feltámadt nemzet nagy, szent tavasza.

Ugy-e, puskám?

Rácz Miklós csendőr (Gomba).

A belügyminiszter úr kitüntetése. Kormányzó Úr Ó Főméltósága a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére vitéz dr. Keresztes-Fischer Ferenc m. kir. belügyminiszternek kiváló odaadással és fáradhatatlan buzgalommal teljesített szolgálatai elismerésül az I. osztályú Magyar Érdemkeresztet adományozta.

Nehéz időkben példátlan önfeláldozást követel a súlyos felelősséggel terhelt magas pozíciók betöltése. Kétszeresen nehéz azoknak, akik az ország kormányrúdját fogják a kezükben, mert a politika inkább elhomályosítja, mint elismeri az érdemeket. Dr. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter nagyértékű munkása a köznek, akire a nemzet életébe vágó problémákkal terhes időben várt a feladat, hogy minden képességét latba vetve gyűrje le a megcsontított ország létét veszélyeztető és naponként újra támadó bajokat.

Ma a magyar belügyminiszternek egy gazdasági válságtól és szélsőséges izgatástól izzó táradalom békéjét, rendjét s nyugalalmát kell megóvnia. Nagy tudással, szociális érzékkel, de nem kevesebb céltudatossággal és energiával áll a helyén és munkájának eredménye az, hogy ha nálunk sem kisebbek a bajok, mint másutt, a fegyelmizettségünk és a szilárdságunk különb. Kiváló közigazgatási szaktudása folytán terjedelmes munkaterületének minden ágában ott-hon van, nagy gyakorlati tudásával pedig az adminisztrációt tökéletesíti.

Dr. Keresztes-Fischer Ferenc azok közé a belügyminisztereink közé tartozik, akik teljes mértékben felismerik a csendőrségnek az állami élet szempontjából való jelentőségét s akik tehát a csendőrség iránt mindig a legmesszebbmenő elismeréssel, méltánnyal és jóakarattal viseltetnek. Nem öletszerű kedvezésekben vagy alkalmoszerű kivételezésekben nyilvánul meg a testületünk iránt érzett gondoskodása, hanem mind anyagi, mind pedig erkölcsi szükségleteinknek a mai viszonyok nyújtotta lehetőségek szerint való teljes kielégítésében.

Belügyminiszter úrnak magas kitüntetése alkalmából a m. kir. csendőrség szerencsekívánatait vitéz szinai Szinay Béla tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője tolmácsolta.

A csendőrség felügyelőjének kegyeleme a szolnoki csendőrsíroknál. Vitéz szinai Szinay Béla tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője szemlét tartott a szolnoki csendőralakulatok felett. A szemle során a Szolnokon álmósó csendőrtisztikar és legénység kíséretében kiment a temetőbe, ott nyugvó bajtársaink sírjához. Négy csendőrsír sorakozik egymás mellé a szolnoki temetőben s bennük nyugosznak: Sztankovics Sándor 2. oszt. őrmester, Tornai Lajos alőrmester és Uzsváth Péter csendőr, akiket

a komunisták 1919 május 2-án a szolnoki csendőralak-tanyában legyilkoltak, továbbá Vénig Sándor tiszthelyettes, szajoli őrsparancsnok-helyettes, akit 1926 február hó 28-án verekedő munkások agyonszúrtak. Vitéz Szinay Béla tábornok úr katonás beszédben méltatta a kommunizmus alatt mártírhaltalt halt bajtársaink hazafias érdemeit és áldozatuk jelentőségét, nemkülönben Vénig Sándor tiszthelyettes kötelességűségét és a közbiztonság érdekében hozott nagy áldozatának mindig maradandó példáját. Beszéde végétével Tábornok felügyelő úr a sírokra virágcsokrokat helyezett.

Egy rendőrtörzsmester vitéz magatartása. Szeptember 10-én este fél kilenc óra tájban Budapest hírhedt negyedében kétszáz kommunista gyülekezett össze és vörös zászló alatt, kommunista dalokat énekelve megindultak a belváros felé. Az első rendőr, aki szembekerült a tüntetőkkel, Németh XX. János törzsmester egymaga szembeszállt a kétszáz főnyi tömeggel. Mindenekelőtt az élen haladó tüntető kezéből akarta a kommunista zászlót kikapni. A tüntetők erre rávetették magukat a rendőrré, aki erősen szorongatott helyzete dacára sem hátrált, hanem a túlerővel is vitézül szembeszállt. A zászlót vívó tüntető, egy pékség, a rendőrnök támadt, mellbevágta, majd ugyanakkor két másik ember is kiugrott a tömegből és a zászlótartó segítségére ment. Az egyik segítő, akinek kerékpárja volt, a kerékpár kerekét a rendőr lábára ejtette, hogy ilyen módon elgáncsolja, a másik pedig

a rendőr gallérját ragadta meg. Ugyanakkor a tömegből több lövést tettek reá. Németh XX. János törzsmester azonban nem vesztette el a lélekjelenlétét, hanem míg balkezevel még mindig a vörös zászló nyelét fogta, jobbkezevel kivette a pisztolyát, a vele dulakodó zászlóvivőt lelőtte s a vörös zászlót végül mégis kézrekerítette. A lövöldözés zarára járókelők, majd a közeli Hungária-úti laktanyából katonák mentek Németh törzsmester segítségére, pár perc múlva pedig megérkezett a rendőri készség, amely körül fogta a tüntetőket s közülök negyvennyolcat előállított a főkapitányságra. Ez a valóban példás eset is bizonyítja, hogy egyetlen ember bátor magatartása is csírájában elfojthat olyan bajokat, amelyek elfajulásuk esetén a közbiztonságot igen nagy mértékben veszélyeztetnék. A vitéz rendőrt felte-
tési kiüntetésre fogják előterjeszteni.

Ludovikás Levente. A Ludovika Akadémia évfázár ünnepélyén évről-évre megjelenik egy évkönyvszerű, gyönyörű kiadvány: a Ludovikás Levente. E kiadvány hivatása, hogy számot adjon az akadémia szellemi életének azokról a termékeiről, jobban mondva e termékek egy kis részéről, amelyek nem tantervszerű, hivatalos kiképzésnek, hanem az akadémia falai között bőségesen termő, Istenáldotta írói és művészi tehetségnek a szüleményei. Az idei, finom műnyomópapíron, elsőrendű kiállításban megjelent 135 oldalnyi terjedelmű számban is a szak- és szépirodalmi közlemények, szebbnél-szebb költemények, valóban művészi festmények, rajzok és pompás karikaturák tárháza tanusodik amellett, hogy e nagyszerű főiskolában nemcsak az agy és a test kultuszát űzik, hanem a lélekét is, így nevelvén ideális katonákat és vezetőket honvédségünk számára. Az idei számot *vitész Jány Gusztáv* vkszt. ezredesnek, az akadémia parancsnokának *vitész Szinay Béla* tábornok úrról, az akadémia volt parancsnokáról, a m. kir. csendőrség felügyelőjéről írt megemlékezése vezeti be. *Vitész Szinay* tábornok úr, aki 1899-ben, mint akadémikus került ki az akadémiáról, hosszú éveken keresztül működött ott tanári minőségben, az utóbbi három évben, 1928-tól 1931-ig pedig mint az akadémia parancsnoka. Nevéhez a maradandó alkotások egész láncolata fűződik: az akadémia százéves évfordulójának megünneplése, az akadémia történetének kiadása, az 1919-iki ellenforradalom emlékére emelt Ludovika-szobor átadása, a Romanelli-emléktábla elhelyezése, a Ludovika Akadémia címerének és jelmondatának pályázat alakjában való megalkotása, a ludovikás gyűrű és különféle sportjelvények alapítása stb. Mindezekon kívül *vitész Szinay* tábornok úr kétszer is átdolgozta és tökéletesítette az akadémia tantervét is. Parancsnoki minőségében szerzett érdemeinek és elért eredményeinek, valamint az őt körülvevő általános szeretetnek emlékeztetése az akadémia *Sennyei József* festőművésszel megfestette és a tisztí kaszinóban elhelyezte a tábornok úr arcképét. A Ludovikás Leventét, mint az akadémia leventekörének kiadványát *vitész Rózsás József* százados szerkeszti közismert hozzáértéssel és rátermettséggel. Mindazok az eredmények egyébként, amelyekről a Ludovikás Levente bizonyosságot tesz, túlnyomó részben a Leventekör munkásságának köszönhetők, amelyekért szintén *vitész Rózsás József* százados, a Leventekörnek rendkívül tevékeny elnökét és fáradhatatlanul lelkes fejlesztőjét illeti elismerés. A kifogástalanul tökéletes nyomdai előállítás a Stádium Rt.-ot dicséri.

Ghyczy Tihamért kinevezték vidéki főkapitánnyá. A rendőrség átszervezésével kapcsolatban a kormány megszüntette a vidéki főkapitányságokat és ezek helyébe, Budapest székhellyel, egy központi hivatalt, „A magyar királyi rendőrség vidéki főkapitányságát” állította fel. Az átszervezés megtörténte után a hivatal vezetésével **Ghyczy Tihamér** volt debreceni kerületi főkapitány lett megbízva, kit most a *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* a magyar királyi rendőrség vidéki főkapitányává nevezett ki.

Járőr megtámadása. A gyürei őrsről augusztus hó 29-én 0 óra 30 perckor Révharanyos községben szolgálatot teljesítő **Kerekes András** törzsőrmester egy táncmulatságban verekedő egyéneket szétszálásra hívott fel. A verekedők közül *iff. V. Dobos Mihály* révharanyosi lakos a csendőrt orvul megtámadta és pusztakézzel kétízből arculütötte. A törzsőrmester könnyebb sérülést szenvedett. A támadót a járőr elfogta. — Szeptember hó 4-én 22 óra 30 perckor a szentendrei szövetkezeti kocsmában 20—25 egyén összeverekedett. **Szabó Miklós** tiszthelyettes és **Kormányos József** csendőrből állott járőr az utcán meghallotta a lármát és a verekedők szétszálaltatása végett a helyiségbe lépett. A verekedők szódásüvegekkel s poharakkal dobálták egymást. **Hupek Pál** pillszentlászói lakos — **Kocskovszki Kálmán**, **Dankovics István** és **Molnár Márton** felbujtására — mintegy 5 lépés távolságból Kormányos csendőrt egy szódásüveggel megdobta. Az üveg Kormányos csendőrt balszemé fölött találta és 8 napon túl, de 20 napon belül gyógyuló, nem életveszélyes sérülést ejtett rajta. A verekedőket a községben volt másikk járőr segítségével szétszálalták. Az őrs a tettest s a felbujtókat elfogta és szárnyparancsnokságának jelentést tett az esetről.

Őrszlaktanyába betörés. Augusztus 24-éről 25-ére menő éjjel ismeretlen tettes Kiskunhalason a bezárt őrsirodába ismeretlen módon behatolt és az őrsiroda záratlan asztalfiókjában, a bevásárlási könyvecskében volt 50 pengős bankjegyet ellopt. A 28-ára virradó éjjel az ismeretlen tettes ugyancsak ismeretlen módon behatolt a bezárt őrsirodába, az asztalfiók

zárját lefeszítette, azonban sem a fiókból, sem az irodából semmit sem vitt el. A szegedi 5. nyomozó osztály megállapította, hogy a betöréseket **Tamás József** kiskunhalasi lakos követte el.

Fegyverhasználat. Augusztus 26-án 16 órakor Gyöngyöshalász községben történt tüzeset alkalmával **Póta József** törzsőrmester, járőrvezető **Hegede István** 56 éves gyöngyöshalászi lakos, földművest lóval és kocsival kirendelte a tűzhöz. Hege tettegel ellenszegült, ezért a járőrvezető szuronyával jobboldali hasmedencéjébe szurt. A sérülés könnyű. Hegedet az orvos a saját lakásán kezeli. A kivizsgálás megindult.

Testi sértés. A bagaméri őrs állományába tartozó **Szanyi Béla** őrmester szolgálaton kívül a község szélén Browning pisztolyából rálőtt az őt megtámadó kutyára. A lövedék a tőle 20—25 lépésnyire lévő **Rajhóczky József** ottani lakost balcombján érte. Bár a lövedék a combban maradt, orvosi vélemény szerint a sérülés könnyű természetű. Az őrs az esetet szárnyparancsnokságának jelentette.

Házasságot kötött: A szegedi V. kerületben Telep Ferenc tiszthelyettes Veres Anna Ilonával Kismarja községben.

Elöléptek. A budapesti I. kerületben törzsőrmesterré: **Berki Kálmán**, **Szabó Lajos II.** és **Paizs Károly** őrmesterek; őrmesterré: **Petre Mihály**, **Mong József**, **Lengyel Ferenc**, **Kiss Gyula** és **Tábik István** csendőrök. — A szombathelyi III. kerületben törzsőrmesterré: **Bicsák Ferenc** és **Csider Dénes** őrmesterek; őrmesterré: **Horváth László**, **Orbán József II.** és **Simon János** csendőrök. — A pécsi IV. kerületben törzsőrmesterré: **Tóth József VII.**, **Hegyesi Sándor**, **Kiss Lajos I.**, **Birkás István**, **Kelemen Ferenc**, **Hegedűs János IV.**, **Bizderi József**, **Nagy Lajos VII.**, **Németh József X.**, **Keresztes György**, **Csicskár Ferenc**, **Balázs József II.** és **Molnár István I.** őrmesterek; őrmesterré: **Péter Imre**, **Szumutku János**, **Ambrus Ferenc**, **Cziczinger Ferenc** és **Vass József** csendőrök. — A szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: **Bódi János**, **Szilágyi János**, **Ila István**, **Biró Balázs** és **Gubinyi Mihály** őrmesterek; őrmesterré: **Molnár Bódi József** és **Károly Antal** csendőrök. — A miskolci VII. kerületben törzsőrmesterré: **Karácsony József**, **Jó Bernát**, **R. Nagy József**, **Pálfi Sándor** és **Tóth János VII.** őrmesterek; őrmesterré: **Labancz József** és **Varró Miklós** csendőrök.

Helyesírási szótár. Már ismertettük **Horváth Endre** *Helyesírási szótárát*, melyből az is könnyen megtanul helyesen írni, aki a nyelvtant már elfeledte. Szerző a csendőrség tagjainak — a nehéz gazdasági helyzetre való tekintettel — újabb kedvezményt adja a füzetet. A szótár eredeti ára 3 pengő, csendőröknek 2 pengő; ha legalább 5 példányt rendelnek, füzetenként 1.50 pengő. Tíz példány rendelésénél még egy tiszteletpéldányt is küld. A megrendeléseket **Horváth Endre**, **Kispest**, **Hunyadi-utca 126.** címre kell küldeni.

Csendőrségi Közlöny 17. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. *Adományoztatott:* a Kormányzó Úr Ö Főméltósága nevében: a „*Hadirokkant-jelvény*” a háborús emlékérem szalgájára **Pauer János IV.** kerületbeli őrm.-nek és **Bur István IV.** kerületbeli törzsőrm.-nek. A II. oszt. tiszti szolgálati jel: **Rutkay Arnold** ezr.-nek. — *Kinevezettek:* **Szilasi László** szds. a miskolci 7. nyomozó osztály parancsnokává, **Orendi Norbert** szds. a székesfehérvári nyomozó osztály parancsnokhelyettesévé. *Simonyi és Varsányi Simonyi József* szds. a miskolci nyomozó osztály parancsnokhelyettesévé. — A végleges nyugállományba helyezettek: **Zsoldos József I.** és **Mingesz Fülöp V.** kerületbeli th. — Az ideiglenes nyugállományba helyezettek: **Pakucs Ferenc I.**, **Jakab Mihály IV.**, **Pozsonyi János** és **Varnyu Sándor V.** kerületbeli th. — Várakozási illetménytel szabadságoltattak: **Sörtöry József III.** és **Mátyás János VII.** kerületbeli th. — *Zselonka József* ezr. családí nevét „*Alkay*”-ra, **Marschall Kálmán** őrgy. „*Moldovay*”-ra, **Reichert Vilmos** őrm. „*Kertész*”-re **Poch György** prb. cs. „*Pap*”-ra **Valler István** törm. „*Várnagy*”-ra, **Perger János** cs. „*Pinczés*”-re, **Gromán Ferenc** törm. „*Fenyves*”-re, **Jánczer Márton** th. „*Apavári*”-ra, **Áder Illés** törm. „*Adorján*”-ra, **Vojnovics János** cs. „*Várnagy*”-ra, **Lenhardt István** prb. cs. „*Hernád*”-ra, **Matusz Péter** th. „*Magasi*”-ra **Zséder János** törm. „*Zsoltáros*”-ra, **Hapsz István** törm. „*Halmoz*”-ra, **Moser Mátyás** törm. „*Magyar*”-ra, **Lipics József** törm. „*Lovas*”-ra, **Kecsmár József** prb. cs. „*Király*”-ra, **Mauschitz János** őrm. „*Majoros*”-ra, **Hentzer Antal** cs. „*Herzeg*”-re, **Reil Mihály** prb. cs. „*Tölgyes*”-re, **Forisek Károly** g. th. „*Forgács*”-ra, **Bucskó László** törm. „*Bérczes*”-re,

Kanczler Mihály törm. „Kemény”-re, Auer János örm. „Arany”-ra Samu Lajos th. „Bihari”-ra, Sztrunga Flórián cs. „Szegő”-re, Szukics Ferenc örm. „Szedő”-re, Ludmann Lajos törm. „Lukács”-ra, Pauer Ferenc prb. cs. „Pál”-ra, Vucskics István th. „Vizvári”-ra és Fenár János törm. „Hüvös”-re változtatta. — Szabályrendeletek: A tisztviselői kölcsönök kamatlábjának mérséklése. — Csendőrpáncsnokok fürdő- és üdülőhelyeken katonai állományú tényleges feljebbvalónál nem jelentkeznek. — A kaliforniai pajzstetű elleni védekezésre, kertészeti telepek felülvizsgálatára és a faiskolai természetvények forgalmának szabályozására kiadott rendelet módosítása és kiegészítése.

Ki tud róluk? Horváth Jenő főtüzér (Hajmáskér, 3. h. tü. o. 1/I. szakasz) kéri, hogy Sárkány Dénes csendőrtiszthelyettes tartózkodási helyét közöljék vele. Sárkány Dénes 1906—1907. évben Alsólendván szolgált; innen Baranya megye valamelyik őrsére helyezték át. Ugyancsak kéri Czirák Rezső nyugállományú tiszthelyettes lakóhelyének közlését, aki annakidején Alsólendván őrsparancsnok volt és a megszállás után Magyarországra jött.

Szijgyártó Lajos tiszthelyettest, aki 1883-ban született Désaknán és 1902-ben lépett be a csendőrséghez, kéri Deme Dezső vámenlőrdési tisztviselő, hogy a címét tudassa. A kérdező címe: Budapest, X., Üllői-út 120—122. I. épület III. lépcső II. em. 49.

Eladó: 250 ccm. (A. I. S.) keveset használt motorkerékpár (Nagy Lajos törzsőrmester, Törökszentmiklós).

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít Vlahina Mihály polgári altiszt, Budapest, I. Böszörményi-út 21. (Csendőrlaktanya) vagy Fekete Imre ny. törzsőrmester Kunszentmiklós. Árak és munkadíjak: szép, új dísz toll, válogatott tollból 10.— P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 f. A postaköltséget a megrendelő viseli.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Tribon ruházati rt. (Budapest, VIII., Üllői-út 14.) megrendelésre szolgáló kartonmellékletét.

A rossz viszonyok

fokozottabb mértékben készítetnek takarékosra.

Takarékos ember

nemcsak az olcsó árukra, hanem a jó minőségekre is figyelemmel van. Tegyen egy próbarendelést

„ELITE“

divat és egyenruházati felszerelési cikkek áruházában

Cégtulajdonos: **ALMÁSI ISTVÁN**

Budapest, VI., Nagymező-u. 38.

Telefon: 21-4-83.

Postatakt, csekkszám: 16.909

Férfi és női fürdőruhák nagy választékban

Szőnyegek, bútorok csendőrség részére előleg nélküli részletfizetésre

legolcsóbb áron

Recamiék, sezlónok, sezlontakarók, ebédlő- és pülüssö-nyegek, vasbútorok, paplanok stb.

Vidékre értékesítésre megbízottat küldünk

Központi Lakásberendező

Budapest, VI., Liszt Ferenc-lér 5.

Telefon: 271—77.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomtatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és választékosan ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. — Tízénőt gép- vagy kézírással hasábnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A cikketek mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérelje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyegyet tehát felesleges beküldeni. — Jellegűl legegyszerűbb kisebb helységi nevét vagy útjegyű számát választani. Annak, aki jellegét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőrség Lekszíkon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postataktárképként ártári csekk számlájára befizetni. — A szer-

Sokat gyalogoló csendőrök használjanak

izzadás, kipálás, kisebbés ellen

KROMPECHER féle higiénikus gyógyhintőport

Szárít, gyógyít, hűsít. Mindenhol kapható.
1 praktikus bádogdoboz 60 fillér.

Minden csendőr

családi házhoz juthat kamatmentes kölcsönnel

a könnyű előfeltételek teljesítése után. A kölcsön kis részletekben 15 év alatt törleszhető. Díjtalan felvilágosítás a

BUDAPESTI INGATLAN BANK R.-T.-nál

Budapest, VII., Rákóczi-út 10. Telefon: 34-6-05.

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON

írógép hirdetést!

kesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15–18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösztörményi-út 21. szám.”

Veritas. Nem Önnek, hanem bajtársának van igaza. Minden csendőrségi előjárónak és feljebbvalónak igenis kötelessége mindenféle szabálytalanságot, amit csendőregyéneknek bárhol, tehát az utcán, vonaton, stb. lát, azonnal szövényt, megszüntetni, a szabálytalankodót pedig igazoltatni és feljelenteni. A testület érdeke ellen vétkezik, aki látja ugyan a szabálytalanságot, de azt mondja, hogy: „semmi közöm hozzá, nem vagyok előjárója” s továbbmegy. Inkább mi vegyük észre s tegyük szövé az ilyen helytelenségeket, mint a lakosság, vagy pedig a honvédségbeli feljebbvalók. Öltözködésben, tisztelgésben sokszor lát az ember ordító szabálytalanságokat, semmi esetre sem lehet tehát illetéktelen beavatkozásnak minősíteni, hanem ellenkezően, dicséretben kell részesíteni, ha valaki közbelép s az illető csendőrt kérdőre vonja és feljeleníti. Az olyan embert, akiben nincs érzék a testület közös érdekei iránt, nem szabad kímélni.

K. L. cs., Nyirbátor. A Cs.—20 Határozmányok 15. oldal utolsó bekezdése azt mondja: „A csendőrség az 1874. év március 16-án kelt 44.143/1873. számú pénzügyminiszteri körrendelet és az 1892. évi 33.752. számú pénzügyminiszteri határozat szerint a hűsfogyasztási adó megfizetése alól fel van mentve.” Ez vonatkozik az Önök által vásárolt és levágott borjúra is. Magánlevelet nem írunk.

Várom 1250. Cs.—20. utasítás II. fejezet 1. pontja csak a nőtlen törzssörmesterekre (szárnyszámvivők, stb.) és azokra a nőtlen járásörmesterekre vonatkozott, akik nem őrsparancsnokok voltak, hanem más beosztásban — pl. tanosztálynál — teljesítettek szolgálatot. A közigazdálkodáson kívül étkezős tehát még a járásörmestereknek sem volt megengedve, ha őrs- és járásparancsnokok voltak. Határozottan felismerhető ebből a rendelkezésből a hivatkozott utasításnak az a célja, hogy az őrsökön szolgálatot teljesítők kivétel nélkül a közigazdálkodás keretében étkezzenek, ha nőtlenek. Az idézett pontot a mai viszonyokra már azért sem lehet alkalmazni, mert ma rangosztályba nem sorolt havidíjasok — tiszthelyettesek — nemcsak mint őrsparancsnokok, hanem mint beosztottak is teljesítenek az őrsökön szolgálatot, az időközben megváltozott fogalmak felhasználásával pedig semmiféle utasításnak az eredeti célját nem szabad kiforgatni. Ellentmondana ennek különben a gyakorlati élet is, mert ha a tiszthelyettesek mindenütt kiválnának a közigazdálkodásokból, a tagok csökkenése sok helyütt komoly zavarokra vezetne. Ez a velejárója annak, hogy ma a rangosztályba nem sorolt havidíjasok létszáma sokkal nagyobb, mint a háború előtt volt. Kérelmét ne is adja elő, mert sem az utasításszerű, sem pedig gyakorlati alapja nincs meg hozzá.

P. J. őrm., Heves. A családi pótlékot nyilvántartó gazdasági hivatala útján a belügyminiszter úrhoz (VII. b. osztály) előterjesztendő kérvényben kérje, meg fogja kapni. Csatolja a házassági anyakönyvi kivonatot és a születési anyakönyvi kivonatokat. Ha a családi pótlékot felesége és gyermeke (gyermekei) után megkapja, ezen az alapon igényelheti szá-

mukra a félárú vasúti menetjegy megváltására jogosító arc-képes igazolványt is, amit a nyugdíjasok családi pótlékban részesülő feleségei és gyermekei megkapnak. (Cs. K. 21—1931. sz.-ban közzétett 118.201/VI. b. 1931. sz. B. M. körrendelet.) Családi pótlék fejében ugyanannyit kap, mint a ténylegesek.

Szegvár. 1. Mindaz, amit leírt, derék dolog, de nem alkalmas arra, hogy a kintlakást kérhesse. Azt kell erre igazolni, hogy sem a húga, sem pedig más családtag a nagyanyját eltartani nem bírja s így egyedül ön az, aki erre képes és hajlandó. Ezt az igazolványt az illetékes közszéki előjáróságtól kell beszerezni s ha megvan, akkor őrskihallgatáson adja elő a kintlakás engedélyezése iránti kérelmét. Az igazolványt adja át az őrsparancsnoknak, aki azt a kérdéssel együtt szolgálati úton továbbterjeszti. Semmiféle más okmányra nincs szükség. Ha a kintlakásra az engedélyt megkapta, akkor természetesen megkapja a megfelelő lakbért is, fel van mentve továbbá attól is, hogy a közigazdálkodásnak tagja legyen. Egyedül azon az alapon azonban, amit nekünk megírt, a kintlakást nem fogják engedélyezni. 2. A háborús emlékérem alapszabálya szerint (Cs. K. 26/1929. sz.) azok, akik a világháború alatt állami vagy ezzel egyenértékű szolgálatot teljesítettek s működésükkel a fegyveres erő érdekeit előmozdították, igényjogosultak az emlékéremre. Életkort az alapszabályok nem határoznak meg s így nem tartunk bizárrnak, hogy az állami méntelepnl teljesített lovász szolgálati alapján is megkaphatja. Adja elő őrskihallgatáson az ügyet s kérje, hogy kérelmét szolgálati úton az illetékes hatósághoz juttassák el. 3. Utmesteri tanfolyam a legiobb esetben csak jövő év február 1-én vehetné kezdetét, költségvetési fedezet hiányában azonban valószínűleg jövőre elmarad ez a tanfolyam, sőt talán még az azt követő évben is.

H. I. IV. őrm., Szil. A Szut. 452. pont 3. bekezdése kétséget kizáró módon megmondja, hogy ha az érdekelt tiltakozik az ellen, hogy a járőr a tőle őrizetbe vett iratokat elolvassa, azokat nem szabad elolvasni, hanem borítékba zárva le kell pecsételni. Ugyanez a szabály akkor is, ha a járőr az iratokat az általa éven nvomozott bűncselekmény bűnieteként vette őrizetbe. Ilven esetben az átolvasásra az engedélyt csak az ügyész adhatja meg. Másik kérdésére a lekszikon rovatban válaszolunk.

Orgona. A háborús emlékérem alapszabályai lehetővé teszik ugyan, hogy egészen rendkívüli háborús teljesítményekért és érdemekért akkor is megkapja a háborús emlékérmét, ha a háború alatt még katonai szolgálatot nem teljesített is. azt azonban, amit Ön leírt, nem találjuk ilyen kivételes teljesítménynek. De kivesszük a leveléből, hogy még

PUCH és eredeti
STYR WAFFENRAD
kerékpárok a csendőrség
részére legalkalmasabbak
PUCH MŰVEK RT. Budapest, VI., Lehel-u. 25.

A rossz viszonyok dacára! Jó árut! Olcsó árakat! Jó kiszolgálást! Hosszú hitelt

Áruházunk áruikkal:

Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök. Kéz- és női szövet- és se'jem. délutáni és estélyi ruhák. Pongyolák, blúzok, aljak. Pulloverek, kötött mellények és kötött kosztümök. Köpeny- és ruházóvetek. Selymek és műselymek méterszáma. Vászónaruk, sifon stb. Ús. ruhák, fűrd köpenyek, Menyasszonyi Kelengyek. Ágygarnitőrak. Kész női fehérneműk. Damasztáru. Asztali készlet. Szézlontakarok, diszpárnák, szoba- és fűtő-zónyegek. Felöltöket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítettünk saját műhelyünkben.

WEISS GYULA RT.

Budapest, IV., Kossu/h
Lajos - utca 18. szám.

Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők. Hubertus-kabátok és trench-coatok. Télkabátok, bundák. Öltöny- és felöltőszövetek. A H. M. ú. előírásának megfelelő szövetek. Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban. Férfi-tehéneműk. Pulloverek, kötött mellények. Fehérneműanyagok méterszáma. Ús. ruhák, fűrdköpenyek. — Öltönyöket, felöltöket és egyenruhákat mérték szerint készítettünk saját műhelyünkben.

Vásárlásnál a fényképes vasúti vagy személyi-azonosság igazolvány felmutatását kerjük.

Ha írógépet vásárol, javíttat, vagy
cserél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvényláráság, Budapest,
VI. kerület, Andrássy-út 12. szám.

azt is nehezen tudná bizonyítani, amit nekünk megírt, mert a tanui megszállott területen laknak s kérdés, hogy az idegen megszállásra való tekintettel ki mernék-e Önnek a szükséges bizonylatokat állítani? Ha atyja azonban megszállott területen lakik, próbálja meg esetleg helyette kérelmezni. Ebben az esetben azok az érdemek, amelyekről nekünk írt, kedvezően befolyásolnák az elintézt.

Nyár. Ideiglenes vezényeltetés alkalmával személypodgyász viteldíjat nem lehet elszámolni. Kivétel, ha a vezénylés nyári különleges szolgálatra történik, mert ilyen esetben az elvinni előírt öltözeti és felszerelési cikkek tényleges súlya után a podgyász viteldíjat fel lehet számítani. Az ilyen podgyászok súlya átlag 40—50 kg szokott lenni.

Hargita 10. 1. Kérheti szolgálati úton a belügyminiszter úrtól (VII. b. oszt.), a bizonyítvány másolatát kell csatolni. 2. Feltétlenül magyar eredetű név.

P. Gy. csendőr, Bia. 1. A gyakorlatban a Szut. 147. pontja szerint történik ez is; a tevékenységi naplót az alsó polcon, a többi füzetek, könyvek között tartja a csendőr. Így jobb is, mintha a keskeny felső polcon van, mint azt a Csűsz. 179. pontja előírja. A kérdést eljuttatjuk illetékes helyre. 2. Nincs külön honvéd és csendőr tábornok; csak egy tábornoki kar van s abba tartoznak az összes tábornokok, bármelyik fegyvernemből léptek is elő tábornokká. A tábornoki karnak tagjai a csendőrtisztekből kinevezett tábornokok is, a tábornoki rendfokozat előtt tehát sem a honvéd, sem a csendőr szót nem kell használni. 3. A polcos fegyver- és ruhaállványnak, illetve a fogasnak a Szut. 146. pontja szerint 7 foga van, nyolcadik fogról az utasítás nem beszél, a 8 fogú fogasok tehát voltaképpen szabálytalanok s csakis egyes vállalkozók tájékoztatására folytán kerülhettek használatba. Az újjas vállgallér helyét az utasítás említett pontja azért nem határozza meg, mert az utasítás kibocsátásakor ez a ruhadarab még nem volt rendszeresítve, de természetes, hogy ennek a ruhadarabnak is ott a helye, ahol a köpenyeknek, tehát a 6. és 7. és (ahol van) a 8. fagon. Ha több a köpeny, mint a fog, akkor a vállgallért az egyik köpeny alá kell akasztani. 4. Olvassa el lapunk folyó évi 14. számában — 456. oldal — között 138. lekszikonválaszunkat.

K. P. th. Az már közismert tény, hogy az iratcsomózási rendszer nem vált be. A tanulmányi bizottság most dolgozik az iktatási rendszer megváltoztatására vonatkozó javaslaton, amely január 1-ével valószínűleg életbe fog lépni. Most már ne törjék hát fejüket azon, hogy mit melyik iratcsomóba iktassanak; alkalmazkodjanak a Csűsz. előírásához s ha néha kétes eset fordul elő, járjanak el egész nyugodtan úgy, ahogy a legjobbnak gondolják.

Balaton 2. 1. 2. A lexikon rovatban válaszoltunk. 3. „zsebében” a helyes. 4. Nem.

Nagykátá. Olvassa el lapunk múlt évfolyamának 32. számában, a 890. oldalon adott 189. számú lexikonválaszunkat.

Cs. S. rendőrőrmester. Nem tudjuk, milyen rendfokozat lehet az, amelyre céloz. „Rangosztályba nem sorozott egyenruhás havidíjas tisztviselő” nincsen. Nem tisztviselőjelöltet gondol-e? Írja le talán az egyenruhát és a rendfokozati jelvényeket, akkor meg tudjuk adni a választ.

Akarat. Ezt az évfolyamot újra toborozzák, jelentkezék az öccse az illetékes népgondozó kirendeltségnél.

Kolozsvár 13. Ha férjhez ment, a házassági anyakönyvi kivonat csatolása mellett kérje az özvegyi nyugdíjnak egy összegben való kiutalását. Ha nem kéri, akkor a nyugdíja szünetel s esetleges újabb özvegyisége esetén újból kapja.

Turin 1. Olvassa el a b. pontot is, akkor megtalálja a Szut.-tal az összefüggést. A d) és g) pontokban meg külön történik intézkedés az istentiszteletekre vonatkozóan. 2. A jövő számunkban fogunk válaszolni ugyanezen jelige alatt. 3. Nem vonatkozik a csendőrségre a Szolgálati Szabályzat I. Rész 330. pont 11. bekezdése, mert azt, hogy a csendőrnek hol hogyan felszerelve és felfegyverezve kell megjelennie, a csendőrségre érvényes szabályzatok mondják meg. 4. Olvassa el lapunk folyó évi 5. számában Bodrogai András százados úrnak „Külföldiek ellenőrzése a csendőrség gyakorlatában” c. alatt megjelent cikkét; a 136. oldal jobbhasáb közepén részletes felvilágosítást talál kérdésére. 5. Választ a lekszikon rovatban fog kapni.

Nagyvárad. Későn értesített bennünket, címváltozását csak szeptember 15-től vehetjük figyelembe. Második kérdésére a lekszikon rovatban kap választ.

Ny. törzsőrmester, Hajós. 1. 2. kérdéseire a lexikon rovatban fog választ kapni. 3. A várakozási illetményekkel szabadságaitak ugyanazokat az illetményeket kapják, mintha nyugállományban lennének. (Illetékszabályzat 18. §. b. pont, 3. bekezdés.)

Lajosmizse. Olvassák el lapunk 1927. évi 4. számában — 67. oldal — között 19. lekszikonválaszunkat.

BÜTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-fizetésre kapható:
KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

KLISÉK:
RÉVÉSZ ÉS EHRlich
TELEFON: 37-6-444.

Csendőrségi felszerelések

legnagyobb választékban

legolcsóbban

Halmosnál, Miskolc
Horihy Miklós-íér.

Kívánatra választékot portómentesen küldök.

Bútor leghosszabb részletre

legolcsóbban, legnagyobb választékban **NEMZETI BÜTORHÁZNÁL**
Dohány-utca 39. és 46. szám (Klauzál-utca sarok)

Csendőr csak

PUCH gépet
vásároljon!

Egyszerű kezelés!

Abszolút üzembiztonság!

Csekély üzemanyagfogyasztás!

Kedvező fizetési feltételek!

PUCH MŰVEK

Budapest, VI., Lehel-u. 25. sz.

Magyarság. Érdeklődjék, kísérje figyelemmel a Budapesti Közlönyt s ha pályázat jelenik meg, jelentkezzen. Legjobb, ha szolgálati úton adja be a kérvényét. Pályázat megjelenése nélkül hiába próbálkoznék. Kérdése másik részére nem adhatunk felvilágosítást, mert ezek a tárgyalások még tartanak.

Berettyóújfalú. Kérésével forduljon Pataky Károly ny. csendőralezredes úrhoz (Budapest, I., Dísz-tér 3.), aki évek óta gyűjti az erdélyi és Erdélyel határos megyebeli nemes családok adatait. Csonkamagyarországon egyedül neki vannak erdélyi családokra adatai, mintegy 40.000 darab. Csendőröknek és honvédeknek szívesen ad felvilágosítást, de mellékeljenek válaszbélyeget, mert igen sokan fordulnak hozzá levélben.

P. L. őrm., Szálka. Szívesen adtuk, örülünk, hogy tesszük.

B. M. cs., Pilisszántó. A titoktartási kötelezettség nem csak bizonyos időre, hanem az egész életre szól. Bármi módon jusson tehát valaki fogyatékból a csendőrségtől (nyugállományba, végkielégítéssel, nyilatkozattal, eltávolítás útján stb.) a szolgálati titkot meg kell őriznie és arról az illetékes parancsnokság engedélye, illetve felmentése nélkül sem közlést sem pedig tanuvallomást nem szabad tennie. Mint Ön is jól tudja, a csendőrségi szolgálatban igen sok olyan bizalmas természetű dolog jut a csendőr tudomására, amelynek illetéktelenek előtt való elárulásából a közre vagy egyesekre kár, hátrány háramlik. Teljesen mindegy, hogy a titoktartást tényleges vagy nyugállományú egyén szegi meg, a hátrányi egyformán fennáll. És aztán milyen bizalommal viseltetnek a lakosság a csendőr iránt, ha attól kellene tartania, hogy minden leszerelt csendőr visszaél a beléje helyezett bizalommal és kifecsegg olyan dolgokat, amelyeknek örökre titokban tartását esküvel fogadta. A szolgálati titok megszegése miatt a nemtényleges állományú csendőrt is éppen úgy felelősségre vonják, mint a ténylegest. Hogy milyen titkok esnek titoktartási kötelezettség alá, azt a Szut. 74. pontja részletesen felsorolja.

KÉZIRATOK.

Holubár. Naív dolog, túlságosan elnyújtva. Nem közölhető.

Ipolyság. Az igazoltatási esetet eltelesszük, ha majd több ilyen apróbb leírásunk lesz, az egészet egyszerre fogjuk közölni. Önálló közleménynek nem elég tartalmas. A „Kispihenő” gyenge, jelentéktelen eset, nem közölhető. A harmadik sem olyan, hogy érdemes lenne közölni, hiszen köztudomású, hogy a cigányok az elhullott állatok húsát meg szokták enni. A „Vaddisznóvadász”-ot a pályázatok közé tettük.

M. I. Budapest. Nemrégiben jelent meg ilyen cikk lapunkban, azért ezt csak némi módosítással közölhetjük. Egyébként jó.

G. I. ny. th. Miután az eset leírása a háború előtt a csendőrségi zsebkönyvben már megjelent, nem volna értelme, hogy most ismét közöljük. Ilyen természetű dolgokat egyelőre különben sem fogunk közölni.

G. J. th. Monor. Tárgyánál fogva nem alkalmas a közlésre. A bántalmazás sem nem rokonszenves, sem nem humoros dolog, akármilyen körülmények között történjék is. Nem lenne ízléses dolog sem, ilyen pofozkodó történetet közölni.

R. O. Alkalomadtán sorát ejtjük. Nem tartozik a leg-sikerültebbek közé, már t. i. maga az eset és a megoldás.

Dr. Zs. L. Napilapban, laikus olvasóközönségnek talán megjárna, de a Csendőrségi Lapok számára, amely többek között nyomozási szakszavak is, túlságosan primitív eset. Ennél sokkal keményebb és komplikáltabb esetek naponta adódnak a mi szolgálatunkban: a csendőrök érdeklődését nem tudnók ezzel az írással felkelteni.

Bácska fia. Van bennük egy-két sikerültebb sor és ügyes rim, de a közölhetőség mértékét nem ütük meg.

Jó hazafi. Hogy enyhén fejezzük ki magunkat: borzalmasan rossz vers.

A holtak regimentje.

írta: RAKATS LAJOS.

(4)

A tiszta égboltról melegen tüzelt felénk a nap és egyszerre, minden átmenet nélkül, felszakadt a köd. A század végig megszállta a dombtető élet, előre és kétoldalt járőröket küldöttünk ki, magunk pedig a dombtetőn élvezve a napsütést, gyönyörködtünk a fenséges panorámában. Sehöl semmi nesz, mintha nem is volna háború. A főhadnagy a telefonistákat szidta, akik még most sem tudták helyreállítani a vonalat Pusztacelinával s drótnak is kevés volt.

Tíz felé járhatott az idő, még mindig egyetlen puska-lövés sem esett, holott tőlünk két-három kilométernyire már tisztán látszottak a sűrű rajokban nyüzsgő emberek. A románok vonultak föl támadásra.

Moha felől az országúton porfelhő támadt és a porfelhőből tőlünk légvonalban hét, nyolc kilométernyi távolságban apró foltok kanyarodnak ki. A távcsövön keresztül jól látjuk, hogy román tüzek.

— A románok ügylátszik jól tudják a geometriát — fordult hozzám Sándor főhadnagy, hogy a telefonistákat újra jól összeremette — nézd, milyen egyenes vonalban állnak az ágyúk. Csakugyan az út két oldalán hat-hat pontból álló négy-négy vonal geometriai képe rajzolódik. Elöl az ágyúk, mögöttük a löszercsók, négy román tábori üteg. A következő percben megdörögnék az ágyúk és ugyancsak szaporán villognak felénk a lövések. Egyelőre nem nekünk szól a köszöntő. Az acél vadludak falkája fölöttünk suhog el magasan. Mintegy negyedóránál egyforma élénk dübörgéssel hangzik az ágyútűz. Azután a német rajvonal háta mögött, Hégen felől is megdörög egy ágyú, majd kettő, három. A robbanó srappel a szélső román ágyú fölött villan, körülötte nyüzsgő és hangyáknak látszó emberek jelzik, hogy jól talált. Reá néhány percre megindul a pergőtűz és német nehézágyúk gránátüzze a román ágyúk vonala fölé föld- és füstszönyeget von. Ahol előbb román ágyúk állottak, ott most csak sűrű, fekete felhő gomolyog. Nem tartott tíz percig a bevágódó gránátok detonációinak egybeolvadó bömbölése, a román ágyúk teljesen elhallgattak. Amikor eloszlott a füst, a távcsöveken keresztül széttört vasalkatrészeket láttunk, felfordított ágyúk és szekerek, emberi és lóhullák hevertek szanaszét a főlizzagatótt föld tölcseire körül. A megmaradt néhány román ágyú az országúton menekült vissza Moha felé. A német tüzéség gránátjai kergették a menekülőket.

A német tüzéség ezután az út jobboldalán lévő román rajvonalat kezdte löni. Amint a pergőtűz elhallgatott, megindult a német rajvonal is. Előttük néhány német lovas nyargalt fel és alá a két rajvonal között és a kopjájukra tüzött kis zászlóikkal adtak jelzést az előrevonuló csapatoknak.

— Főhadnagy úr! A románok oldalba támadják a németeket! — jelentkezett előttünk Marusás Péter csendőrmester és a völgybe mutatott. Bennünket eddig a tüzéség párbaja kötött le, de most, hogy a mélyben lévő kukoricatáblák és bozótok felé tekintettünk, hasoncsúszó apró alakokat vetünk észre.

— Géppuskákat visznek a németek oldalába — figyelte Sándor főhadnagy az útmenti kukoricás szélét, amely körülbelül egy irányba esett a kétszáz méternyire előnyomult né-

Felhívjuk b. figyelmét a Csendőrségi Lapok e számához csatolt **mellékletünkre!**

TRIBON RUHÁZATI RT. Budapest, VIII., Üllői-út 14. Tel.: J. 392-85 és 312-57

Nagy őszi vásár! — Csendőröknek változatlanul legkedvezőbb fizetési feltételek.

met rajvonat oldalával, — a zászlóaljával még mindig nincs összekötöttes! Parancsunk, hogy a domb élvonalát tartsuk. Mit csináljunk?

— Támadnunk kell parancs nélkül is, mert... — tovább nem folytathattam, mert belém fojtotta a szót a kép, amely most elének tárult. Az út baloldalán felkapaszkodott két román géppuska és néhány golyószóró oldalba kapta a németek rajvonalát, amely a váratlan támadás folytán felbomlott és visszafelé hömpölygött.

— Előre! — kiáltotta Sándor főhadnagy és a domb peremén lövészeknek fekvő század felugrott és hangos ordítással rohant lefelé a meredek lejtőn.

A meredek lejtő akkora lendületet adott a rohamnak, hogy pillanatok alatt lövésnyi távolságra közelítettünk meg a román oldalozó géppuskákat. Az előttünk lévő hepehupas, gödrös terep kitűnő fedezéket nyújtott. Az előrerohanó honvédek harci kiáltása s a nyomában felroppanó összűz kevesebb veszteséget, de nagyobb riadalmat okozott az országúti merészkedtet románok között. Hamarosan elkotródtak a németek oldalából, csupán egy jól beásott géppuska szórta rájuk még mindig a lövedékeit.

— Zászlós úr — csúszott hozzám Marusán és a beásott román géppuskára mutatva szólott — kérek öt embert és kézi gránáttal kipörköltöm őket.

— Látja őket, hogy hol vannak? — kérdeztem, mert a géppuskát az előttünk lévő bozót miatt látni nem lehetett, csak a kerepelését hallottuk.

— A dombtetőről jól megfigyeltem őket, tudom, hogy hol vannak.

Marusán parancsot kapott az előnyomulásra és az öt embert kijelöltem mellé, köztük Szabó István csendőralőrmestert. Marusán arca felragyogott s nemsokára az országút németek felé eső részének peremén láttuk időnként feltűnni sapkájukat, amint a zuhogó golyózáporban óvatosan csúsztak előre. Néhány kézigránát dörrése hangzott és a román géppuska elhallgatott, csak a kézigránát felszálló füstje mutatta, hol lehetett a géppuska.

— Zászlós úr — csúszott hozzám a rajvonatban egy honvéd — a főhadnagy úr azt a parancsot adta, hogy a fél-századdal oldalt tessék felfejlődni, mert a románok be akarnak keríteni bennünket.

Az országútmenti kupacok mögött állástfoglaló rajvonat felé tekintettem és láttam, hogy az egyik domb mögül Sándor főhadnagy integet felém és a karjaival mutatja, honnan jön a román támadás. Szakaszomban már eddig is egy halott és két sebesült volt. Siettem teljesíteni a parancsot, de az előttünk lévő gazos, bozotos terep, a lábon álló kukorica és a szétszórt szalma- és szénacsomók miatt alig egy-két alakot láttam. Annál inkább zuhogtak felénk a golyók. Gergely András csendőrmesternek átadtam a harmadik szakasz parancsnokságát azzal, hogy a száraz árokig oldalozó rajvonatát alakítsom, mindaddig, míg a századparancsnok az előretolt két szakasszal az országút mentén a dombig visszavonulhat. A negyedik szakasszal visszacsúszunk a mögöttünk száz lépésnyire lévő szárazárokba, amely természetes lövészárkot kínált, de egyúttal a balszárnyunk legveszélyeztetettebb pontja is volt, mert tőlünk balra hat kilométernyi terepszakaszon a mieink még nem vonultak fel.

Gergely András csendőrmester komor, magabazárkózott ember volt, szolgálaton kívül senkivel sem érintkezett, a kapott parancsot azonban a jó katona automatikus pontosságával hajtotta végre. Vezetésével a harmadik szakasz a bennünket oldalozó román csapatokra igen jól tüzelte; ennek köszönhető, hogy veszteség nélkül értünk be a szárazárokba és ott fölfejlődve, belekapcsolódunk a tűzharcba. Éppen idejében érkezünk, mert az üresen hagyott oldalunkon, senkitől sem zavartatva, kényelmesen sétáltak felénk a románok. Tüzelésünkre egy-kettő megsebesült, a többiek visszaszaladtak. Azonban több rajvonat is közeledett felénk és a tiszt-

jeik, úgylátszik, újra visszakergették őket, mert megint előre jöttek. Egy darabig előre és hátra harmonikázott előttünk, illetve oldalunkban a román rajvonat, azután lefeküdtek és ők is rajvonatát alkotva velünk szemben, tüzelni kezdtek.

Ez az idő azonban elegendő volt ahhoz, hogy tüzfedezetünk alatt a fél-század visszavonulhatott az országút mentén a Kopaszhegy lábához. Igaz, hogy ebben a németeknek az országútra állított két géppuskája is segített. Küldöncöt küldöttem Gergely őrmesterhez, hogy a szakaszával vonuljon be a szárazárokba. Gergely teljesítette is a parancsot, de már jóformán a nyakán hozta a reárohanó románokat, akiket a dombhajlás miatt nem ért az oldalozó német géppuska szórása.

A világháború elejére emlékeztető képet nyújtott a harmadik szakasz visszavonulása. A fűsikeltető ropogásban Gergely pattogó parancsszavai hangzottak. Néven szólította az embereket. Mindenre volt figyelme. Egy fiatal tizenhetes honvéd nyaklövést kapott, fölordítt és elvágódott a földön. Panaszosan könyörgő hörgése lúdbőrözte a hátunkat. Gergely észrevette ezt, visszafordult és a süvítő golyókonzertben úgy festett, mint egy földből kinőtt jegenye. Lehajolt a visszamaradt sebesülthöz. Példája a szakaszból többet magával ragadott. Két honvéd ugrott vissza, hogy a sebesültnak segítsenek. Átkarolva a derekát, csúszva húzták a szárazárok felé. Állandóan pattogtak a Gergely vezényszavai, csak akkor hallgatott el időnként, ha vissza-visszafordulva felemelte a puskáját és lött. Ő érkezett utoljára be a szárazárokba, a szakasz akkor már rajvonatba felfejlődött.

— Zászlós úr, alázatosan jelentem, teljesítettem a parancsot! — Feszesen tisztelgett, mintha gyakorlóterén lett volna.

— Megörült?! — kiáltottam reá — már az oldalunkba is kapjuk a golyókat és maga úgy sétál itt, mintha korzón lenne.

— Ezek csak oláhok — mosolygott — nem való ezek kezébe a puska.

— Oda nézzén! — mutattam az árok fenekén nyoszörögőkre, ahol három súlyos sebesültet kötöztek éppen a sebesültvivők.

— Beleütköztek valami golyóba — legyintett. Cigaretta-val kínáltam meg, rágyújtott. Alig szippantott egy-kettőt, amikor az árok balszárnyán ordítózás és hörgés hangzott. Az árok kiugró fordulójában, mint egy szürke gomolyag birkózott egy honvéd és egy román. Gergely felkapta a fegyverét, néhány másodpercig célzott.

— Vigyázzon! — szoltam, ahogy az egymás fölött hempergő összekapaszkodott embereket láttam, de már dörrént a lövés és Gergely szakértelemmel eresztette vissza a puskáját.

— Jól kiválasztottam az én emberemet — mondotta és a mindig komor arcára a harc izgalmának pirossága ült ki. Igaza volt, a lövés után az embergomolyag megállott, s a fölülfekvő élettelen zsákként fordult le, alóla kimászott a honvéd, s vérvérz fejjel, tántorogva közeledett felénk az árok fenekén. Már egész közel hangzott a román rajvonat vontatott hurrogása, amikor a domb pereméről hosszan hangzó, éles ropogás hangzott fel és két géppuska élesen kezdett kerepelni.

— Megérkezett a zászlóalj — kiáltott fel Gergely és nekitüelve biztatta az embereit, hogy célözva löjjenek.

Megkönnyebbülve lélekzettünk föl. A ránkzúdított golyózápor gyérülni kezdett, majd teljesen elhallgatott, ellenben gránát- és srápneltűzből kaptunk izeltit. Szerencsére, a terep előnyös voltának köszönhető, hogy a reánk irányított gránátűz inkább csak morális hatású volt. Dél már régen elmúlt, de evésre senki sem gondolt. Örültünk, hogy lélegzethez juthattunk. Kiigazítottuk a rajvonatát, a sebesültek helyét kitöltöttük. A könnyebb sebesültek bekötött fejjel, ákötött lábbal, vagy karral az árok fenekén kuporogtak. Egy mellővése nehéz sebesült a hordágyon feküdt.

(Folytatjuk.)

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tisztavapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a **szövetben belüli** milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve **árakban is csak az elsőkezből** minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlenül történő vásárlás nyújt igazán előnyöket.

Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mérekszabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételten **okirati elismerésben** részesült **állandó szerződéses** felruházója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kívánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező tiszteleti módokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt.
Budapest, I., Lenkei-út 117.

Magyarország katolikus kéz- és levő egyetlen posztógyára.
Üzeme: 1922 óta 300 munkás-al.

Ki tud megfelelni?

(Pályázat.)

1. Ki volt a m. kir. csendőrség első felügyelője?
2. Ki szervezte meg Európában az első csendőrséget és melyik államban?
3. A trianoni békeszerződés hány csendőrkörületi székhelyet rabszolgáitól és melyik vármegyék tartoztak ezekhez a kerületekhez?
4. Melyik évben rendszeresítették a járásőrmesteri rendfokozatot?
5. Milyen legénységi rendfokozatok voltak a csendőrségnél 1910 szeptember 15-én és mi volt az egyes rendfokozatok elérésének a feltétele?
6. Mikor (melyik évben) állították fel az egyes régi csendőrkörületeket?
7. Hányféle közbiztonsági szerve volt Magyarországnak a háború előtt és melyek voltak azok?
8. Milyen cs. és kir. és honvédegyesredek állomásoztak a háború előtt a mai Csonka-Magyarország területén?
9. Melyik őrsnek van ma Csonka-Magyarországon a legnagyobb rendszeresített létszáma és melyikhez tartozik a legtöbb külföldi?
10. Melyik régi szárnyparancsnokságok székhelyét kapná vissza Magyarország, ha határainkat a Csendőrségi Lapok 1927. évfolyamának 421. oldalán közölt Rothermere-vonal szerint módosítanák?

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyénitől fogadunk el. Határidő: október 15. Azt a pályázót, aki a legtöbb kérdésre felel meg, teljes felszerelésű szép fényképezőgéppel jutalmazzuk. Az eredményt a november 1-i számunkban fogjuk közzéadni.

Megfejtés.

A folyó évi 16. számunkban „Egy kis fejtörő” címen közölt pályázat helyes megoldása a következő.

Imre János th. megmondja, hogy a cigányok Szedresről délkelet, dél és délnyugat felé fordulhattak. Az utóbbi esetben már nem járhatnak messze a tarnócai őrs körletétől.

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.— P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.— „
Khaki kamgarn, szintartó, tisztá gyapju — — — — — 18.— „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.— 25.— „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „

a 41 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBEN

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p. u. érk. oldalán
Telefonszám: József 321—78

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelez.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Indokoltnak tartja tehát az egész legénység szolgálatba-vezénylését. Három járort vezényel. Gali András t. és Batár József őrm. kerékpáron a hosszabb, de részben jobb úton Fóton át Bagra. Ezzel a járórral megy Mészáros János királyi őrsbeli csendőr h. Imre János th. és Orosz György cs. lovon Monostoron át a bag—csepregi útra. Bokor Antal t. és Nemes Lajos cs. lovon Csepregre; ha ez a járort ott más őrs járort találja, akkor portyázzon Bag felé. Indulás körülbelül 6 óra 30 perckor.

Távolságok: Tarnóca—Fót 9 km, Fót—Bag 6.5 km, Bagról Csepreg felé az első útelágazás 1.5 km, onnan a második 1.5 km, onnan Csepreg 3 km. Tarnócától kelet felé a monostori és csepregi utak elágazásáig 7 km, onnan Monostoron át a bag—csepregi útig 6 km, Csepregig pedig 6.5 km. A lovas járőrök körülbelül 7.5 perc alatt (lépés és ügetés) tesznek meg egy kilométert, a kerékpáros mintegy 6 perc alatt. Megérkeznek tehát: a kerékpáros járőr Bagra 8 órakor, Imre th. járőr Monostortól északkeletre a bag—csepregi útra valamivel 8 óra után, Bokor t. járőr Csepregre 8 óra 10 perckor. Mikor Imre th. a bag—csepregi útra megérkezik, útonjáróktól megtudja, hogy 20—25 perccel előbb két szekér cigány haladt el arra Bag-irányába; erre ő is Bag felé fordul.

A cigányok körülbelül 2 órakor indultak el a Vadasi csárdától, áthaladtak Szedresen és Kardon, Tataháza előtt Kozár felé fordultak. Kozár keleti részében dél felé fordultak, az onnan 1 km-nyire lévő útelágazástól pedig nyugatra és elérték a Kislakról Galambokra vivő utat. Ezen dél felé fordultak, áthajtottak Galambokon és rátértek a Galambok és Vid között nyugat felé elágazó útra. Szándékuk az volt, hogy a háromház—csepregi utat elérve, azon Csepreg felé fordulnak, majd Bag felé letérve, Bagon és Fóton át Földvár felé fordulnak és a Fót és Földvár közti folyóparti erdőkben elrejtőznek. Csak hogy mikor az előbb említett úton már 3.5 km-t megtettek, 5 óra 50 perckor észrevették, hogy valszembe a királyi őrs egy rendes járőre jön az úton. Erre gyorsan visszafordulva, Viden át az Apátiból nyugat felé vivő útig hajtottak, ott erre az útra nyugat felé befordultak, majd a háromház—csepregi útra és az onnan Monostor felé elágazó útra tértek, azután 7 óra 40 perckor Bag felé fordulva akarták eredeti céljukat elérni. Bagnál 8 óra 5 perckor a kerékpáros járőrbe ütköztek; ugyanakkor fordult be Imre th. járőr Monostor felől a bagi útra.

Beérkezett összesen 41 pályázat. A pályázatok közül az első legjobb öt pályázat a következők: Jurán Antal őrm. (Keszthely), vitéz Németi Pál th. (Magyargencs), Molnár János th. (Keszthely), Enyedi András cs. (Gyulavári) és Farkas János th. (Kaposvár). A jutalmul kitűzött díszes asztali órát Molnár János keszthelyi őrsbeli tiszthelyettes nyerte. Elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZES ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős ügyvezető: Győry Aladár.

Megjelent az új nagy képes, 112 oldal terjedelmű **foto optikai és rádióárjegyzékünk**
Kérje ingyen és bérmentve

Hatschek és Farkas

fényképezési, optikai és rádiószaküzlet
Budapest
IV. Károly-körút 28. Gerlőczy-u. sarok
VI. Andrássy-út 31. VII. Rácz út 80

Járőrszolgálatba vigyen magával Weiss Manfréd konzervet!

A konzervfajtákat, azok árát és megrendelési nyomtatványokat lásd „Csendőrségi Lapok” I. évi márc. 1., márc. 15. és máj. 1. számokban, illetve azok mellékleteiben.

Weiss Manfréd Első Magy. Konzerv és Ércáruhágy Rt. Bpest, IX., Máriássy-u. 1.